

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563)
Volume 3 No. 1 (January - June 23, 2020)

วารสาร บัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Journal of Rambhai Barni Graduate School

Faculty of Communication Arts Rambhai Barni Rajabhat University

กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน
ธวัช ทูมมนตรี เย็นฤดี ศรีสร้อย

การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการนำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลเพื่อผลิตถ่านอัดแท่ง
อมร วิสิทธิ์วงศ์

มูอัลลัฟ: การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา
ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
ดารียะ เวชประสิทธิ์ เดโช แชน้ำแก้ว พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์ จิตติมา ดำรงวัฒนะ
เชษฐา มุทะหมัด

การศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนเพื่อระงับข้อพิพาท:
ศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอเขาชัยภูมิ จังหวัดจันทบุรี
กุลปราณี ศรีโย ญัฐฐันรี ศรีสมบุรณ์

ความเป็นชายขอบของบุญรอดในนวนิยายเรื่อง
“ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด” ของโศตัม
เจษฎากร แซ่ลิ้ม พิมพันธ์ภัส จินดาวงศ์

วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี

Journal of Rambhai Barni Graduate School

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ISSN 2651-0618

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563)

เจ้าของ

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

41 หมู่ที่ 5 ถนนรักศักดิ์ชุมูล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการแขนงต่าง ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการพัฒนารวมชน สาขารัฐศาสตร์ สาขานิเทศศาสตร์ สาขาจิตวิทยา สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาศิลปะศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ สาขาพยาบาลศาสตร์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นต้น
2. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ครูผู้สอน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย นำเสนอบทความวิจัย (Research Article) และบทความทางวิชาการ (Academic Article) ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและองค์ความรู้ ความก้าวหน้าทางผลงานวิชาการและการวิจัย

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ พอพันธ์ สุทธิวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ คังคะศรี

รักษาราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สันติสิทธิ์ บริวงษ์ตระกูล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ภูริพัฒน์ แก้วตาธนวัฒนา

นางสาวรัชชนก แพทย์นิมิตร

นายจเร เกื้อนพวงแก้ว

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สืบพงศ์ ธรรมชาติ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมหมาย แจ่มกระจ่าง

รองศาสตราจารย์อภิวรรณ ศิรินนทนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตน์จรรย์ อาจไธสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกดิทท์ การเจริญ

อาจารย์ ดร.ธัญญา จันทร์ตรง

อาจารย์ ดร.วาสนา นามสมพงศ์

อาจารย์ ดร.ธนกร ภิบาลรักษ์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Communication Arts of Rambhai Barni Rajabhat University

อาจารย์ ดร.นิสากร ยืนดีจันทร์
อาจารย์อังศุมาลิน สุขัยรัตนโชค
อาจารย์ดนัย โชติแสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความ (Peer review)

1. ศาสตราจารย์ ดร.สักริต พงศ์พานิช	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรสุมน พงษ์ภิญโญ	มหาวิทยาลัยมหิดล
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ อนันตชาติ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิโรสถ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
5. รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย	มหาวิทยาลัยบูรพา
7. รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ แจ่มกระจ่าง	มหาวิทยาลัยบูรพา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรณัฐ เจริญกิจ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์วัฒน์ มิ่งมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
10. รองศาสตราจารย์ปรีชา พันธุ์เน่น	มหาวิทยาลัยเกริก
11. รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ สามัคคีธรรม	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญาพัชญ์ ปลาเก็ดทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ชมแสง	มหาวิทยาลัยบูรพา
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว	มหาวิทยาลัยบูรพา
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิตติญาณสันต์	มหาวิทยาลัยบูรพา
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณยศ คุณกิจโกศล	มหาวิทยาลัยบูรพา
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมพงศ์ ณ จัมปาศักดิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ ธีญา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล มงคลธนวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.พลเอกจรูญ กลวิฑู	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
21. อาจารย์ ดร.ศรีญา ประสพชิงชนะ	มหาวิทยาลัยบูรพา
22. อาจารย์ ดร.วัชรพงษ์ ขาวดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
23. อาจารย์ ดร.ธัชชัย พุ่มพวง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
24. อาจารย์ ดร.สุขวิทย์ โสภภาพ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
25. อาจารย์ ดร.อิทธิราชย์ นันขันตี	มหาวิทยาลัยนครพนม
26. อาจารย์ ดร.เดชกุล มัทวานกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
27. ดร.โกวิท สรวงท่าไม้	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ (ข้าราชการบำนาญ)
28. ดร.กชนิกา รักชาวงศ์	นักวิชาการอิสระ
29. รองศาสตราจารย์สุรีย์พร พานิชอัตรา	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
30. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
31. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแข	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา บุญโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร วรบำรุงกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Communication Arts of Rambhai Barni Rajabhat University

จัดทำต้นฉบับ พิสูจน์อักษร และออกแบบศิลป์	นางสาวรัชชนก แพทย์นิมิตร นายจเร เกื่อนพวงแก้ว
กำหนดการตีพิมพ์	ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม – มิถุนายน และ กรกฎาคม – ธันวาคม)
การจัดพิมพ์	จัดพิมพ์ฉบับละ 300 เล่ม
การเผยแพร่ฉบับ on-line	http://www.journal.grad.rbru.ac.th
การส่งต้นฉบับ	online: http://www.article.grad.rbru.ac.th E-mail: Journalgraduaterbru@gmail.com
พิมพ์ที่	สำนักพิมพ์คานา บริษัท ดีไซน์เบอรี่ จำกัด (สำนักงานใหญ่) เลขที่ 248/7 ซอยมิตตคาม ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 02-884-5933-4

คำชี้แจง

บทความที่นำมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณีแต่ละฉบับกองบรรณาธิการจะดำเนินการตรวจสอบเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงส่งให้กับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความ (Peer Review) ตรวจประเมินบทความตามหลักเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กองบรรณาธิการกำหนดขึ้นในลักษณะแบบ Double-blind peer review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความ ซึ่งผู้เขียนบทความจะไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความ

**** ข้อความ ข้อคิดเห็น หรือข้อค้นพบ ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี นี้
เป็นของผู้เขียน ซึ่งจะต้องรับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจาก
บทความและงานวิจัยนั้น ๆ โดยมิใช่ความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ
และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ****

บทบรรณาธิการ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี

วารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563) ประกอบไปด้วย บทความวิจัยจำนวน 5 บทความ ซึ่งเป็นเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการนำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลเพื่อผลิตถ่านอัดแท่ง การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน การศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนเพื่อระงับข้อพิพาท และความเป็นชายขอบของบุญรอดในนวนิยาย แต่ละบทความนั้นมียอดความรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ นักวิจัยได้นำผลการวิจัยในฉบับนี้ไปต่อยอดในอนาคตได้

ท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี ต้องขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ได้ส่งผลงานเข้ารับการพิจารณาเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ช่วยประเมินบทความในวารสารฉบับนี้ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.สันดุสิตธิ์ บริวงษ์ตระกูล)

บรรณาธิการ

กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

Teacher Development Strategies to Enhance Moral Desirable Characteristics (Discipline) of Sawang Daendin School Students

ธวัช ทุมมนตรี¹

Thawat Thummontre

เย็นฤดี ศรีสร้อย²

Yenrudee Srisoi

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการที่จำเป็น และนำเสนอผล การใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ แบบสอบถามและแบบประเมินความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา จำนวน 25 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 14 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดินโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 และมีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย เท่ากับ 0.27 กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านสำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะ โดย 1) การยึดองค์กรเป็นฐาน 2) การยึดบทบาทของครูเป็นสำคัญ 3) การยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน และ 4) วิธีการให้เป็นตัวแบบที่ดีและการเสริมสร้างอำนาจนักเรียนครูมีความพึงพอใจ

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

Director of Sawang Daendin School, Sakon Nakhon

² ครู โรงเรียนสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

Teacher of Sawang Daendin School, Sakon Nakhon

ต่อการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

คำสำคัญ: กลยุทธ์ในการพัฒนาครู, คุณธรรม (วินัย), การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย)

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the current states of developing teachers and the needs of developing 2) to present the results of using the strategies for developing teachers to enhance desirable characteristics of students' morality and discipline of Sawang Daen Din school. The tools of study were the assessment form of appropriateness and possibility of strategy proposal, questionnaire, and satisfactory assessment form. The sample groups were the head of school academic department, the head of all departments, 25 teachers of social studies department, the academic expert, and 14 stakeholders. Statistical analysis used to analyze the data were frequency and standard deviation.

The research findings show that the current state of developing teachers to enhance desirable characteristics of students' morality and discipline of Sawang Daen Din school was in moderate level ($\bar{x} = 3.36$) and the needs of developing was 0.27.

The strategies for developing teachers to enhance desirable characteristics of students comprised 4 main strategies namely (1) the enhancing of desirable characteristics of students in the aspect of awareness of being citizenship, moral competency, and the public mind by using 4 strategies as follow: 1) Emphasizing on the organization 2) Emphasizing on teacher's roles 3) Emphasizing on the lecturers, and 4) Emphasizing on being a good pattern and empowering students. Teachers were satisfied toward the strategies for developing teachers to enhance desirable characteristics of students' morality and discipline of Sawang Daen Din school at a high level ($\bar{x} = 4.33$).

Keywords: developing model, world class standard school administration and management model, sustainability

บทนำ

อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงในโลกการสื่อสารไร้พรมแดนในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี การผสมผสานกลมกลืนกันทางวัฒนธรรม การเรียนรู้ การเลียนแบบในด้านความคิด ความเชื่อพฤติกรรมซึ่งกันและกัน อาจส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนในอนาคต โดยสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2541, น.9-10) มีความเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนในอนาคตควรเป็นคนที่มีความสามารถในการสมวัย มีสุขภาพดี มีสมรรถภาพทางกายสมบูรณ์ มีสุขนิสัยที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อคนอื่น มีทักษะการดำเนินชีวิตและสามารถใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว และมีจิตสำนึกในการปรับตัวได้อย่างผสมผสาน คือสิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนมากขึ้นคือความเป็นคนดีตามหลักพื้นฐานความดีสากล 5 ประการ คือ 1) สะอาด 2) เป็นระเบียบ 3) ความสุภาพนุ่มนวล 4) การตรงต่อเวลาและ 5) สมานี ความดีสากลคือ คุณลักษณะพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องมีเพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและพัฒนาสังคมให้มีความเจริญงอกงามและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.1-2) ได้กล่าวว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชน ไทยยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมหลายประการดังที่ปรากฏตามสื่อและสภาพเหตุการณ์จริงที่เราพบเห็นอยู่ในสังคม ปัญหาที่น่าเป็นห่วงมาก คือ การไม่ชอบเรียนหนังสือ หนีเรียน หมกมุ่นอยู่กับสื่อที่ไม่เหมาะสมและการทะเลาะวิวาท ทั้งนี้ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงคือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ครอบครัวเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมที่เป็นปัญหามาจากการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เด็กแสดงออกในทางที่ไม่ถูกไม่ควรเรียนรู้จากการใช้ความรุนแรงจากสมาชิกในครอบครัว ขาดการอบรม บ่มนิสัย ไม่มีจุดหมายของชีวิต เมื่อเด็กเยาวชนเหล่านี้เข้าไปใช้ชีวิตในโรงเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองที่ต้องให้การอบรมบ่มนิสัยและให้การศึกษาในทางที่ถูกที่ควรเป็นบ่อเกิดของคุณงามความดี แต่ผลที่ปรากฏคือโรงเรียนยังไม่สามารถและความพร้อมที่จะทำหน้าที่ให้เด็กมีความพร้อมดังกล่าวได้ จารุวัจน์ สองเมือง (2559, น. 1-2) มีความเชื่อว่าโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโจทย์สำคัญของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องมองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้ต้องระลึกเสมอว่าเป้าหมายการศึกษาในอดีตเน้นความรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนมาเป็นเน้นสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องสอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ผู้วิจัยเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมเป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและมุ่งส่งเสริมอย่างจริงจัง

การศึกษาจึงเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชาติให้ดีขึ้น การพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ความคิด ทักษะและคุณธรรมเพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน วิธีการหนึ่งที่สถานศึกษานิยมใช้เพื่อพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ คือ การใช้กลยุทธ์ เพราะกลยุทธ์เป็นแนวทาง หรือวิธีการ

ทำงานที่ดีที่สุดเพื่อให้องค์กรบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ที่กำหนดไว้ กลยุทธ์สามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวัฒนธรรมขององค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถดึงดูดให้บุคลากร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน
2. เพื่อนำเสนอและศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

แนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้ 1) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ 2) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู 3) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 5) กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน โดยการร่างและนำเสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.36$) สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาครูโดยการยึดองค์กรเป็นฐาน ($x = 3.38$) รองลงมา คือ การพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน ($x = 3.37$) และการพัฒนาครู โดยการยึดบทบาทของนักการศึกษาเป็นฐาน ($x = 3.36$) ตามลำดับ สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาครูโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน ($x = 3.33$)

ความต้องการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($x = 4.66$) สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาครูโดยการยึดบทบาทของนักการศึกษาเป็นฐาน ($x = 4.67$) รองลงมา คือการพัฒนาครูโดยการยึดองค์กรเป็นฐาน ($x = 4.66$) สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน และการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน ($x = 4.65$)

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.27 การยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน การยึดบทบาทของนักการศึกษาเป็นฐาน มีค่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.28$) ส่วนการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐานและการยึดองค์กรเป็นฐานค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified} = 0.27$)

2. ผลการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน โดยการร่างและนำเสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

กลยุทธ์การพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก มี 4 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 13 วิธีดำเนินการ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาครูโดยการยึดองค์กรเป็นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

1.1 รักษาระดับโอกาสที่จะรับการสนับสนุนจากเทคโนโลยีในการพัฒนาครูมุ่งเน้นการยึดองค์กรเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและสร้างสัมพันธภาพ

1.2 ป้องกันภาวะคุกคามจากการเมืองและนโยบายของรัฐบาลและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดองค์กรเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน

สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

1.3 ป้องกันภาวะคุกคามจากภาวะเศรษฐกิจและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดองค์กรเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาครูโดยการยึดบทบาทของครูเป็นสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

2.1 รักษาระดับโอกาสที่จะรับการสนับสนุนจากเทคโนโลยีในการพัฒนาครูมุ่งเน้นการยึดบทบาทของครูเป็นสำคัญเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

2.2 ป้องกันภาวะคุกคามจากการเมืองและนโยบายของรัฐบาลและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดบทบาทของครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านสำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

2.3 ป้องกันภาวะคุกคามจากภาวะเศรษฐกิจและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดบทบาทของครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

3.1 รักษาระดับโอกาสที่จะรับการสนับสนุนจากเทคโนโลยีในการพัฒนาครูมุ่งเน้นการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะ ด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

3.2 ป้องกันภาวะคุกคามจากการเมืองและนโยบายของรัฐบาลและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมือง สมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธภาพ

3.3 ป้องกันภาวะคุกคามจากภาวะเศรษฐกิจและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน สำนึกความเป็นพลเมืองสมรรถนะคุณธรรมและจิตสาธารณะด้วยวิธีการให้ความสำคัญคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นอันดับแรกและการสร้างสัมพันธ์ภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้าน คุณธรรมจริยธรรม ด้วยวิธีการให้เป็นตัวแบบที่ดีและการเสริมสร้างอำนาจนักเรียน

4.1 รักษาระดับของโอกาสจากการใช้เทคโนโลยีลดจุดอ่อนในการพัฒนาครูมุ่งเน้นปัจเจกบุคคลเป็นฐานในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการสร้างแรงจูงใจภายในในการเป็นตัวแบบที่ดีและการเสริมสร้างอำนาจนักเรียน

4.2 ป้องกันภาวะคุกคามจากการเมืองและนโยบายของรัฐบาลและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการสร้างแรงจูงใจภายในในการเป็นตัวแบบที่ดีและการเสริมสร้างอำนาจนักเรียน

4.3 ป้องกันภาวะคุกคามจากภาวะเศรษฐกิจและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการสร้างแรงจูงใจภายในในการเป็นตัวแบบที่ดีและการเสริมสร้างอำนาจนักเรียน

4.4 ป้องกันภาวะคุกคามจากสภาพสังคมและเสริมจุดแข็งในการพัฒนาครูโดยการยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการสร้างแรงจูงใจภายในในการเป็นตัวแบบที่ดีและการเสริมสร้างอำนาจนักเรียน

3. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมด้านคุณธรรม (วินัย) ของนักเรียนโรงเรียนสว่างแดนดิน

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมโครงการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($x = 4.33$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจด้านคุณภาพการจัดกิจกรรม ($x = 4.45$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพึงพอใจด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก ($x = 4.12$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.74

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันด้านวิธีการพัฒนาครู โดยภาพรวมด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ใน ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดวิธีการยึดองค์กรเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดวิธีการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน สภาพปัจจุบันสภาพการพัฒนาครูที่ส่งผล

ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีการปฏิบัติในระดับหนึ่งแต่ไม่ได้บังเกิดผลเท่าที่ควร และการพัฒนาครูด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเนื่องจากการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ต้องการนั้นทำได้ค่อนข้างยากเพราะเป็นเรื่องของนามธรรมเห็นผลยากต้องใช้เวลานาน ถึงแม้โรงเรียนให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรดา ชัยสงคราม (2555)

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ครูมีภาระงานมาก และต้องสอนเนื้อหาวิชาให้ครบถ้วนตามกำหนด จึงทำให้ครูมองข้ามการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และเมื่อดูหน่วยของการพัฒนาครูซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการผลิตครูโดยตรง คือสถาบันผลิตครูก็มีการพัฒนาครูทั้ง 4 วิธีในระดับปานกลาง ซึ่งแพรวรัตน์ สบเสถียร (2553) พบว่า การพัฒนาอาจารย์วิธีการยึดองค์กรเป็นฐาน การยึดปัจเจกบุคคลเป็นฐาน การยึดบทบาทของนักศึกษาเป็นฐาน และการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง จากการศึกษาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความสอดคล้องกับการพัฒนาครูส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้นควรพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ เทคนิคในการเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนด้วย ดังที่สุรดา ชัยสงคราม (2555) กำหนดวิธีการพัฒนาครูให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์

จากการศึกษาวิจัยได้ข้อค้นพบว่ากลยุทธ์ที่น่าสนใจ และโรงเรียนควรให้ความสำคัญ คือ

1. กลยุทธ์พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยมุ่งเน้นผู้ให้การอบรมเป็นฐาน
2. กลยุทธ์พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะคุณธรรมของนักเรียนโดยมุ่งเน้นองค์กรเป็นฐาน
3. กลยุทธ์พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยมุ่งเน้นองค์กรเป็นฐาน เนื่องจากการศึกษา พบว่า คุณลักษณะด้านสมรรถนะคุณธรรมเป็นจุดอ่อน จิตสาธารณะเป็นจุดแข็ง การพัฒนาครูโดยการยึดผู้ให้การอบรมเป็นฐานเป็นจุดอ่อน และมีเทคโนโลยีเป็นโอกาสที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมากที่สุด
4. กลยุทธ์พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะคุณธรรมของนักเรียนโดยมุ่งเน้นองค์กรเป็นฐาน
5. กลยุทธ์พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยมุ่งเน้นองค์กรเป็นฐาน เพราะจากการศึกษา พบว่า สมรรถนะคุณธรรมเป็นจุดอ่อน จิตสาธารณะเป็นจุดแข็งมากที่สุด การพัฒนาครูโดยยึดองค์กรเป็นฐานเป็นจุดแข็ง
6. กลยุทธ์พัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยมุ่งเน้นความแตกต่างบุคคลเป็นฐาน เพราะจากการศึกษา พบว่าจิตสาธารณะเป็นจุดแข็ง พัฒนาพฤติกรรมความสามารถครู

รายบุคคลในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ควรสร้างครูทุกคนในโรงเรียนเป็นแบบอย่าง
เร่งด่วนให้มีลักษณะเฉพาะทางด้านจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ส่วน คือข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และ
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากการวิจัยพบว่าการเป็นต้นแบบของความคิดมีสภาพพึงประสงค์มากที่สุด
และสูงสุด จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าน่าจะเน้นที่การสร้างแบบอย่างครูที่ดี การพัฒนา
ตัวครูให้เป็นแม่แบบให้ได้จำนวนมาก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ตามทฤษฎีการพัฒนาการ
ของมนุษย์ และเด็กวัยนี้เชื่อในคำสอนของครู เด็กจึงพัฒนาง่ายหากได้ครูดี ครูเป็นแบบอย่างที่ดี
นอกจากจะได้ ประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนแล้วยังช่วยพัฒนาผู้ปกครอง
และชุมชนที่อยู่ รายรอบโรงเรียน เพราะครูจะเป็นผู้นำชุมชน เป็นที่คาดหวังของชุมชน ถ้าครูดีมีความ
เป็นแบบอย่าง แล้ว การยอมรับในชุมชนจะสูง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาการเป็นต้นแบบความคิดของครูเพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เนื่องจากการพัฒนาครูด้านการเป็นต้นแบบความคิดอยู่ใน
ระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด การเป็นต้นแบบของความคิดเป็น
ประเด็นที่นักการศึกษาให้ความสำคัญว่ามีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สำเร็จ
เพราะถ้าครูเป็นต้นแบบของความคิดครูสอนเด็กได้โดยที่ครูไม่ต้องสอนเพราะ เป็นการส่งต่อพฤติกรรม
จากครูสู่เด็ก เป็นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างยั่งยืน และการพัฒนาจากความต้องการ
เป็นแรงขับอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ

2. ควรพัฒนาต่อยอดงานวิจัยพัฒนาครูในลักษณะการวิจัยและพัฒนาเรื่องรูปแบบ
การพัฒนา ครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ควรทำวิจัยในลักษณะการวิจัย
และพัฒนาเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดย
มุ่งเน้นการ พัฒนาครูที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนา
ครูที่มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารการศึกษาที่เป็นประโยชน์และตอบโจทย์
การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จารุวัจน์ สองเมือง.(2559). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.
- แพรรีรัตน์ สบเสถียร.(2553). การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสยาม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ.(2541). วิสัยทัศน์การศึกษาไทยในอนาคต.วารสารศรีปทุม.
- สุรดา ชัยสงคราม. (2555). กลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการนำเศษเหลือทิ้งทาง การเกษตรในสวนไม้ผลเพื่อผลิตถ่านอัดแท่ง

Carbon Footprint Evaluation of Fruit Orchard Residues for Charcoal Briquette Production

อมร วิสิทธีวงศ์¹

Amon Visittiwong

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเทคโนโลยีการผลิตพลังงานทดแทนจากเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลภายใต้การประเมินด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมจากการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์โดยในปัจจุบันมีเทคโนโลยีการผลิตพลังงานทดแทนในหลายรูปแบบ แต่ทุกงานวิจัยจะนำเสนอเพียงด้านพลังงานเพียงด้านเดียว ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงนำเสนอการแปรรูปเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลเป็นเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่งในด้านของพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการผลิตพลังงานทดแทนจากเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลเทียบกับเชื้อเพลิงที่มีการใช้งานอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ไม้ฟืน และ แก๊ส LPG ผลการศึกษา พบว่า การผลิตถ่านอัดแท่ง มีการปล่อยปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์น้อยที่สุด คือ 0.8602 kg CO₂-eq

คำสำคัญ: คาร์บอนฟุตพริ้นท์ เชื้อเพลิงอัดแท่ง เศษเหลือทิ้งทางการเกษตร

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Graduate students in the science and technology program Kasetsart University, Bangkok

Abstract

This research studies the technology of producing renewable energy from agricultural waste in orchards. Under the energy and environmental assessment from the carbon footprint assessment at present, there are many forms of alternative energy production technology. But every research will present only one side of energy. Therefore, this research presents the processing of agricultural wastes in orchards into charcoal fuel in terms of energy and environment. By considering the carbon footprint produced in the production of alternative energy from agricultural waste in orchards. Compared with the fuels that are currently used, such as wood, firewood and LPG. The study found that the production of compressed charcoal the least carbon footprint is 0.8602 kg CO₂-eq.

Keywords: Carbon footprint, Charcoal fuel, Agricultural waste

บทนำ

ในการทำการเกษตรในประเทศไทยจะต้องมีขยะหรือเศษเหลือทิ้งเกิดขึ้นเสมอซึ่งเศษเหลือทิ้งก็มีหลายแบบหลายขนาดขึ้นอยู่กับไม้ผลชนิดต่าง ๆ ในพื้นที่เพาะปลูกโดยไม้ผลที่นิยมปลูกได้แก่ทุเรียน มังคุด และเงาะ เป็นไม้ผลหลักที่มีการปลูกอย่างกว้างขวางซึ่งพบว่าเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรได้แก่ส่วนประกอบของต้นไม้ผล ได้แก่ กิ่งใหญ่ กิ่งเล็ก กิ่งติดใบ ใบ และผลเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งการทำลายเศษเหลือทิ้งประเภทนี้ชาวสวนไม้ผลใช้วิธีการ เผา ฝัง เป็นหลักโดยวิธีการดังกล่าวจะทำให้เกิดมลภาวะได้ และมีหลายงานวิจัยได้นำเศษเหลือทิ้งต่างนี้ไปทำเป็นพลังงานทดแทนอย่างกว้างขวาง ได้แก่ การนำมาผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่ง การผลิตน้ำมันชีวภาพ เป็นต้น จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนนั้นมีหลากหลายวิธี

วัตถุประสงค์การวิจัย

ประเมินค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของถ่านอัดแท่งตามหลักการประเมินวัฏจักรชีวิตเพื่อเปรียบเทียบกับเชื้อเพลิงดั้งเดิมถ่านไม้และก๊าซหุงต้ม

แนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิด

วัตถุดิบเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลทางภาคตะวันออกประกอบไปด้วย ไม้ผลหลัก คือ ทูเรียน เงาะ และมังคุด ซึ่งเศษเหลือทิ้งที่ได้นั้นส่วนใหญ่เกิดจากการดูแลบำรุงรักษาภายในต้นไม้ผล ซึ่งในแต่ละปีการผลิตนั้น จะต้องมีการจัดการส่วนที่ไม่ต้องการ ส่วนที่เสียหายแมลงทำลาย โดยการตัดแต่งออกจากต้นไม้ผลไปทิ้ง ทำให้เกิดเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลเป็นจำนวนมาก พบว่าในสวนไม้ผล 1 ไร่ จะมีเศษเหลือทิ้งที่เกิดจากการตัดแต่งบำรุงรักษาประมาณปีละ 1000 กิโลกรัม การกำจัดเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผล คือการนำไปฝังดินและเผาทำลาย ซึ่งทั้ง 2 วิธีที่จะทำให้ส่งผลเสียต่อดินและสิ่งแวดล้อมตามมา

คาร์บอนฟุตพริ้นท์การประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ หมายถึง ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์แต่ละหน่วยตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ โดยใช้หลักการประเมินผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมตลอดช่วงชีวิต (Life Cycle Assessment ; LCA) ตั้งแต่การได้มาซึ่งวัตถุดิบ การขนส่ง การประกอบชิ้นส่วน การใช้งาน และการจัดการซากหลังใช้งาน โดยคำนวณออกมาในรูปของคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าพร้อมทั้งมีการแสดงข้อมูลปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ไว้บนสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ จะดำเนินการ 4 ขั้นตอนตามหลักการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายและขอบเขตการศึกษาและวิเคราะห์บัญชีรายการ การประเมินผลกระทบ และการแปลผล โดยต้องวิเคราะห์ตามขั้นตอนวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ คือ การได้มาซึ่งวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การใช้งาน และการจัดการซากหลังจากการใช้งาน ดังแสดงในรูปที่ 1

ก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ นอกจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่มีส่วนในการนำมาประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ได้แก่ ก๊าซมีเทน ก๊าซไนตรัสออกไซด์ ก๊าซไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน ก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ และก๊าซฟลูออโรคาร์บอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลมาผลิตเป็นพลังงานทดแทน
2. จัดทำแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ด้านพลังงาน ของกระบวนการผลิตพลังงานทดแทนด้วยเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผล

3. รวบรวมข้อมูลและจัดทำตามแนวทางเก็บข้อมูลบัญชีรายการทางสิ่งแวดล้อม ตามหลักการประเมินวัฏจักรชีวิตเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์และประเมินการใช้พลังงานทดแทนตลอดวัฏจักรแบบ B2C

4. การผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งของเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผล

4.1 นำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลมาตัดแบ่งให้มีชิ้นขนาดเล็กและชั่งน้ำหนักสด

4.2 นำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลที่ชั่งน้ำหนักแล้วมาทำการอบแห้งโดยใช้เตาอบ เมื่ออบแห้งทำการชั่งน้ำหนัก

4.3 ทดสอบคุณสมบัติพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วย ค่าความร้อน ค่าความชื้น ค่าคาร์บอนคงที่ ค่าสารระเหย และค่าปริมาณเถ้า

5. นำผลที่ได้มาประเมินค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์และการประเมินการใช้พลังงานตลอดวัฏจักรชีวิต

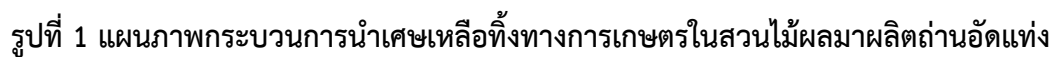
6. วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตพลังงานทดแทนจากเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผล คือการผลิตเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่ง โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้

4.1 การผลิตถ่านอัดแท่ง

จากการนำวัตถุดิบจากสวนไม้ผล ได้แก่ ต้นทุเรียน ต้นเงาะ และต้นมังคุด ที่ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ กิ่งใหญ่ กิ่งเล็ก กิ่งติดใบ ใบ และผล และนำมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่ง สามารถแสดงขั้นตอนการผลิตของกระบวนการดังกล่าว และการประเมินด้านสิ่งแวดล้อม ดังแสดงในรูปที่ 1 และรูปที่ 2 ตามลำดับ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563)

ช่วงวัฏจักรชีวิต	รายการ	ค่า LCI			ค่า EF(kg CO2-eq)	ปริมาณ CO2(kgCo2-eq)
		หน่วย	ปริมาณ	ปริมาณ/FU		
การผลิต	การทำเชื้อเพลิงอัดแท่ง					
	สารขาเข้า					
	วัตถุดิบ					
	เศษเหลือทิ้งทางการเกษตร	kg	32500	1.000	0	
	แป้งมันสำปะหลัง	kg	385	0.300	0.801	0.2403
	กากน้ำตาล	kg	770	0.300	0.1381	0.04143
	น้ำ	m3	1155	0.100	0.7043	0.07043
	ทรัพยากรและวัสดุช่วยในการผลิต					
	ไฟฟ้า	kW/h	32.8	0.0304	0.6093	0.01852272
	รถขนส่ง 4 ล้อ	ton	7		0.2681	0.143
	สารขาออก					
	ถ่านอัดแท่ง	kg	8865	0.500		0
	ของเสีย					
	น้ำระเหย	m3	1000			
	รวมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกระบวนการผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งถ่าน					<u>0.5136</u>
การใช้งาน	สารขาเข้า					
	ถ่านอัดแท่ง (การเผาไหม้)	kg	37.8	0.500	0.693	0.3465
	ซีเมนต์	kg	88.65	0.01	0.0108	0.000108
	รวมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกระบวนการผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งถ่าน					<u>0.3466</u>
	รวมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกระบวนการผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งถ่านและการใช้งานถ่านอัดแท่ง					0.8602

รูปที่ 2 บัญชีรายการของการนำเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลผลิตถ่านอัดแท่ง

4.2 เปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตพลังงานทดแทนจากเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผล

จากผลการศึกษาในหัวข้อที่ผ่านมาสามารถเปรียบเทียบการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากกระบวนการผลิตพลังงานทดแทนจากเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลได้ดังตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบพบว่าการผลิตเชื้อเพลิงถ่านอัดแท่งมีปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ต่ำที่สุด รองลงมาคือ ถ่านไม้ และก๊าซหุงต้ม

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Kg CO ₂ -eq)		
		การผลิต	การใช้งาน	รวม
1	ถ่านอัดแท่ง	0.5136	0.3466	0.8602
2	ถ่านไม้	IPCC 2007		1.0054
3	ก๊าซหุงต้ม	IPCC 2007		3.1133

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการผลิตถ่านอัดแท่งจากเศษเหลือทิ้งทางการเกษตรในสวนไม้ผลมีการปล่อยปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์น้อยที่สุด ในบรรดาเชื้อเพลิงที่ใช้ในการหุงต้ม รองลงมา คือ ถ่านไม้และก๊าซหุงต้มโดยมีปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์เท่ากับ 0.8602, 1.0054 และ 3.1133 kg CO₂-eq ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเป็นการประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ได้ปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของถ่านอัดแท่งที่มาจากสวนไม้ผลในภาคตะวันออก ซึ่งยังไม่ได้มีการประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก ทำให้การเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้จากพลังงานทดแทนมีไม่มากนัก

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน . 2554. แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25 % ใน 10 ปี (พ.ศ.2555-2564) แหล่งที่มา: http://www.dede.go.th/dede/images/stories/aedp12_21.pdf, 18 กันยายน 2556.
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2553. พลังงานจากชีวมวล. สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ส่งเสริมพลังงานชีวมวล มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม. 2552.มาตรการพลังงานทดแทน: การผลิตพลังงาน จากชีวมวล. กรุงเทพฯ.

- โศรดา วัลภา, กุศลภัส วชิรศิริ, ดำรงชัย สิทธิสำอางค์ และ ฐิติชญา สุวรรณทัฬ. 2553. ผลการเสริมใยอาหารจากเปลือกทุเรียนต่อคุณภาพของขนมปังขาว, ว.วิทย์.กษ.40 (3/1) (พิเศษ):205-208.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ. 2545. การส่งเสริมการใช้พลังงานจากชีวมวลของประเทศไทย. วารสารนโยบายพลังงาน ฉบับที่ 55 มกราคม-มีนาคม 2545.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2547. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน. ถ่านอัดแท่ง. แหล่งที่มา : http://tcps.tisi.go.th/pub/tcps238_47.pdf, 18 สิงหาคม 2556.
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). 2554. แนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นของผลิตภัณฑ์.ม.ท.ป.
- American Standard of Testing Material. 1999. Proximate Analysis of Coal and Coke. American Society for Testing and Materials, U.S.A.
- Bhattachary and Ram M. Shrestha.1990. Biocoal: Technology and Economics. Asian Institute of Technology. Division of Energy Technology; Regional Energy Resources Information Center, 1990.
- D-Lab Charcoal Process at MIT. 2010. Fuel from the Fields Charcoal.Massachusetts institute of Technology.
- Everett M. Rogers. 1995. DIFFUSION OF INNOVATIONS. (4th ed.). New York: Free Press.
- Ganesan and B.P. Nema. 2006. Charcoal making from agricultural residues. Central Institute of Agricultural Engineering Berasia Road, Bhopal-462038, India.
- Lloyd,W. 1963. Odorless Briquette Preparation From Coal.Chemical Abstract Vol.84 (22).153069 p,pp.156,The American Chemical Society.
- Margaret K.Mann and Pamela L. Spath. 1997. Life Cycle Assessment of a Biomass Gasification Combined-Cycle System.Life Cycle Assessment.
- Norgate,T .2011.The greenhouse gas footprint of charcoal production and of some applications in steelmaking.CSIRO Minerals Down Under Flagship.
- Oladeji and C. C. Enweremadu. 2012. The Effects of Some Processing Parameters on Physical and Densification Characteristics of Corncob Briquettes.International Journal of Energy 2012,2(1):22-27.

มุลลัฟ : การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ
อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

Mualluf: New Muslim adaptation to Islam by marriage, A case study
of Ban Ko Nang Kham community, Moo 4, Ko Nang Kham Subdistrict,
Pak Phayun District, Phatthalung Province

ดารียะ เวชประสิทธิ์¹

Dareya Vetphasit

เดโช แขน้ำแก้ว²

Dacho Khanumkaew

พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์³

Pongprasit Onjun

จิตติมา ดำรงวัฒนะ⁴

Jittima Daomrongwattana

เชษฐา มุทะหมด⁵

Chadtha Mudhamud

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม และ (2) เพื่อศึกษาการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงานเป็น

1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Students of the Community Development Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat

2 อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Lecture of the Community Development Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat

3 อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Lecture of the Community Development Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat

4 อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Lecture of the Community Development Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat

5 อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Lecture of the Community Development Program Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลคัดเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 7 คน คือ มุสลิมใหม่ จำนวน 2 คน และผู้ใกล้ชิดที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของมุสลิมใหม่ ได้แก่ โต๊ะอิหม่าม 1 คน ครอบครัวทางฝ่ายศาสนาใหม่ 2 คน และครอบครัวทางฝ่ายศาสนาเดิม 2 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า (1) สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม มีแรงขับเคลื่อนความต้องการและความสนใจที่จะเข้ารับศาสนาอิสลามที่ใช้ชีวิตเรียบง่ายได้แรงกระตุ้นจากสังคม ทั้งความรู้และสอนการปฏิบัติ มีเจตคติที่ดีเพื่อเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ และสร้างสัมพันธภาพที่ดีในทุก ๆ ด้าน และ (2) การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน มีการปรับตัวด้านร่างกายจากคำแนะนำตามหลักคำสอน มีการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ในการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ของมุสลิมใหม่ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติตามหลักศาสนา ความเป็นอยู่ในสังคม และการปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกันท่ามกลางพหุวัฒนธรรม

คำสำคัญ: มุอัลลัฟ มุสลิมใหม่ การปรับตัวของมุสลิมใหม่ การรับอิสลามด้วยการแต่งงาน

Abstract

The purposes of this research were to: (1) the situation in the life of a new Muslim towards receiving Islam. (2) Adaptation of New Muslim to receiving Islam by marriage. For qualitative research, the target groups were 7 keys from new Muslim 2 Key and Close ones that affect of new Muslims, Include that Imam 1 Key, families of new religious 2 Key and families of Original religious 2 Key. The data were collected by using standardized Interviews and open-ended interviews. The data were analyzed by using descriptive analysis. The findings revealed as follows: (1) the situation in the life of a new Muslim towards receiving Islam; There were need and interest to enter into Islam that is living a simple life, There were impulse from society, both knowledge and practice teaching, There were good attitude to open up to accept new things and Creating good relationships in all areas. (2) Adaptation of new Muslim to receiving Islam by marriage; There were adjusted of physical from the teachings according to the doctrine. There were adjusted in self-concept in the life and well-being of new Muslims, there were adjusted of roles and duties in observing religion and well-being in society. There were adjusted of interdependence among multiculturalism.

Keyword: Mualluf, New Muslim, Adaptation of New Muslim, Receiving Islam by marriage.

บทนำ

ศาสนาเป็นสิ่งที่มีความยาวนาน เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อจัดความหวาดกลัวสิ่งต่าง ๆ ที่ล้อมรอบตัวของมนุษย์ที่คิดว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นมาจากการกระทำของผู้มีฤทธิ์มากกว่าตน เมื่อมนุษย์เริ่มเรียนรู้ธรรมชาติมากขึ้น และเกิดเป็นศาสนาที่มีเหตุผลเข้ามาเป็นแบบแผน และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เกิดความเชื่อศรัทธาในกิจกรรมหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ของแต่ละศาสนาก็กลายมาเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่ทำสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทุกศาสนาจะเป็นที่พึงพอใจของมนุษย์ มีหลักธรรมคำสั่งสอนให้คนที่เป็นสมาชิกเป็นคนดี มีคุณธรรม มีเหตุผล ศรัทธาในความถูกต้อง มีพิธีกรรม และเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นศาสนานั้น ๆ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในฐานะ หรือบทบาทใดจะต้องยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต หลักคำสอนจะช่วยแก้ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ และทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ (สรวงสุตา เจริญวงศ์, ศรีพร จิรวัดน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน, 2558)

การเปลี่ยนศาสนาเป็นเรื่องที่พบได้โดยทั่วไป และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นท่ามกลางกระแสความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้มีความเคลื่อนไหวด้านความเชื่อ หรือความศรัทธาในศาสนาในลักษณะเรียนรู้ด้วยตัวเอง การเปลี่ยนศาสนาเกิดจากการที่บุคคลตัดสินใจ และเลือกยอมรับตนเองในมุมมองอัตลักษณ์ใหม่ โดยมีเหตุผลทั้งจากความต้องการค้นหาความหมายของชีวิต เป็นความผูกพันค้นหา คนที่เปลี่ยนศาสนาจะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในระดับรากเหง้าของวิถีคิด มีการรับรู้เป้าหมายชีวิตและการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนไปจากเดิม คนที่เปลี่ยนศาสนาได้รับผลกระทบทางสุขภาพจิตแตกต่างกันไป ในทางบวกจะรู้สึกมีความสุขจากการใช้ระบบคิดภายใต้ความเชื่อ หรือคำสอนของศาสนาใหม่ ช่วยให้ความกลัว หรือความกังวลต่อสถานการณ์ ในทางลบอาจเกิดความเครียดหลังการเปลี่ยนศาสนาเนื่องจากมีอุปสรรคในช่วงเปลี่ยนผ่าน การตัดสินใจ ที่จะยอมรับตนเองในอัตลักษณ์ใหม่ รู้สึกถึงความกดดันจากการปฏิเสธการเปลี่ยนศาสนาของคนรอบข้างและมีความรู้สึกผิดผลกระทบต่อสุขภาพจิตที่เกิดจากสิ่งเร้าความเครียดด้านวัฒนธรรม (สรวงสุตา เจริญวงศ์, ศรีพร จิรวัดน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน, 2559)

มุอัลลัฟ หรือมุสลิมใหม่ ซึ่งตามความหมาย หมายถึง คนต่างศาสนิกอื่นที่เข้ารับอิสลาม บุคคลที่หัวใจของเขาต้องการความอบอุ่น และความสนิทสนมด้วยการโน้มหน้าสู่อิสลาม หรือให้มั่นคงในอิสลาม หรือให้ยุติการทำร้ายมุสลิม หรือช่วยเหลือ และปกป้องมุสลิมจากศัตรูอิสลามเป็นศาสนาแห่งการตะอ์วะฮ์ (เผยแผ่) องค์ประกอบของอิสลามที่เกี่ยวกับหลักศรัทธาหลักปฏิบัติของการตะอ์วะฮ์อิสลาม การขยายตัวของอิสลามไปยังส่วนต่าง ๆ นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมักมีเรื่องราวของ

มุสลิมใหม่เกี่ยวข้องกับอยู่ด้วยเสมอสาเหตุการเกิดเป็นมุสลิมใหม่เนื่องจากการตัดสินใจของบุคคลที่จะเปลี่ยนศาสนาเลือกยอมรับตนเองในมุมมองโดยอาศัยพลังศรัทธาโดยมีเหตุผลความต้องการค้นหาความหมายของชีวิต เป็นความผูกเสนาหา และความต้องการแสดงความเป็นตัวตน โดยการแต่งงานอันจะนำมาซึ่งความสมานฉันท์ในสังคมที่มีความหลากหลาย และการสร้างการเรียนรู้ทางศาสนาอิสลามให้กับมุสลิมใหม่สามารถดำรงตนอยู่ในหลักการของศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง (อับลูเลาะ หนุ่มสุข, 2558; สรวงสุตา เจริญวงศ์, ศิริพร จิรวัดน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน, 2558) ในขณะที่การเข้ารับอิสลามของมุสลิมใหม่ในชุมชนบ้านเกาะนางคำ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาวมุสลิมกับคนต่างศาสนาจนถึงขั้นแต่งงานกันก็มีมากขึ้นอย่างน่าสนใจ เพราะหากมองในแง่หนึ่งของความเปลี่ยนแปลงจะส่งผลดีในการสร้างความใกล้ชิด และความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างคนต่างศาสนาอันจะนำมาซึ่งความสมานฉันท์ในสังคมพหุวัฒนธรรม แต่ในอีกแง่หนึ่งเป็นการสร้างการเรียนรู้ทางศาสนาอิสลามให้กับมุสลิมใหม่เป็นหน้าที่ของผู้ใกล้ชิด และผู้นำศาสนาในชุมชนเพื่อให้พวกเขาสามารถดำรงตนอยู่ในหลักการของศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมมุสลิมที่มีคุณภาพตามข้อบัญญัติอิสลามได้ โดยเฉพาะข้อกังวลในความรู้เรื่องหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกันผู้เข้ารับอิสลามจากการแต่งงานก็ได้ถอยห่างจากความคาดหวังของผู้ใกล้ชิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาเดิม จึงทำให้ต้องมีการปรับตัวของมุสลิมใหม่เอง รวมทั้งผู้ใกล้ชิดในศาสนาเดิมเช่นกัน (บรรจง ปินกาชัน, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง มูอัลลัฟ : การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รู้ถึงการตัดสินใจเข้ารับศาสนาอิสลาม และการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน เพื่อให้เข้าใจวิถีชีวิตของผู้ที่แตกต่างทางวัฒนธรรม และช่วยสนับสนุนให้กลุ่มนี้ได้รับการสนับสนุนจากคนรอบข้างสามารถปรับตัวผ่านระยะการเปลี่ยนผ่านได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

แนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ก่อนการรับอิสลามของกันยา สุวรรณแสง (2552) ที่กล่าวว่า สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามเกิดจากสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. แรงขับและความต้องการ คือ ความต้องการทางร่างกาย/ความต้องการทางจิต ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยความเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์พยายามแสวงหาเพื่อการตอบสนองความต้องการของตนเอง และเมื่อเกิดอุปสรรคที่เป็นตัวมาขัดขวาง หรือทำให้ไม่สามารถตอบสนองสิ่งที่มนุษย์ต้องการได้ก็จะทำให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อผ่อนคลายความต้องการ

2. สิ่งที่เราที่เกิดจากสังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป หรือเรียกว่าแรงกระตุ้นจากสังคม ทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับตัว พร้อมทั้งมีพฤติกรรมการยอมรับทางสังคมของมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

3. เจตคติความสนใจ เป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน มีวิธีการคบค้าสมาคมระหว่างกัน ทำให้จากอคติที่มีต่อกลุ่มชนและวัฒนธรรมกลายเป็นความเห็นพ้องระหว่างวัฒนธรรม ความใกล้เคียงระหว่างวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจของ หรือเรียกได้ว่าเป็นพหุวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวเช่นกัน

4. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เพื่อให้ได้รับความรัก ความห่วงใย ก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย บุคคลจะพยายามพึ่งพาตนเองและผู้อื่นภายในขอบเขตที่เหมาะสม และสังคมยอมรับจนเกิดเป็นการปรับตัวเพื่อให้สิ่งที่ตนเองต้องการ

ในขณะที่แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงานของกัญญาณัฐ อ้วนหวัน (2542) และสรวงสุดา เจริญวงศ์, ศรีพร จิรวัดน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน (2559)

สามารถสรุปออกมาได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การปรับตัวเพื่อรักษาความมั่นคงของร่างกาย เป็นความสำเร็จในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในความต้องการด้านสรีระค่อนข้างจะมีความเป็นรูปธรรมสูง มีพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และพฤติกรรมการปรับตัวนี้จะสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานในลักษณะการปรับตัวด้านร่างกายเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

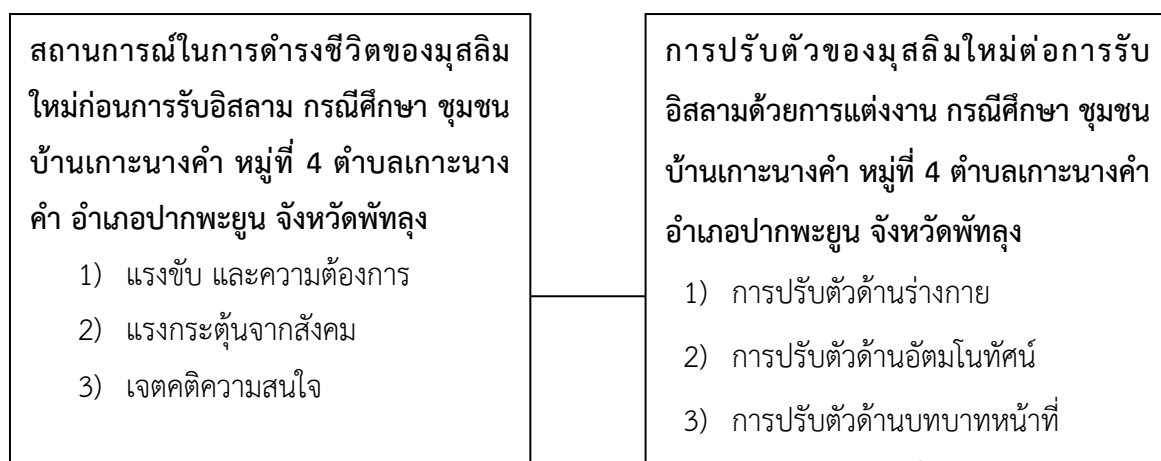
2. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางจิต จิตวิญญาณ เป็นความเชื่อและความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในช่วงเวลาหนึ่งเกิดจากการรับรู้ภายในตนเอง และการรับรู้จากปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง เพราะอัตมโนทัศน์มีผลสะท้อนต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคล เป็นความรู้สึกของตนเองต่อร่างกายเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาการทำหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ คือ การรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย และภาพลักษณ์ และอัตมโนทัศน์ด้านส่วนบุคคลเกี่ยวกับความคาดหวังค่านิยม อุดมคติ และการให้คุณค่าที่ตนเองยึดถือ

3. การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เพื่อความมั่นคงทางสังคมเกี่ยวกับการทำหน้าที่ตามบทบาทที่ตนดำรงอยู่ในสังคม บทบาทของตน หรือแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

4. การปรับตัวด้านการพึ่งพาหะหว่างกัน เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางสังคมในด้านความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน โดยมุ่งประเด็นไปที่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมที่เกี่ยวกับการให้และรับความรัก ความนับถือ และการยกย่องซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามของกันยา สุวรรณแสง (2552) ได้แก่ (1) แรงขับและความต้องการ (2) แรงกระตุ้นจากสังคม และ (3) เจตคติความสนใจ และใช้แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงานของกัญญาณัฐ อ้วนหวัน (2542) และสรวงสุตา เจริญวงศ์, ศรีพร จิรวัดน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน (2559) ได้แก่ (1) การปรับตัวด้านร่างกาย (2) การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (3) การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และ (4) การปรับตัวด้านพึ่งพาหะหว่างกัน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 7 คน ได้แก่ มุสลิมใหม่ จำนวน 2 คน เลือกแบบเจาะจงเนื่องจากแสดงตนเป็นมุสลิมใหม่ไม่ว่าจะเปลี่ยนศาสนาเป็นอิสลามมาแล้วกี่ปีก็ตามที่ได้แต่งงานโดยนับตั้งแต่หลังการกล่าวคำปฏิญาณตนเพื่อรับอิสลาม และผู้ใกล้ชิดที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของมุสลิมใหม่ จำนวน 5 คน ได้แก่ โต๊ะอิหม่าม จำนวน 1 คน ครอบครัวทางฝ่ายศาสนาใหม่ จำนวน 2 คน และครอบครัวทางฝ่ายศาสนาเดิม จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล มีเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้พิจารณาข้อคำถามในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาครบถ้วนถูกต้องตามโครงสร้าง โดยเฉพาะผู้ปรับตัวเป็นมุสลิมใหม่ หรือมุสลิมที่แต่งงานกับคนอิสลาม อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะนางคำ ตำบลบ้านเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ในประเด็นสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม

2.2 แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูลรองที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการตัดสินใจเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามหลังการแต่งงาน เป็นแบบสัมภาษณ์จะเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงข้อมูลสาเหตุในการตัดสินใจในการเข้าสู่อิสลามการใช้ชีวิตประจำวัน และครอบครัวแต่ละฝ่ายสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน และความเป็นอยู่

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของมุสลิมใหม่ กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

3.2 การสร้างความสัมพันธ์ แนะนำตัว พูดคุย และบอกกล่าวข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับในประเด็น (1) สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามได้แก่ แรงขับและความต้องการ แรงกระตุ้นจากสังคม เจตคติความสนใจ และสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และในประเด็น (2) การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน ได้แก่ การปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านพึงพาระหว่างกัน

3.3 ประสานงานกับผู้นำชุมชน และขอคำแนะนำการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล โดยนัดวันเวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลทุกคน จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และรายละเอียดแบบเจาะจงตามประเด็นกับผู้ให้ข้อมูลทุกคน พร้อมถ่ายภาพประกอบ

3.4 รวบรวมข้อมูล และสรุปผลจากการการศึกษากาคนในเชิงคุณภาพตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้มาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วนำมาสรุปผลโดยนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

1.1 แรงขับ และความต้องการ ผลการศึกษาพบว่า อาหารจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินอาหารบางประการให้เป็นไปตามสถานะบัญญัติแห่งมุสลิม กล่าวคือ มุสลิมใหม่บางคนนิยมในการบริโภคเนื้อหมูมาก่อน หรือสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำแต่เมื่อได้เข้ารับอิสลามเป็นมุสลิมก็ไม่

สามารถที่จะบริโภคได้ รวมถึงอดอาหารโดยวิธีการถือศีลอดในเดือนรอมฎอนเป็นจำนวนหนึ่งเดือนตามพิธีของมุสลิม การแต่งกายของมุสลิมใหม่ ก่อนที่จะเข้ารับอิสลามมีการแต่งกายตามสบาย แต่เมื่อเข้าสู่การรับอิสลามจำเป็นต้องปกปิดตามศาสนบัญญัติของศาสนาอิสลามที่ว่าผู้หญิงควรสงวนการแต่งกายให้มิดชิดไว้เพียงให้คนที่รักเห็นเท่านั้น เช่น การใส่เสื้อผ้ายาว หรือใส่ฮิญาบ (ผ้าคลุมผม) จึงทำให้เกิดความเครียด และไม่สบายตัวในระยะแรก เนื่องจากไม่คุ้นชิน มุสลิมใหม่จำเป็นต้องมีการปรับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด 5 เวลาต่อวัน ตั้งแต่ตอนหัวรุ่ง ตอนเที่ยง ตอนบ่าย ตอนเย็น และตอนเช้า รวมถึงการจ่ายซะกาต และการไปร่วมกิจกรรมทางศาสนางานเมาลิด การร่วมพิธีศพ หรือศาสนิกอื่น ๆ ซึ่งมุสลิมใหม่จะต้องปฏิบัติด้วยความเคร่งครัด ซึ่งบางครั้งก็เป็นการยากต่อมุสลิมใหม่ และในแง่ของมุสลิมเชื่อว่าการพาคนต่างศาสนามานับถือศาสนาอิสลามด้วยการแต่งงานได้ถือว่าได้บุญเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ตามหลักศาสนาอิสลาม

1.2 แรงกระตุ้นจากสังคม ผลการศึกษาพบว่า สังคมมุสลิมคาดหวังต่อมุสลิมใหม่ในเรื่องการแต่งกายที่ถูกตามศาสนบัญญัติ ทำให้ยึดติดจากแรงกระตุ้นคนรอบข้าง และตระหนักถึงภารกิจจำเป็น เช่นการละหมาดเป็นวาญิบที่มุสลิมใหม่จะต้องรับผิดชอบและให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ควรให้ความร่วมมือกันเพื่อไม่ให้มีความรู้สึกแปลกแยก เนื่องจากมุสลิมใหม่เป็นผู้ที่ได้รับเกียรติ และความเอาใจใส่จากพี่น้องมุสลิมในชุมชน จนเกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม และความอบอุ่นที่สังคมมุสลิมหยิบยื่นให้แก่มุสลิมใหม่ตลอดเวลา มีการทำบุญให้มุสลิมใหม่ แต่มุสลิมใหม่ไม่สามารถทำบุญให้แก่บิดามารดาตามหลักศาสนาเดิมได้ ตลอดจนการทำอาหารบางอย่างที่พ่อแม่ชอบ แต่ศาสนาใหม่ไม่อนุญาตให้ทำ เช่น แกงหมู เพราะเป็นสิ่งที่ต้องห้าม มุสลิมใหม่จึงจำเป็นต้องมอบหมายหน้าที่ส่วนนี้ให้ญาติพี่น้องทำหน้าที่แทน โดยหลีกเลี่ยงไปทำอย่างอื่นมากขึ้นเป็นการชดเชย

1.3 เจตคติความสนใจ ผลการศึกษาพบว่า ด้านร่างกายต้องการอาหาร/เครื่องนุ่งห่มที่ดีพอกับตัวไม่ร้อนเกินไป มุสลิมใหม่ไม่สามารถทำตามศาสนาเดิมได้ เช่น การที่ไปเยี่ยมพ่อแม่หรือญาติที่เป็นคนพุทธ การกล่าวทักทาย “สวัสดี” อาจทำกับคนต่างศาสนาไม่ได้ แต่พูดสวัสดีได้ ในขณะที่การกินอาหารก็ต้องกินแยกชามที่สะอาดไม่เปื้อนหมู ในขณะที่การตั้งใจในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติวิธีมุสลิมให้มากที่สุด สังคมต้องการความรักจากครอบครัวตอนเข้าไปเป็นมุสลิมใหม่ หากไม่เข้าใจก็จะรู้สึกว่าแปลกแยกเป็นเสมือน “แกะดำ” บางครั้งการละหมาดก็ถูกตั้งคำถามว่า “ละหมาดเป็นหรือไม่” แต่ก็มีคนคอยให้กำลังใจ คอยชี้แนะ ให้อภัย ๆ ปฏิบัติในทางศาสนาอิสลาม ระวังอย่าให้หวั่นไหว ให้เวลาพิสูจน์ และอีกไม่นานก็จะได้รับการยกย่อง และทำกิจกรรมร่วมกันได้

2. การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

2.1 การปรับตัวด้านร่างกาย ผลการศึกษาพบว่า จากการแต่งตัวเดิมที่ไม่ต้องใส่ฮิญาบต่อมาก็ต้องใส่ และจากการใส่ฮิญาบในตอนแรก ๆ จะรู้สึกอึดอัด จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงฮิญาบที่มีสีเข้ม

เช่น สีดำนี้อาจจะดูแสงทำให้รู้สึกร้อนควรรีไสบ้าง ๑ เพื่อลดความอึดอัดของร่างกาย มีบัญญัติที่ต้องทำของมุสลิมใหม่ คือ ต้องเตรียมตัวสูรอมฏอน หรือเดือนแห่งการถือศีลอด มุสลิมใหม่จะต้องอดอาหาร ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเป็นเวลา 12 ชั่วโมง ทำให้ส่งผลกระทบต่อร่างกายจึงมีวิธีการที่จะแก้ไขปัญหานี้ คือ ประการที่ 1 การลดอาหารก่อนถึงเดือนรอมฏอน 3 เดือน หรือถือ 3 เว้น 1 แล้วไปชด เป็นการฝึกซ้อมเพื่อลดอาหารให้ชินกับร่างกาย ประการที่ 2 ถือ 2 เว้น 1 แล้วค่อยไปชดหลังเดือนรอมฏอนตามศาสนบัญญัติส่วนที่เคยบริโภคเนื้อหมูในทางอิสลามไม่อนุญาตให้รับประทาน แก้ไขด้วยการบริโภคเนื้อที่มีความใกล้เคียงกับเนื้อหมูนั้น คือ เนื้อแพะ

2.2 การปรับด้านอัตมโนทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า ต้องปกปิดเรือนร่างของตนไม่ให้ใครเห็น ผู้หญิงมุสลิมที่ต้องสวมฮิญาบ เปิดเผยได้เฉพาะใบหน้า ฝ่ามือ และต้องยอมรับ รวมถึงหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในสโมสรมุสลิมมะห์ สร้างสุขภาวะศาสนาอิสลามบัญญัติโดยไม่ให้มีการคุมกำเนิด และหากมีบุตรต้องกินอาหารบำรุงร่างกายในระหว่างท้องเพื่อความสวยงามอยู่เสมอ ในเวลาถือศีลอดมุสลิมไม่สามารถกินอะไรได้ทำให้บ่อยครั้งที่เห็นมุสลิมฉุนฉวยพยายามเข้าใจเหตุผลในการฉุนฉวย ในขณะที่ศีลธรรมตามจรรยาศาสนาอิสลามเกี่ยวกับการเข้าเป็นมุสลิมใหม่ คือ การเดินออกจากศาสนาเดิม ทำให้สิ่งที่ศาสนาเดิมบัญญัติไม่สามารถทำได้

2.3 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่า มุสลิมใหม่ไม่สามารถทำหน้าที่บทบาทเดิมได้ดั่งเก่า ทำให้บทบาทหน้าที่เดิมกลายเป็นปัญหาของมุสลิมใหม่ไม่สามารถทำได้อีกต่อไป โดยเฉพาะบทบาทความเป็นลูกที่ต้องกตัญญูกตเวทีของพ่อแม่บางอย่างถูกจำกัด หรือบางอย่างทำได้น้อยลง เช่น การทำบุญให้แก่บิดามารดาตามหลักศาสนาเดิม ตลอดจนการทำอาหารบางอย่างที่พ่อแม่ชอบ แต่ศาสนาใหม่ไม่อนุญาตให้ทำ เช่น อาหารที่ประกอบจากหมู เนื่องจากเป็นสิ่งที่ต้องห้าม มุสลิมใหม่จึงมอบหมายให้ญาติพี่น้องทำหน้าที่แทน และทำอย่างอื่นชดเชย เช่น การกลับไปเยี่ยมบ่อย ๆ หรือให้เงินพ่อแม่ไปซื้ออาหารที่บำรุงร่างกาย ในขณะที่มุสลิมใหม่ต้องมีการละหมาดตามศาสนบัญญัติ ต้องถือศีลอด และละหมาดการสรรเสริญต่อพระเจ้า จึงจะต้องเรียนรู้พยายามฝึกฝน รวมถึงคนรอบข้างที่เป็นมุสลิม เช่น สามเณรหรือคนในครอบครัวใหม่ต้องให้กำลังใจ และแนะนำให้กับมุสลิมใหม่ สำหรับโต๊ะอิหม่ามจำเป็นจะต้องให้การอบรม หรือสอนการปฏิบัติให้กับมุสลิมใหม่เป็นพิเศษ

2.4 การปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกัน ผลการศึกษาพบว่า การปรับตัวภายในครอบครัวสู่การเป็นอิสลาม มีการพูดคุย และสร้างความเข้าใจกันก่อนหน้าแล้วครอบครัวจะคอยช่วยให้กำลังใจ และคอยช่วยเหลือสนับสนุน แนะนำการปฏิบัติช่วยแก้ไขปัญหานานานทุกข์ให้คำปรึกษาในการใช้ชีวิตที่ดี ให้ความรู้ สอนการปฏิบัติ และการวางตัวอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน เช่น ในการอ่านอัลกุรอาน เป็นต้น

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

1. สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร มีแรงขับและความต้องการ มีความตั้งใจ ความสนใจ ที่จะเข้ารับศาสนาอิสลามโดยการแต่งงานอิสลาม เพราะทำให้ชีวิตคู่หลังแต่งงานใช้ชีวิตเรียบง่าย มีแรงกระตุ้นจากสังคมที่สนับสนุนความรู้ และสอนการปฏิบัติในการเข้ารับอิสลาม มีเจตคติที่ดี เปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเข้ามาในชีวิตและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในทุก ๆ ด้าน

จากสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร มีสถานการณ์ที่เกิดจากแรงขับและความต้องการ แรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นจากสังคม ประกอบกับเจตคติความสนใจเพื่อนำไปสู่การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของมุสลิมใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกันยา สุวรรณแสง (2552) ที่สรุปว่า สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามเกิดจาก “แรงขับและความต้องการ” คือ ความต้องการทางร่างกาย/ความต้องการทางจิต ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยความเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์พยายามแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และเมื่อเกิดอุปสรรคที่เป็นตัวมาขัดขวาง หรือทำให้ไม่สามารถตอบสนองสิ่งที่มนุษย์ต้องการได้ก็จะทำให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อผ่อนคลายความต้องการนั้นซึ่งเรียกว่าการปรับตัว ประกอบกับมีสิ่งที่เร้าที่เกิดจากสังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป หรือเรียกว่า “แรงกระตุ้นจากสังคม” ทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับตัว พร้อมทั้งมีพฤติกรรมยอมรับทางสังคมของมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของ “เจตคติความสนใจ” หรือจุดมุ่งหมายของชีวิต จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน มีวิธีการคบค้าสมาคมระหว่างกัน ทำให้จาก “อคติ” ที่มีต่อกลุ่มชนและวัฒนธรรมกลายเป็นความเห็นพ้องระหว่างวัฒนธรรม ความใกล้ชิดระหว่างวัฒนธรรม ความรู้ความเข้าใจของ หรือเรียกได้ว่าเป็น “พหุวัฒนธรรม” เนื่องจากวัฒนธรรมก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวเช่นกัน ทำให้ต้องสร้าง “สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล” เพื่อให้ได้รับความรัก ความห่วงใย ก่อให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย บุคคลจะพยายามพึ่งพาตนเองและผู้อื่นภายในขอบเขตที่เหมาะสม และสังคมยอมรับจนเกิดเป็นการปรับตัวเพื่อให้สิ่งที่ตนเองต้องการ และได้รับการตอบสนอง

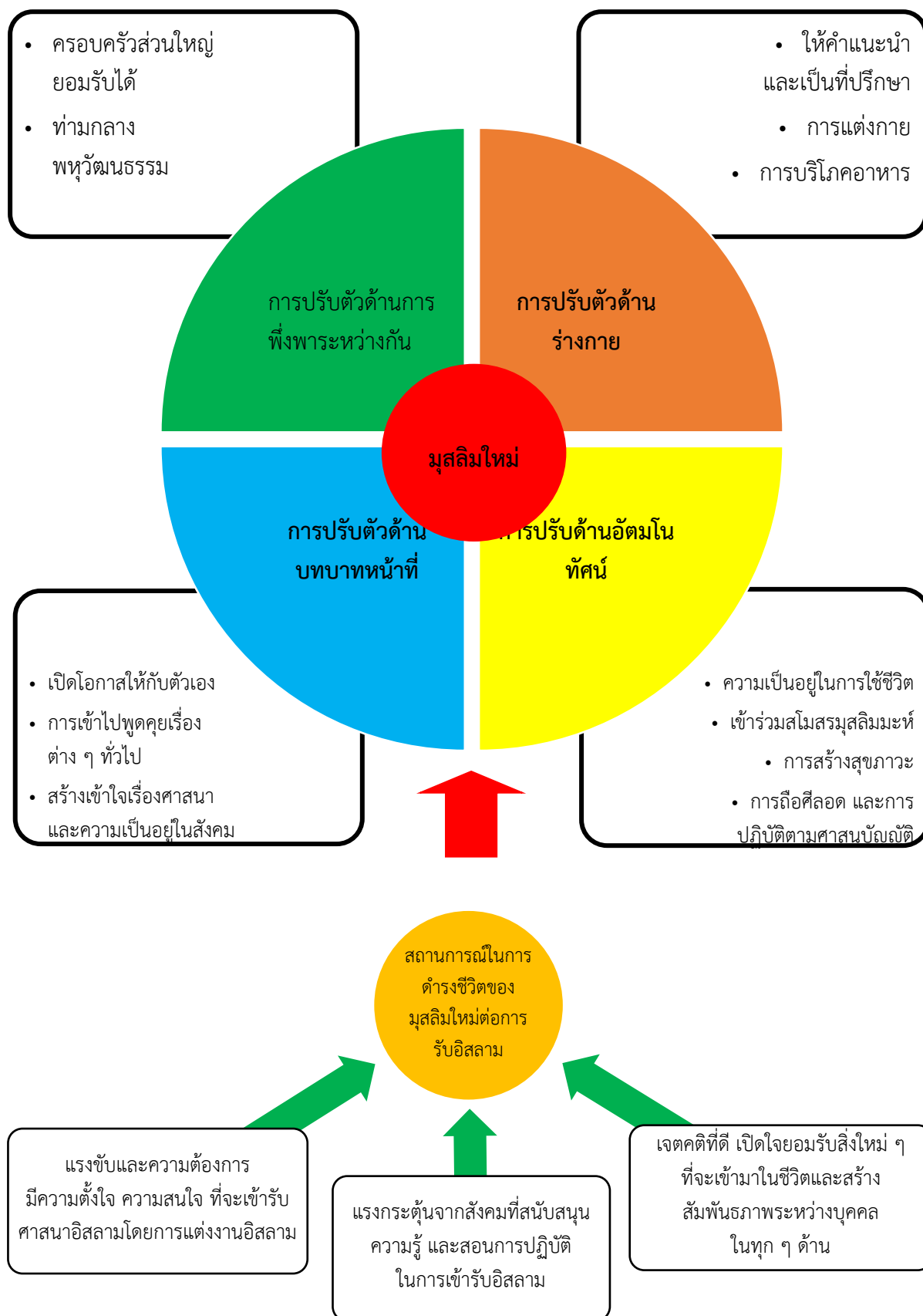
2. การปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร มีการปรับตัวด้านร่างกาย ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาให้กัน เช่น การแต่งกาย และอาหาร การปรับด้านอัตมโนทัศน์ ความเป็นอยู่ในการใช้ชีวิต เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมในสโคมมุสลิมมะห์ การสร้างสุขภาวะ การถือศีลอด และการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ ไม่ได้มีปัญหาอะไรในการดำรงชีวิตของบุคคลที่เปลี่ยนศาสนา การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ เปิดโอกาสให้กับตัวเอง ได้เข้าไปพูดคุยเรื่องต่าง ๆ หัวไป

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศาสนา หรือเรื่องความเป็นอยู่ในสังคม และการปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกัน เพราะมุสลิมใหม่ที่ตัดสินใจแต่งงานกับคนต่างศาสนานั้นครอบครัวส่วนใหญ่ยอมรับได้

จากการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาณัฐ อ้วนหวน (2542) และสรวงสุตา เจริญวงศ์, ศรีพร จิรวัดน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน (2559) ได้สรุปว่า การปรับตัว 4 ประการ ได้แก่ การปรับตัวเพื่อรักษาความมั่นคงของร่างกาย เป็นความสำเร็จในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในความต้องการด้านสรีระค่อนข้างจะมีความเป็นรูปธรรมสูง มีพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และพฤติกรรมการปรับตัวนี้จะสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานในลักษณะ “การปรับตัวด้านร่างกาย” เพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในขณะที่ “การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์” เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางจิต จิตวิญญาณ เป็นความเชื่อและความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในช่วงเวลาหนึ่งเกิดจากการรับรู้ภายในตนเอง และการรับรู้จากปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง อัตมโนทัศน์มีผลสะท้อนต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคล ได้แก่ อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย เป็นความรู้สึกของตนเองต่อร่างกายเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาการทำหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ คือ การรับรู้ความรู้สึกของร่างกาย และภาพลักษณ์ และอัตมโนทัศน์ด้านส่วนบุคคลเกี่ยวกับความคาดหวังค่านิยม อุดมคติ และการให้คุณค่าที่ตนเองยึดถือ ประกอบมีการปรับตัวในลักษณะของ “การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่” เพื่อความมั่นคงทางสังคมเกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ตามบทบาทที่ตนดำรงอยู่ในสังคม บทบาทของตน หรือแสดงบทบาทของตนให้เหมาะสมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น รวมถึง “การปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกัน” เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางสังคมในด้านความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน โดยมุ่งประเด็นไปที่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการให้และรับความรัก ความนับถือ และการยกย่องซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่

จากการศึกษาสถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม และการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 สถานการณ์ในการดำรงชีวิตของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลาม
และการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านเกาะนางคำ
หมู่ที่ 4 ตำบลเกาะนางคำ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาทำให้เข้าใจถึงเหตุผลและการตัดสินใจเข้ารับศาสนาอิสลาม รวมถึงการปรับตัวของมุสลิมใหม่ต่อการรับอิสลามด้วยการแต่งงาน ทำให้เข้าใจวิถีชีวิตของผู้ที่แตกต่างทางวัฒนธรรม และครอบครัวจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้กลุ่มนี้ หรือมุสลิมใหม่ทุกคนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวสามารถปรับตัวผ่านระยะการเปลี่ยนผ่านได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณัฐ อ้วนหวน. (2542). การปรับตัวทางสังคมของชุมชนย้อยในเมืองหลัก กรณีศึกษา : ชุมชนย้อยบ้านบะขาม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กันยา สุวรรณแสง. (2552). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : บำรุงสาส์น.
- บรรจง บินกาซัน. (2558). โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน. เข้าถึงได้จาก: <https://www.facebook.com/pg/pageknowislamthailand/posts/>. (วันที่ ค้นข้อมูล 17 ธันวาคม 2562)
- สรวงสุตา เจริญวงศ์, ศิริพร จิรวัฒน์กุล, เลนอร์ แมนเตอร์สัน. (2558). เปลี่ยนศาสนา คือ เปลี่ยนวิถีชีวิต: กระบวนการปรับตัวของผู้หญิงอีสานชาวพุทธสู่การเป็นมุสลิม. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 60 (4); 317-330.
- _____. (2559). สุขภาวะมุสลิมไทย-อีสาน : พันธะการแสวงหาทางจิตวิญญาณและชีวิตใหม่. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 34,(1); 56-64.
- อับดุลเลาะ หนุ่มสุข. (2558). Islammore บทสัมภาษณ์ ดร.อับดุลเลาะหนุ่มสุข. เข้าถึงได้จาก: <http://www.islammore.com/view/264>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2562)

การศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนเพื่อระงับ

ข้อพิพาท: ศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

The Feasibility Study on Community Justice Establishment for Dispute Resolution: A Study of Khaokitchakut District, Chanthaburi

Province at Anubal Jumpholphonphisai School

at Anubal Jumpholphonphisai School

กุลปราณี ศรีไย¹

ณัฐนันท์ ศรีสมบูรณ์²

บทคัดย่อ

ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยในปัจจุบันที่มีสาเหตุหลักมาจากความเป็นกลไกระบบราชการขนาดใหญ่และใช้ทรัพยากรมาก ประกอบกับกระบวนการยุติธรรมในหลายขั้นตอนต้องใช้เวลาาน ส่งผลให้ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลมีจำนวนมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหา “คดีล้นศาล คนล้นคุก” รวมถึงปัญหาที่ประชาชนยังไม่มีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในระบบงานยุติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบงานยุติธรรมในระดับตำบล หมู่บ้าน และชุมชน สำหรับภาครัฐให้เป็นหน่วยงานสนับสนุนพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานของภาคประชาชนในรูปแบบของศูนย์ยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครยุติธรรมชุมชน และเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเพื่อการเสริมสร้างความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) อันจะนำไปสู่การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลและลดปริมาณผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากเกินไปในปัจจุบัน ตลอดจนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมีศักยภาพมีความปลอดภัย และเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์หรือความสามัคคีปรองดองกันมากยิ่งขึ้นต่อไปจากหลักการอันเป็นสาระสำคัญดังกล่าวจึงให้มีกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในงานยุติธรรมตาม

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

Lecture of Law Faculty of Law Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi

² สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายตีอาญาพระโขนง สำนักงานอัยการจังหวัดพระโขนง กรุงเทพมหานคร

Office of Special Prosecutor, Dept. of Phra Khanong, Phra Khanong Provincial Attorney Office, Bangkok

แนวความคิดยุติธรรมชุมชนในปัจจุบันยังไม่มีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและยังไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผลให้การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงสมควรกำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านงานยุติธรรมระดับชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานยุติธรรมชุมชนและรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับดังนั้น จึงมีความจำเป็นของบุคลากรในทางการศึกษาวิจัย นิติศาสตร์ที่ต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยเน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติกับสังคม และท้องถิ่นเพื่อรับทราบปัญหาและร่วมแก้ไขปัญหของคนในสังคม ในท้องถิ่น เพื่อเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้อันช่วยสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมชุมชนให้เข้มแข็งขึ้นได้

จากผลการวิจัยที่ได้จากการระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจงเห็นว่า การลงโทษนี้ไม่เหมาะสมกับชุมชนควรเน้นไปที่การแก้ไขผู้กระทำความผิดมากกว่า ดังนั้น หากมีการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนขึ้นมาก็จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคriminal และสามารถระงับข้อพิพาทได้ดียิ่งกว่าการนำคดีขึ้นสู่ศาลในทุกกรณี

คำสำคัญ: การจัดตั้ง ยุติธรรมชุมชน อำเภอลำปาง จ.ลำปาง

Abstract

The problem of Thai justice system today is mainly due to the large bureaucratic mechanisms and the use of resources a lot. The process of justice in many stages takes a long time. As a result, the number of lawsuits enters into the court process has increased which leads to the problem of "division of cases and offenders " as well as the lack of channels for public participation in the justice system. Therefore, it is necessary to enhance the effectiveness of the mainstream justice system. The alternative justice system by creating a mechanism for public participation in the justice system at the sub-district, village and community level, in which the government needs to support, develop and promote the operation of the public sectors in the form of Community Justice Centers, Community Justice Volunteers and Community Justice Network in order to promote social justice. Which will lead to reduction of the number of cases enters into the court and the number

of the prisoners that have too much currently, as well as lead to strengthening community that has potential and safety and harmonious or reconciled society more. Based upon these principles, that must be a law on community justice due to currently there are no clear guidelines for public participation in justice according to the community justice concept, and there and no laws to support the working of related departments or organizations. As a result, the objectives of the mentioned operation cannot be achieved. Therefore, it is necessary to stipulate the laws that encourage public participation in justice community level to be a tool for the promotion of public participation in community justice and support of the operation of related departments or organizations. Hence, it is important for the academic personnel of law subject to use the learning and teaching process that focus mainly on the student center and provide an opportunity for the students to work with the community and local in order to acknowledge problems and find solution together with people in the society and local to be an element for knowledge transfer which will promote stronger community justice process.

According to this research, comments from the group discussions clearly show that fighting is not suitable for communities that have tried to solve political problems. Disputes and can better dispute disputes than bringing the case to court in all cases

Keywords: Community, Establishment Justice, Khao Khitchakut District, Chantaburi province

บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นได้ภายในสังคมไม่มากนัก ดังนั้นทางออกที่ดีที่สุด คือการที่คนในสังคมเดียวกันจะร่วมมือกันเพื่อแก้ไขข้อพิพาทนั้น และพยายามหาทางออกในการเยียวยาความเสียหายให้กลับคืนมาได้ ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ทำได้ด้วยการใช้กระบวนการยุติธรรมที่มีความเข้มแข็งและคนในสังคมชุมชนมีส่วนร่วมด้วยอย่างแท้จริงจึงจะเป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับระบบงานยุติธรรมของไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ในสมัยสุโขทัยจนมาถึงในปัจจุบัน สำหรับระบบงานยุติธรรม ได้มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กันโดยเด็ดขาด คือ การสืบสวน สอบสวน และจับกุม เป็นหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ การฟ้องคดีและการดำเนินคดีในศาลเป็น

หน้าที่ของอัยการและทนายความ การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นหน้าที่ของศาลและการปฏิบัติตามคำพิพากษาคดีเป็นหน้าที่ของศาล และการปฏิบัติตามคำพิพากษาเป็นหน้าที่ของกรมคุมประพฤติและกรมราชทัณฑ์หรือรวมเรียกว่ากระบวนการยุติธรรมโดยสถาบัน ซึ่งเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Corrections (ดร.พิมลรัตน์ วรธนะหทัย สรุปรการบรรยายหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม 2559)

เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบงานยุติธรรมในปัจจุบัน น่าจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะที่เป็นระบบงานควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Establishment) และลักษณะซึ่งถือว่าระบบงานยุติธรรมเป็นระบบย่อยของชุมชน (Criminal Justice as a Community Subsystem) ซึ่งรวมเอาระบบแรกเข้าไว้ด้วย (Politics-03 2552 ระบบกระบวนการยุติธรรมไทย) จากสภาพการณ์ของความเป็นมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงคิดที่จะหาคำตอบในประเด็นปัญหาต่อไปนี้ เพื่อให้ประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมชุมชน และสามารถจัดตั้งยุติธรรมชุมชนเพื่อขจัดปัญหาข้อพิพาทและลดปริมาณคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมได้ อีกทั้งทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนและสามารถร่วมมือกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อพัฒนาดินและสังคม และท้องถิ่นได้ ผู้วิจัยจึงแบ่งประเด็นศึกษาออกดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 แนวคิดทฤษฎีในการจัดตั้งยุติธรรมชุมชน ซึ่งพบว่าพื้นที่อำเภอเขาชัยนาท จังหวัดจันทบุรี ปัญหาความขัดแย้งอันเกิดจากความไม่รู้กฎหมายหรือแม้กระทั่งการกระทำที่เป็นการละเมิดกฎหมายยังมีอยู่โดยเป็นการกระทำที่เกิดจากความไม่รู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และในขณะเดียวกันก็พบว่าประชากรและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถ และมีความมุ่งมั่นในการจัดการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทอย่างแท้จริง เพียงแต่ขาดการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมและระบบบริหารการจัดการอย่างเป็นรูปธรรมก็จะนำมาซึ่งความเข้มแข็งในชุมชนเขาชัยนาทได้เป็นอย่างดี และหากมีมาตรการทางกฎหมายมารองรับอย่างมีหลักการจะนำมาซึ่งการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็งเป็นอย่างมากได้ในที่สุด

ประเด็นที่ 2 ประเด็นปัญหากฎหมายในการจัดตั้งยุติธรรมชุมชน

แม้กระบวนการยุติธรรม ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทจะมีขั้นตอนกระบวนการที่มากมายหลากหลายขั้นตอน แต่อย่างไรก็ดี กระบวนการยุติธรรมในความหมายของผู้วิจัยที่ต้องการจัดตั้งกลุ่มยุติธรรมชุมชนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งในสังคมและทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลงโดยอาศัยความร่วมมือกันของคนในสังคมแม้จะไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนตามความหมายของกระบวนการยุติธรรม แต่หลักการและแนวคิดดังกล่าวก็เป็นการลดปริมาณคดีและหลีกเลี่ยงมิให้มีการบังคับคดีโดยสถาบันทางกระบวนการยุติธรรมซึ่งถือเป็นยุติธรรมทางเลือกแนวใหม่ ทำให้เกิดกระบวนการยุติธรรมชุมชน (Community Justice) หรือ ระบบยุติธรรมชุมชนเข้ามาแทนที่ อันเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความเป็นธรรมโดยใช้กระบวนการของชุมชน

เองผ่านการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการป้องกันอาชญากรรม จัดการความขัดแย้งและเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดได้ (จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย, 2556 หน้า 164-168)

จากปัญหาที่กล่าวมา ก็ได้มีความพยายามในการร่างกฎหมายเพื่อรองรับกระบวนการ ยุติธรรมชุมชน กล่าวคือ ร่างพระราชบัญญัติยุติธรรมชุมชน พ.ศ.... โดยมีหลักการและเหตุผล ประกอบร่าง: ให้มีกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชน และเหตุผล คือ “เนื่องจากการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในงานยุติธรรมตามแนวความคิดยุติธรรมชุมชนในปัจจุบันยังไม่มีกรอบแนวทางการดำเนินงาน ที่ชัดเจนและยังไม่มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กร ที่เกี่ยวข้องเป็นผลให้ การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์จึงสมควรกำหนดให้มีกฎหมาย เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านงานยุติธรรมระดับชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือใน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานยุติธรรมชุมชนและรองรับการปฏิบัติงานของ หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ดังจะเห็นได้ว่าในขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัติยุติธรรมชุมชน พ.ศ... ดังกล่าวยังไม่ประกาศ ออกมาบังคับใช้ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นการรองรับในการใช้บังคับของร่างพระราชบัญญัติยุติธรรม ชุมชน พ.ศ... เมื่อประกาศเป็นกฎหมายได้เป็นอย่างดีเพื่อนำข้อดีข้อเสียของการจัดตั้งยุติธรรมชุมชน ที่ได้จากการศึกษาไปแก้ไขพัฒนากฎหมายสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติยุติธรรม ชุมชน พ.ศ...
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนในประเทศไทยและ ต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนอันนำมาเพื่อ พัฒนามาตรการทางกฎหมายอันเป็นกฎหมายต้นแบบในการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนและจัดตั้งชุมชนใน ท้องถิ่นได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจึงกำหนดระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative research) ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร คือ

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นเอกสารที่ยังไม่ได้วิเคราะห์ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายต่างประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และร่างพระราชบัญญัติยุติธรรมชุมชน พ.ศ....

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นกลุ่มเอกสารที่ผ่านการวิเคราะห์แล้ว ได้แก่ ตำรา บทความ เอกสาร ทางวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและแนวคิดที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนสอน เช่น แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม แนวคิดและทฤษฎีในการลงโทษขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณา และกระบวนการยุติธรรม องค์การและหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหน้าที่หลัก (ยุติธรรมกระแสหลัก) แนวคิดทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หลักการยุติธรรมชุมชน การให้ประชาชนสังคมมีส่วนร่วม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

2. การระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group) การระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group) เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ วิธีการหนึ่ง ที่ให้กลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นกลุ่มเจาะจงที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับประเด็นวิจัยมาอยู่ร่วมกันแล้วให้ประชากรกลุ่มเจาะจงนั้นแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ต่อกันตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยผู้ดำเนินการหรือพิธีกร คือ ตัวผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและพิธีกรร่วม คือ บุคลากรทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ นายปฐิต วรรณตระกูล อัยการประจำสำนักงานอัยการจังหวัดระยอง เพื่อดำเนินการกำหนดประเด็นการสนทนา และให้ผู้ร่วมสนทนาได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

ประชากรกลุ่มสนทนา

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของประชากรกลุ่มสนทนาออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คนดังนี้ หนายความ ผู้นำชุมชน ประชากรในชุมชนหลากหลายอาชีพ

ประเด็นการสนทนา สำหรับการระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจง (Focus Group) นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสนทนาออกเป็น 1.การรับรู้ข้อมูล/ความรู้พื้นฐานทางกระบวนการยุติธรรม 2.ปัญหากระบวนการยุติธรรมในชุมชนเขาศิษณุภูมิ/กรณีพิพาทในชุมชน 3.ผลกระทบในการจัดตั้งยุติธรรมชุมชน 4.ความคิดเห็นในการจัดตั้งยุติธรรมชุมชน และ 5.สรุป

เมื่อสรุปผลตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้ร่วมสนทนาได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบตามประเด็นที่ได้ตั้งไว้และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์รวมทั้งสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อได้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมจากการวิจัยเชิงเอกสารแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบถึงความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนทางนิติศาสตร์เพื่อนำข้อมูลไปสนับสนุนการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม โดยเรียบเรียงจากกระบวนการยุติธรรมที่มีองค์กรอื่นมาเข้าร่วมในการทำหน้าที่ตามกระบวนการยุติธรรมจะเห็นได้ว่า องค์กรหลายองค์กรที่เข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา และช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรม โดยยุติธรรมจังหวัดได้จัดให้มีการลงพื้นที่เพื่อจัดตั้งยุติธรรมชุมชนเพื่อให้สังคมและประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและรู้แนวทางปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน ของกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งมีความรู้ตั้งแต่คดียังไม่ถึงศาล ไม่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาจนคดีได้ไปสู่ศาลและกระบวนการพิจารณาแล้ว และภายหลังจากที่ศาลได้มีคำพิพากษา จนถึงหน่วยงานติดตามให้กระบวนการการยุติธรรมดำเนินต่อไปได้แม้มีคำพิพากษาแล้วก็ตาม นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรมยังมีมาตรการในการช่วยเหลือ สนับสนุนให้กระบวนการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นไม่ว่าจะใช้วิถีทางในด้าน อาสาสมัคร หรือ การกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ก็ดีหากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในรูปแบบของยุติธรรมชุมชน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการประสานการบริหารงานยุติธรรมในระดับชาติให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องและมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบอันเป็นผลให้การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมจึงสมควรส่งเสริมให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้กฎหมายด้านต่าง ๆ ได้ร่วมกันวางแผนการบริหารงานยุติธรรมและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในกระบวนการยุติธรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศโดยเริ่มจากการวางระบบบริหารงานยุติธรรมในระดับเล็ก ๆ ก่อน ซึ่งก็คือระดับชุมชนและท้องถิ่น จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติขึ้นมารองรับการดำเนินงาน หากมีการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนขึ้นมาก็จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคriminalข้อพิพาทและสามารถระงับข้อพิพาทได้ดียิ่งกว่าการนำคดีขึ้นสู่ศาลในทุกกรณี

อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะนำเสนอสภาพปัญหาที่ต้องการการแก้ไขจากกระบวนการยุติธรรมชุมชน ดังนี้ คือ สภาพการอันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาคเป็นธรรมและเท่าเทียมซึ่งปัญหาสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวมพบว่ากระบวนการยุติธรรมอิสระแยกส่วนหน่วยงานที่มีภารกิจด้านงานยุติธรรมกระจัดกระจายสังกัดอยู่ในต่างกระทรวงและสังคมโดยที่กลไกการประสานงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบทำให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนประชาชนเกิดการสับสนในการดำเนินงานล่าช้าและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงซึ่งปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานด้านการบริหารงานยุติธรรมดังนี้

1. กลไกการประสานงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ

2. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดวัฒนธรรมองค์ร่วมกันการปฏิบัติงานยังมีลักษณะต่างคนต่างทำส่งผลให้ขาดการประสานการทำงานที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบโครงสร้างหน่วยงานไม่เหมาะสมส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานความยุติธรรมแก่ประชาชน

3. หน่วยงานในระบบงานยุติธรรมยังมีศักยภาพความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เท่าเทียมกัน ทั้งด้านบุคลากร เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สนับสนุนลำสมัยไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ขาดระบบโปรแกรมการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

4. ระบบงานยุติธรรมทางอาญามีขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้าและเสียค่าใช้จ่ายสูง

5. กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับสภาพเป็นจริงของปัญหาและมีความล่าช้าในการดำเนินการรวมทั้งพัฒนาไม่ทันกับลักษณะความผิดที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ

6. ระบบงานยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์ขาดมาตรฐานการดำเนินงานที่ชัดเจนรวมทั้งความล่าช้าในการบังคับคดีที่ไม่เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล นอกจากนี้ตัวบทกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ครอบคลุมรูปแบบการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่

7. การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบงานที่ทำทางด้านปกครองคดีทางปกครอง

8. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนขาดจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในการให้บริการแก่ประชาชน ตลอดทั้งปัญหาที่การปฏิบัติโดยไม่ชอบธรรมจากบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

9. ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิต รวมทั้งกระบวนการยุติธรรมและขั้นตอนต่าง ๆ นอกจากนี้ยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและบทบาทในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

10. ความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนมีน้อยทำให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างยากลำบาก

จากสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคกับการบริหารงานยุติธรรมที่กล่าวมาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการมีพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2549 งานด้านกระบวนการยุติธรรมมีความจำเป็นต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นกับสังคมทั้งในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมการคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายและการให้บริการแก่ประชาชน

นอกจากนี้ ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังไม่เพียงพอเท่าที่ควรโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในชุมชนการป้องกันและ

แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากความเป็นธรรมต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายในระดับพระราชบัญญัติขึ้นมาใช้บังคับเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้มีแผนงานและโครงการสำคัญในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชน และการให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยการ

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน ด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือก
 2. สนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยการจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนครอบคลุมทั่วประเทศ
 3. ส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นแก่ประชาชน
 4. ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง
- ดังนั้น จึงจำเป็นต้องขับเคลื่อนระบบงานยุติธรรมชุมชนให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยจำเป็นต้องมีกฎหมายรองรับการดำเนินงานของหน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

นอกจากนี้ จากปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยในปัจจุบันที่มีสาเหตุหลักมาจากความเป็นกลไกระบบราชการขนาดใหญ่และใช้ทรัพยากรมาก ประกอบกับกระบวนการยุติธรรมในหลายขั้นตอนต้องใช้เวลาอันยาวนาน ส่งผลให้ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลมีจำนวนมากขึ้นก่อให้เกิดปัญหา “คดีล้นศาล คนล้นคุก” รวมถึงปัญหาที่ประชาชนยังไม่มีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในระบบงานยุติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักด้วย การนำเอากระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปสู่การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลและลดปริมาณผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากขึ้นไปในปัจจุบัน ตลอดจนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็งมีศักยภาพมีความปลอดภัย และเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์หรือความสามัคคีปรองดองกันมากยิ่งขึ้นต่อไป

จากหลักการอันเป็นสาระสำคัญดังกล่าวจึงให้มีกฎหมายว่าด้วยยุติธรรมชุมชน เนื่องจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในงานยุติธรรมตามแนวความคิดยุติธรรมชุมชนในปัจจุบันยังไม่มีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและยังไม่มีกฎหมายรองรับ การปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นผลให้การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงสมควรกำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการยุติธรรมระดับชุมชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานยุติธรรมชุมชนและรองรับการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับ

วิเคราะห์การจัดตั้งยุติธรรมชุมชนกับทฤษฎีทางกระบวนการยุติธรรม

เมื่อระบบงานยุติธรรมเราได้ยอมรับเอาแนวความคิดในการจัดทำกฎหมาย และนิติประเพณีในการดำเนินคดี และในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดทางอาญาจากประเทศตะวันตก เช่น อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น มาประยุกต์ใช้ การบริหารงานยุติธรรมของเรา ตั้งแต่การสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้ต้องหาจนถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลจึงได้นำเอาปรัชญาที่มีใช้อยู่ในประเทศดังกล่าวนั้นมาใช้ด้วยปรัชญาต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบงานยุติธรรมทุกระบบและมีอยู่ 4 ปรัชญาด้วยกัน คือ (1) ปรัชญาที่มุ่งต่อการลงโทษ (2) ปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (3) ปรัชญาที่มุ่งต่อการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม และ (4) ปรัชญาที่มุ่งต่อการป้องกันอาชญากรรม

4.2.1 ปรัชญาที่มุ่งต่อการลงโทษ

ในสมัยโบราณการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ทำกันอย่างโหดร้ายทารุณอย่างเช่นในประเทศไทยเคยมีการลงโทษด้วยการเผาไฟทั้งเป็น การถ่วงน้ำ การทุบด้วยท่อนจันทน์ การใส่ชื่อคาตรระเวรบกตรระเวนเรือแล่นนำไปตัดหัวเสียประจาน เป็นต้น และแม้การลงโทษผู้กระทำความผิดในปัจจุบันมีมนุษยธรรมยิ่งขึ้นและยังเป็นนโยบายทางอาญาที่สำคัญของระบบงานยุติธรรม ความคิดเกี่ยวกับการลงโทษนี้มีที่มาจากปรัชญาการลงโทษของสำนักคลาสสิก (Classical School of Criminology) ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria ค.ศ.1718-1794) ผู้นำของสำนักคลาสสิกได้เรียกร้องให้มีการจัดตั้งมาตรฐานการลงโทษให้เหมาะสมกับผลร้ายของความผิดทางอาญาที่มีต่อชุมชน เบ็คคาเรีย เชื่อว่า ผู้กระทำความผิดมีเจตนาและจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน แนวความคิดนี้ทำให้การบริหารงานยุติธรรมง่ายขึ้น คือ เมื่อพบว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงแล้วศาลก็เพียงแต่กำหนดโทษให้เหมาะสมกับความผิดนั้นนั่นเองตามแนวความคิดของเบ็คคาเรียเพื่อให้การลงโทษมีผลในทางยับยั้งการลงโทษจึงควรจะทำอย่างรวดเร็วแน่นอนและสาสมกับความผิดที่ได้ทำขึ้น หลักการลงโทษดังกล่าวจะจำกัดระดับของการลงโทษที่จำเป็นสำหรับหยุดยั้งผู้กระทำความผิดจากการประกอบอาชญากรรมครั้งต่อไปตลอดจนจะมีผลต่อบุคคลอื่นมิให้ประกอบอาชญากรรมด้วย

จากการศึกษาข้อมูลของประเทศอังกฤษ พบว่าผู้กระทำความผิดร้ายแรงที่ได้รับการพักการลงโทษไปแล้วทำความผิดซ้ำค่อนข้างน้อยอย่างไรก็ดีถ้าหากนำเอาการลงโทษจำคุกมาเป็นนโยบายหลักในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเรือนจำและทัณฑสถาน คงจะมีที่ไม่เพียงพอสำหรับผู้ต้องโทษเป็นแน่เพราะแม้ในปัจจุบันนี้ทั้งที่ทางราชการนำเอาวิธีพักการลงโทษและลดวันต้องโทษตลอดจนการอภัยโทษมาใช้จำนวนผู้ต้องโทษและต้องขังก็ยังล้นเรือนจำอยู่

ข้อที่ควรนำมาพิจารณา คือ ความแตกต่างในการใช้ดุลยพินิจในการลงโทษเพื่อ สำหรับในประเทศไทยระบบควบคุมการใช้ดุลยพินิจของผู้พิพากษา เช่น ยึดถือที่ศาลต่าง ๆ ใช้อาจเป็นกฎเกณฑ์ที่ช่วยลดความแตกต่างในโทษที่ผู้พิพากษาแต่ละคนจะกำหนดได้นอกจากนี้ในปัจจุบันใน

บางประเภทคดีการที่ศาลสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยแล้วทำรายงานเสนอต่อศาลก็จะมีผลต่อการที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจได้อย่างเหมาะสมตลอดจนแตกต่างกันน้อยด้วย

ผลของการลงโทษเพื่อยับยั้งข้อที่ควรพิจารณาเกี่ยวกับการลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้ง คือ ถ้าการลงโทษเพื่อยับยั้งจะมีผลยาวนานเพียงไรการข่มขู่ว่าจะลงโทษต้องได้รับการสนับสนุนจากการลงโทษจริง ๆ ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกลงโทษสูญเสียความเป็นสมาชิกของสังคมที่เขาสังกัดอยู่และเมื่อเป็นเช่นนี้การลงโทษก็จะมีผลในการยับยั้งผู้ที่ประกอบอาชญากรรมเป็นอาชีพได้อย่างไรก็ดี ตามความคิดของจอห์นสัน (Elmer H. Johnson) อาชญากรรมประเภทหนึ่งซึ่งเกิดจากอารมณ์ เช่น การฆ่าผู้อื่น การทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส และการข่มขืนกระทำชำเรา ไม่อาจห้ามมิให้เกิดขึ้นโดยวิธีการลงโทษแบบยับยั้งเพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเพิ่มโทษสูงเท่าไรและรุนแรงเพียงไรก็จะมีผลต่อการยับยั้งอาชญากรรมประเภทนี้น้อยมากแต่อาชญากรรมประเภทอื่น เช่น การปล้นทรัพย์ การลักขโมย การลักทรัพย์ ซึ่งผู้กระทำโดยมุ่งหวังต่อผลที่คิดไว้ การลงโทษอาชญากรรมประเภทนี้อย่างรุนแรงจะมีผลในการยับยั้ง

จากผลการวิจัยที่ได้จากการระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจง เห็นว่าการลงโทษนี้ไม่เหมาะสมกับชุมชนควรเน้นไปที่การแก้ไขผู้กระทำความผิดมากกว่าดังนั้นหากมีการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนขึ้นมาก็จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคriminal offense และสามารถระงับข้อพิพาทได้ดียิ่งกว่าการนำคดีขึ้นสู่ศาลในทุกกรณี

4.2.2 ประชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟู

ปรัชญาของการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดอาชญากรรมในอนาคตแอนเซล (Marc Ancel) มีวิวัฒนาการมาจากความคิดมากมายหลายอย่างที่อยู่เลยการลงโทษเพื่อเป็นการลงโทษความคิดประการหนึ่งก็คือว่า การคุ้มครองสังคมจากอาชญากร จำต้องมีการกระทำที่นอกเหนือไปจากการทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกสำนึกในความผิดอีกความคิดหนึ่งเสนอว่าการลดพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายของอาชญากรเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและอาจทำได้โดยให้การศึกษาเสียใหม่ประการสุดท้ายความคิดในทางมนุษยธรรมก่อให้เกิดแนวความคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างมีมนุษยธรรม (Marc Ancel. Social Defense: A Modern Approach to Criminal Problems. (New York: Schocken Books, 1966), pp.28-30)

อย่างไรก็ดีโดยแท้จริงแล้วปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูนี้เป็นปรัชญาของนักอาชญาวิทยาสำนักโปสิติฟ ซึ่งเป็นสำนักที่ศึกษาอาชญากร โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่มีซีซาร์ ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso, 1836-1909) เป็นผู้นำตามแนวความคิดของสำนักนี้ การศึกษาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เท่านั้นจะทำให้สามารถค้นพบว่าสาเหตุของอาชญากรรมได้หลักการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดของสำนักนี้เป็นหลักการที่มีพื้นฐานมาจากการศึกษาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์การ

วิเคราะห์ผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลจะช่วยให้กำหนดได้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลจะช่วยให้กำหนดได้ว่าผู้กระทำความผิดคนนั้นกระทำความผิดด้วยสาเหตุอะไรและแก้ไขที่สาเหตุนั้น
อนึ่งเนื่องจากสำนักนี้เกิดขึ้นเมื่อวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีอิทธิพลต่อผู้มีการศึกษาในสมัยนั้นสำนัก
Positive จึงอาศัยวิธีการและกระบวนการทางการแพทย์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและเมื่อ
วิชาการทางการแพทย์ได้แยกออกเป็นสาขาเฉพาะต่าง ๆ เพื่อบำบัดรักษาเฉพาะโรคการแก้ไขฟื้นฟู
ผู้กระทำความผิดและผู้ที่มีปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะแยกออกเป็นเฉพาะสาขาย่อย

ตามปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดวิธีการแก้ไขแบ่งออกเป็น 2 ประเภท
ใหญ่ คือ (1) การแก้ไขเป็นรายบุคคลวัตถุประสงค์ของการแก้ไขเป็นรายบุคคลก็คือการทำให้ผู้รับการ
แก้ไขรับเอาการควบคุมต่าง ๆ ของสังคมเพื่อนำไปเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ความเชื่อหรือแรงจูงใจ
ต่าง ๆ เพื่อว่าผู้รับการแก้ไขจะละเว้นจากการประกอบอาชญากรรมโดยสมัครใจวิธีการแก้ไขฟื้นฟู
เป็นรายบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำทางจิตวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำแบบนี้มี
อยู่มากมายหลายอย่างที่ใช้อยู่โดยผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ นอกเหนือไปจากนักจิตวิทยาและจิตแพทย์และ

(2) การแก้ไขเป็นรายกลุ่ม นักทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิธีการแก้ไขแบบกลุ่มมองปัญหาอาชญากรรม
ว่าเป็นเรื่องที่เกิดจากอิทธิพลของกลุ่มเป็นผลของการที่บุคคลผูกพันอยู่กับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีทัศนคติ
ความเชื่อและคุณค่าเกี่ยวกับอาชญากรรมด้วยดังนั้นทฤษฎีการแก้ไขแบบกลุ่มจึงมีอยู่ 2 ทฤษฎี
ด้วยกัน คือ ทฤษฎีที่ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือและทฤษฎีที่ใช้กลุ่มเป็นเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง

ผลการศึกษาที่ได้จากการระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจงทำให้ผลการศึกษา
ว่า วิธีการที่เหมาะสมกับการจัดตั้งกระบวนการยุติธรรม คือ เน้น การแก้ไขไม่ว่าจะเป็นการแก้ไข
รายบุคคลหรือรายกลุ่ม อันเป็นการระงับกรณีพิพาทและสามารถลดปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลได้

4.2.3 ปรัชญาที่มุ่งต่อการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

ปรัชญานี้แสดงให้เห็นถึงการยอมรับว่า การที่บุคคลกระทำความผิดส่วนหนึ่งก็อาจ
เนื่องมาจากอิทธิพลของสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนและชุมชนนั้นเองก็เป็นสถานที่ที่ต้องโทษ
จะต้องกลับคืนไปหลังจากได้รับการแก้ไขฟื้นฟูแล้วถ้าชุมชนไม่ยอมรับอดีตผู้ต้องโทษตลอดจน
ไม่ให้โอกาสเขาให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนโอกาสที่เขาจะกลับตนเป็นพลเมืองดีของ
ชุมชนก็คงจะเป็นไปได้ยากในเรื่องปรัชญาที่มุ่งต่อการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมนี้ผู้รู้
ท่านหนึ่งได้แยกพิจารณาการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 2 นัย คือ (1) การยอมรับผู้กระทำ
ความผิดกลับคืนสู่ชุมชน และ (2) ผู้กระทำความผิดเป็นผู้รับบริการ

1. การยอมรับผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่ชุมชนผู้กระทำความผิดเมื่อพ้นโทษแล้วหรือได้รับ
การแก้ไขฟื้นฟูแล้วก็ต้องกลับคืนไปสู่ชุมชนที่เขาเคยมีที่อยู่อาศัยการที่ชุมชนยินดีต้อนรับเขา
กลับคืนย่อมเป็นการให้โอกาสเขาได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเช่นเดียวกับสมาชิกของชุมชน

คนอื่น ๆ เพราะฉะนั้นปรัชญาที่มุ่งต่อการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมมีข้อแตกต่างจากปรัชญาที่มุ่งต่อการลงโทษและปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูที่ศึกษามาแล้ว 2 ประการ คือ

1.1 ปรัชญานี้เน้นการคงไว้หรือการยอมรับผู้กระทำความผิด ให้เข้ามาร่วมประกอบกิจกรรมในชุมชนเช่นเดียวกับสมาชิกชุมชนคนอื่น ๆ อย่างไรก็ตามก็มีข้อสังเกตว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวขึ้นอยู่กับ (1) ความถูกต้องของกฎหมาย และ (2) บรรทัดฐานทางกฎหมายเข้ากันได้กับศีลธรรมและสังคมจิตวิทยาที่ผูกพันมวลสมาชิกของชุมชนเข้าด้วยกันนอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าชุมชนไม่มีเจ้าพนักงานตำรวจเพียงพอที่จะคอยควบคุมสอดส่องดูแลอดีตผู้ต้องโทษได้อย่างใกล้ชิดและอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้อำนาจบังคับอย่างเดียวนั้นการยอมรับเอาอดีตผู้ต้องโทษเข้ามาอยู่ในชุมชนโดยให้โอกาสเขาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นช่วยกระตุ้นให้อดีตผู้ต้องโทษยึดมั่นในบรรทัดฐานความประพฤติของชุมชนได้ดียิ่งกว่าการควบคุมสอดส่องดูแลของพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานพักการลงโทษ

1.2 ปรัชญานี้มองเห็นว่างานยุติธรรมทางอาญาเป็นงานอย่างหนึ่งของชุมชนในฐานะเป็นสถาบันและระบบงานที่ให้บริการ ระบบงานยุติธรรมในฐานะเป็นระบบงานย่อยของชุมชนนี้จะต้องทำงานผสมผสานกับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน โดยการให้อดีตผู้ต้องโทษมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเปิดโอกาสให้หน่วยงานยุติธรรมมีเหตุผลที่จะสอดแทรกงานของตนเข้าไปในเครือข่ายงานของสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนด้วยส่งผลให้กิจกรรมผสมผสานกับกิจกรรมของสถาบันอื่น ๆ ในสังคมที่มีขอบข่ายบริการกว้างขวางการป้องกันอาชญากรรมก็ตีการควบคุมอาชญากรรมก็ตีและการแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายก็ตี ก็จำเป็นต้องใช้บริการของสถาบันต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยเช่นเดียวกัน ในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมนี้มีทฤษฎีที่นำมาใช้อยู่ทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interactive theory) การแพร่กระจายและการลดลงของอาชญากรรมในชุมชนก็อาจเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งหมดภายใต้ข้อบังคับและแบบแผนทางสังคมจิตวิทยาของชุมชนอย่างไรก็ดีการเป็นสมาชิกของชุมชนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการยอมรับซึ่งกันและกันการที่อดีตผู้ต้องโทษจะได้รับการยอมรับจากชุมชนให้เป็นสมาชิกนั้นอาจได้มาจากการแก้ไขฟื้นฟูแต่วิธีการที่ดีที่สุดก็คือการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกของชุมชนตามปกติในชุมชนนั่นเองนอกจากนี้การแก้ไขฟื้นฟูแบบอาศัยซึ่งกันและกันจะเน้นหน้าที่ที่มีต่อกันและกันรวมถึงการเคารพนับถือกันระหว่างผู้แก้ไขฟื้นฟูแบบอาศัยซึ่งกันและกันจะเน้นหน้าที่ที่มีต่อกันและกันรวมถึงการเคารพนับถือกันระหว่างผู้แก้ไขกับผู้รับการแก้ไขตามปรัชญาที่มุ่งต่อการแก้ไขฟื้นฟูการอาศัยซึ่งกันและกันเกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 คน คือ ผู้แก้ไขและผู้รับการแก้ไขแต่ถ้าการอาศัยซึ่งกันและกันจะมีความหมายภายหลังจากผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่ชุมชนการกระทำดังกล่าวนี้จะต้องขยายออกไปถึงชุมชนด้วย

จากทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมจะเห็นได้ว่าถ้าทำให้คนมีสำนึกไม่ละเมิดกฎหมายแล้วไม่ว่าสภาพแวดล้อมจะเอื้ออำนวยหรือไม่ก็ตามคนผู้นั้นก็ย่อมจะไม่ทำผิดกฎหมาย

ถึงกระนั้นสำหรับคนกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วคนกลุ่มที่ 1 ถ้าสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยหรือเปิดช่องให้ประกอบอาชญากรรมก็อาจจะไม่ประกอบอาชญากรรมการออกแบบผังเมืองหรือจัดที่อยู่อาศัยไม่ให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชญากรรมก็อาจมีส่วนทำให้ลดอาชญากรรมลงได้ซึ่งตรงกับคำกล่าวที่ได้กล่าวไว้ว่าการออกแบบผังเมืองหรือจัดที่อยู่อาศัยที่ไม่เปิดโอกาสให้ประกอบอาชญากรรมไม่อาจกระทำได้ทุกแห่งเพราะฉะนั้นสถานที่ที่มีการออกแบบผังเมืองดีและมีการป้องกันอาชญากรรมดีอาชญากรรมก็จะไม่ไปรบกวนแต่สถานที่อื่น ๆ ที่มีการออกแบบผังเมืองและการป้องกันอาชญากรรมไม่ดีก็จะมีอาชญากรรมไปรบกวนเนื่องจากในปัจจุบันการคมนาคมและการขนส่งมีความสะดวกรวดเร็วประเด็นสำคัญก็คือว่าการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมของไทยและต่างประเทศควรเน้นทั้งการแก้ไขฟื้นฟูและการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

จากผลการศึกษาด้วยการระดมความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่มเจาะจงนั้น เห็นว่าควรนำแนวคิดของปรัชญานี้รวมกับการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนที่เข้มแข็งเพราะนอกจากจะต้องมีการแก้ไขฟื้นฟูแล้วการป้องกันไม่ให้อาชญากรรมหรือข้อพิพาทเกิดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีกฎหมายรองรับการจัดตั้งยุติธรรมชุมชนในรูปแบบอาสาสมัคร และควรเพิ่มหลักสูตรองค์ความรู้ที่รองรับด้านการบริหารยุติธรรมให้แก่สมาชิก อีกทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการยุติข้อพิพาท รับข้อพิพาทในชุมชน และควมามีมาตรการส่งเสริมในการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู อาชญากรรมในการกระทำ ความผิดหรือบุคคลผู้กระทำความผิดให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากกว่าการลงโทษด้วยกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก หรือ กระบวนการยุติธรรมแบบสถาบัน ซึ่งควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อรองรับการทำงานและเป็นมาตรการที่สามารถมีสภาพบังคับได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมล ทองธรรมชาติ และเชาวนะ. ไตรมาส. (2544). วิวัฒนาการของระบบรัฐธรรมนูญไทยจากอดีตถึงปัจจุบันพร้อมตัวบทรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- กิตติบดี ชินเบญจกุล. (2549). “กำเนิดระบบประชาธิปไตยและหลักนิติรัฐ”
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2540) กระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางของการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2542). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1 กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.กฎหมายอาญา : ภาคบทบัญญัติทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 2 (นนทบุรี :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2535)น.76-99)

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2545). คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณาคดี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จีรารักษ์การพิมพ์.

คณิง ภาไชย. (2523). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์. วิญญูชน.

จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. (2545). คำอธิบายประมวลวิธีพิจารณาความอาญา (ภาค1-2). กรุงเทพฯ : อักษร.

จิรนิติ หะวานนท์. (2543). สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

น้ำแท้ มีบุญสร้าง 2559 สรุปการบรรยายทฤษฎีกฎหมายอาญา

พิมพ์รัตน์ วรรณหทัย 2559 สรุปการบรรยาย การพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย

ภูมิ โชคเหมาะ 2559 ประกอบการสอนนิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สมบัติ พฤตพิงศศักดิ์ 2559 สรุปการบรรยาย ทฤษฎีกฎหมายเอกชน

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์.การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม : หลักทฤษฎีและมาตรการเอกสารการศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ฉบับที่ 33 (กรุงเทพมหานคร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมษายน 2525) น.30-40

สุพจน์ สุโรจน์ และคณะ กฎหมายอาญา : อาญาบทบัญญัติทั่วไป น.50 , 514-515

สุพจน์ สุโรจน์ ทฤษฎีการลงโทษและทฤษฎีวิธีการเพื่อความปลอดภัย หน้า 17 ในเอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาการกฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมืองชั้นสูง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, (หน้า 5 -12)

ความเป็นชายขอบของบุญรอดในนวนิยาย เรื่อง “ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด” ของโบตัน

“The marginality of Bunrot in Botan’s novel
“Phuying khon nan chue Bunrot”

เจษฎากร แซ่ลิ่ม¹

Jadsadakorn Sae Lim

พิมพนัส จินดาวงศ์²

Pimnapat Jindawong

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นชายขอบที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อ บุญรอด ของโบตัน โดยมุ่งศึกษาตัวละครบุญรอดเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบลักษณะความเป็นชายขอบในตัวละครบุญรอด 4 ด้าน ได้แก่ 1. ลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอดประกอบไปด้วยลักษณะความเป็นชายขอบทางภูมิศาสตร์ และลักษณะความเป็นชายขอบทางสังคมและวัฒนธรรม 2. กลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบให้ตัวละครพบกลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบของตัวละครผ่านโครงเรื่อง กลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบผ่านผู้เล่าเรื่อง กลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบผ่านฉาก และกลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบผ่านบทสนทนาของตัวละคร 3. ภาพความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด พบจากบุคลิกภาพภายนอก สภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพ 4. การโต้กลับของตัวละครชายขอบ พบการโต้กลับโดยการอธิบาย การโต้กลับโดยการต่อว่า และการโต้กลับโดยการผลักดันให้ตัวเองสูงขึ้น

คำสำคัญ: ความเป็นชายขอบ ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด โบตัน

¹ นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ABSTRACT

This research aimed to study the marginality in Botan's novel "Phuying khon nan chue Bunrot" by focusing on Bunrot's characteristic. The results of this research manifested that there were four aspects of the marginality. Firstly, it was the marginal characteristic of Bunrot in two contexts, which are in the geographical context and in the social and cultural context. Secondly, there were the presentation techniques for creating Bunrot, the marginal character: through the plot, through the narrator, through the settings and through the character's dialogue. Thirdly, the image of marginal people in Bunrot's character found in her appearance, surroundings, and occupation. Lastly, it was character's retaliation. It showed that she responded by explanation, arguing, and self-development. Overall, the results of this study reflected Bunrot's marginality.

Keywords: marginality, Phuying khon nan chue Bunrot, Botan

บทนำ

นวนิยายเรื่อง**ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด**เป็นผลงานของโบทัน หรือ สุภา สิริสิงห ได้รับรางวัลชมเชยประจำปี 2524 จากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ผู้แต่งเขียนนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นในสมัยสงครามเวียดนามตอนที่ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ประเทศไทยเป็นฐานทัพ

“บุญรอด” เป็นตัวละครเอกที่เกิดมามีฐานะยากจนแต่บุญรอดก็ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา เธอพยายามยกฐานะของครอบครัวด้วยการทำงานและสอนให้คนในครอบครัวมีความอดทนและขยัน แม้บุญรอดจะถูกมองว่าเป็นเมียฝรั่งและถูกดูถูกจากคนรอบข้าง แต่ท้ายที่สุดเธอก็สามารถลบคำสบประมาทเหล่านั้นได้โดยการผลักดันชีวิตให้ประสบผลสำเร็จ

เมื่อพิจารณาเรื่องราวชีวิตของบุญรอดในนวนิยายพบว่า ตัวละครบุญรอดมีลักษณะที่เข้าข่ายความเป็น “คนชายขอบ” หลายประการ เหตุการณ์ที่บุญรอดประสบในชีวิตทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความไม่เท่าเทียม การถูกเอารัดเอาเปรียบ และการถูกเหยียดหยามจากเพื่อนมนุษย์ร่วมสังคมเดียวกันอย่างชัดเจน การที่บุญรอดถูกคนรอบข้างมองว่าแปลกแยกอันนำมาสู่การถูกดูถูกเหยียดหยามและถูกเอารัดเอาเปรียบนั้นนับเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นคนชายขอบ

คนชายขอบคือ บุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนใหญ่ คำนี้มักนำมาใช้กับคนที่ยากจน อยู่ในบริเวณพื้นที่ชนบท ห่างไกลความเจริญ หรือกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ที่ไม่ใช่วัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง และมีฐานะทางสังคมต่ำ ทั้งนี้บุคคลที่มีความคิด ค่านิยม แบบแผนที่ผิดแผกไปจากสังคมส่วนใหญ่ก็ถือว่าเป็นคนชายขอบเช่นกัน Seymour (1986) ได้อธิบายถึงลักษณะชายขอบว่า เป็นกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ห่างไกลศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม คนกลุ่มนี้ขาดอำนาจต่อรอง ขาดการศึกษา ขาดเครื่องมือที่จะเข้าถึงอำนาจ และถูกกีดกันออกนอกระบบการต่อรองอำนาจ และการจัดสรรทรัพยากร อำนาจและความมั่นคงในสังคม ลักษณะประชากรกลุ่มชายขอบอาจแตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของสังคมในแง่ของชาติพันธุ์ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และชนชั้นทางสังคม ฯลฯ ตัวอย่างของประชากรชายขอบ ได้แก่ ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ ประชากรที่อาศัยอยู่ในสลัม ชวนา ชาวไร่ในชนบท โสเภณี แรงงานไร้ทักษะ แรงงานข้ามชาติ ฯลฯ

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องทำให้ได้พบลักษณะความเป็นชายขอบหลากหลายลักษณะ สุริชัย หวันแก้ว (2544, น. 2) ได้แบ่งประเภทของคนชายขอบออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ชายขอบของภูมิศาสตร์ คือ บุคคลที่ถูกกีดกันออกจากสังคม อยู่ห่างไกลความเจริญ และถูกเอารัดเอาเปรียบจากสังคมใหญ่ 2) ชายขอบของประวัติศาสตร์ คือ สภาพภูมิศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่น สมัยอาณาจักรสุโขทัย อยู่ชานาก็เป็นเพียงเมืองชายขอบ มาถึงสมัยอยุธยาสุโขทัยก็เปลี่ยนความสำคัญของตัวเองไปเช่นกัน 3) ชายขอบของความรู้ คือ ความรู้ต่างไปจากสังคม ต่างไปจากความเชื่อ ความคิด ความเห็นของคนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ มิ่งมนัสชน จังหาร (2560) ยังได้แบ่งลักษณะของตัวละครชายขอบออกเป็น 6 ประเภท คือ 1) ตัวละครชายขอบทางภูมิศาสตร์ 2) ตัวละครชายขอบทางชาติพันธุ์ 3) ตัวละครชายขอบทางสังคม 4) ตัวละครชายขอบทางวัฒนธรรม 5) ตัวละครชายขอบทางเศรษฐกิจ และ 6) ตัวละครชายขอบทางการเมือง จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคนชายขอบพบว่า ในปัจจุบันกลุ่มคนชายขอบปรากฏอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ คนชายขอบมักถูกคนกลุ่มใหญ่ในสังคม “แบ่งเขาแบ่งเรา” อันนำมาสู่การต่อสู้ดิ้นรนของคนชายขอบเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม

ลักษณะของคนชายขอบที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีความสอดคล้องกับตัวละครบุญรอด จึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่า บุญรอดมีลักษณะความเป็นชายขอบประการใดบ้าง ผู้แต่งมีกลวิธีการสร้างตัวละครบุญรอดให้เป็นคนชายขอบอย่างไรนอกจากนี้ยังเป็นที่น่าศึกษาเพิ่มเติมว่าตัวละครอื่น ๆ มีมุมมองและวิธีปฏิบัติต่อคนชายขอบอย่างไร และคนชายขอบเองมีมุมมองต่อตนเองอย่างไร และท้ายที่สุด คนชายขอบจะมีวิธีการโต้กลับอย่างไรต่อสังคมที่ไม่ยอมรับการมีตัวตนของพวกเขา ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษานี้จะทำให้เห็นมุมมองความคิดของคนชายขอบ ตลอดจนเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกต่อคนในสังคมได้ตระหนักถึงความเท่าเทียมของมนุษย์บนโลกใบนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นชายขอบของตัวละครบุรุษในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุรุษ
รอด ของโบทัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

คนชายขอบ หมายถึง บุคคลที่อยู่ห่างไกลจากสังคม บุคคลที่ถูกกีดกันจากสังคม และไม่ได้
รับสิทธิที่เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม มักจะโดนผู้อื่นกดให้ต่ำกว่า และไม่ได้รับความเท่าเทียมทางสังคม
เท่าที่ควร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุรุษรอด ของโบทัน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดความเป็นชายขอบ เพื่อใช้ประกอบ
ในการวิเคราะห์และตีความ
3. วิเคราะห์ความเป็นชายขอบของตัวละครบุรุษรอดผ่านนวนิยายผู้หญิงคนนั้นชื่อบุรุษรอด
ของโบทัน
4. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุรุษรอด

1.1 ลักษณะความเป็นชายขอบทางภูมิศาสตร์

ตัวละครชายขอบทางภูมิศาสตร์คือ ตัวละครที่มีที่อยู่อาศัยห่างไกลจากศูนย์กลางวัฒนธรรม
และการปกครองส่วนกลาง ตัวละครกลุ่มนี้มักอาศัยอยู่ในชายแดนของประเทศหรือพื้นที่ห่างไกล
ความเจริญ ตัวละครชายขอบทางภูมิศาสตร์มักได้รับผลกระทบจากความทุรกันดารและความ
ห่างไกลของพื้นที่ เช่น ภัยธรรมชาติ ความยากลำบาก ตัวละครชายขอบจึงมักต้องออกจากถิ่นฐาน
เดิมเพื่อไปแสวงหาถิ่นที่อยู่ใหม่เพื่อให้คุณภาพชีวิตของตนเองดีขึ้น ดังที่ สุริยา สมุทรคุปต์ และ
พัฒนา กิตติอาษา (2542, น. 21-22) ได้กล่าวไว้ว่า คนชายขอบทางภูมิศาสตร์ มักเป็นกลุ่มคนที่ต้อง
เคลื่อนย้ายจากภูมิลำเนาเดิมด้วยเหตุผลทางธรรมชาติ เศรษฐกิจการเมือง และวัฒนธรรม การตั้งถิ่น
ฐานประกอบอาชีพหรือวิถีชีวิตของคนกลุ่มนี้ต้องเผชิญกับการแก่งแย่งแข่งขันเพื่อให้เข้าถึงทรัพยากร
ที่มีอยู่อย่างจำกัด ถูกกีดกันและเอาเปรียบจากคนส่วนใหญ่

ในตอนต้นของนวนิยายสะท้อนให้เห็นว่าบุรุษรอดมีลักษณะความเป็นชายขอบทางภูมิศาสตร์
อย่างชัดเจน เนื่องจากบุรุษรอดเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนในพื้นที่ชนบทห่างไกลความเจริญ คือ
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ทำให้ชีวิตได้รับความลำบาก การช่วยเหลือและการพัฒนาจาก

ภาครัฐเข้าไปไม่ถึงถึง นอกจากนั้น ครอบครัวของบุญรอดประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก แต่เคราะห์ร้ายได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติติดต่อกันถึงสองปีทำให้นาล่มทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ชีวิตของบุญรอดตกต่ำจนต้องตัดสินใจย้ายถิ่นฐานไปทำกินที่อื่น ดังตัวบทที่ว่า

“ลำบากนักก็มาอยู่ที่นี่เสียเถอะบุญรอด ครูเองก็ไม่มีใครพ่อของจืดก็
ไป ๆ มา ๆ เพราะติดราชการ พ่อจืดก็ไปอยู่โรงเรียนประจำ”
“หนูกราบขอพระคุณค่ะ คุณครู” บุญรอดสะอื้น
“มันแล้งหนักเหลือเกินนะปีนี้ ไม่เคยพบเคยเห็น จนเดือนหกแล้วฝนก็ยัง
ไม่มีสักหยด พื้นดินแตกกระแหงอย่างกับภาคอีสานทั้ง ๆ ที่เป็นเมืองแม่น้ำหลาย
สายแท้ ๆ นาล่มสองปีติด ๆ กันแล้วค่ะครู หนูเลยไม่ได้เรียนต่อ...”

(โบตัน, 2543, น. 14-15)

จากตัวบทเห็นได้ว่า เมื่อชาวนาต้องเจอกับภัยแล้งก็ได้รับความเสียหายทางการเกษตร เช่น พื้นดินขาดความชุ่มชื้น พืชขาดน้ำ พืชชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำ รวมถึงปริมาณลดลง ส่วนใหญ่ภัยแล้งที่มีผลต่อการเกษตร มักเกิดในฤดูฝนที่ฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ผลกระทบที่เกิดขึ้นเหล่านี้จึงทำให้นาล่มของบุญรอดเสียหายสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ชีวิตบุญรอดต้องอดอยาก

นอกจากนี้ตัวละครบุญรอดยังอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร เห็นได้จากตัวบทในนวนิยายตอนที่แม่ของบุญรอดต้องเข้าไปทำธุระในอำเภอล่วงกลับมาไม่ทันรถขากลับที่จะเข้าหมู่บ้านซึ่งในหนึ่งวันมีเพียงรอบเดียวเท่านั้น ทำให้แม่ของบุญรอดไม่สามารถกลับบ้านได้ในวันนั้น สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นการพัฒนาด้านคมนาคมจากภาครัฐที่เข้าไม่ถึงในพื้นที่ที่บุญรอดอาศัย เทียบรถที่เข้าสู่ในหมู่บ้านที่มีจำกัด แสดงให้เห็นว่าปัจจัยพื้นฐานในการคมนาคมขนส่งก็ไม่ได้อยู่ในมาตรฐานที่ดีพอ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุให้บุญรอดต้องตัดสินใจย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่อื่นเพื่อโอกาสในชีวิตที่ดีขึ้นดังที่จะปรากฏในเรื่องต่อไป

1.2 ลักษณะความเป็นชายขอบทางสังคมวัฒนธรรม

ตัวละครที่มีลักษณะความเป็นชายขอบทางสังคมวัฒนธรรมนี้ คือกลุ่มของตัวละครที่มีความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมที่แตกต่างจากผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม สุริยา สมุทรคุปต์ และพัฒนา กิตติอาษา (2542, น. 21) ได้กล่าวไว้ว่า คนชายขอบทางสังคม คือบุคคลที่มีวิถีชีวิต อุดมการณ์ แบบแผนพฤติกรรมที่แตกต่างในทางวัฒนธรรม คนชายขอบเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมที่มีวัฒนธรรมประจำกลุ่มหรือวัฒนธรรมย่อยที่ยังไม่ได้รับการยอมรับหรือได้รับการเลือกปฏิบัติจากผู้คนในกระแส

วัฒนธรรมหลัก กล่าวคือ คนชายขอบส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐเท่าที่ควร และไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมส่วนใหญ่

สำหรับบุรุษอด หลังจากเหตุการณ์น่าล่อทำให้ครอบครัวของบุรุษอดอดอยาก บุรุษอดจึงตัดสินใจย้ายถิ่นฐานเพื่อหางานทำ แต่ด้วยบุรุษอดเป็นหญิงชนบทไม่มีความรู้จึงทำให้เธอถูกรังแกและถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง นอกจากนี้เธอยังมีพี่สาวเป็นโสเภณี จึงทำให้เธอไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม และยังโดนประณามว่าเป็นโสเภณีเหมือนพี่สาวทั้งที่เธอไม่ได้เป็น การที่บุรุษอดถูกมองว่า “เป็นอื่น” และเป็นจุดอ่อนในสังคมที่คนส่วนใหญ่ดูถูกดูแคลน ไม่ให้การยอมรับและถูกเอารัดเอาเปรียบได้นั้น จัดว่าตัวละครนี้มีลักษณะความเป็นชายขอบทางสังคมวัฒนธรรม ลักษณะดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การถูกดูถูกจากสังคม

การดูถูกเหยียดหยามหรือการพูดและแสดงอาการเป็นเชิงดูหมิ่นคนที่มีความต่ำกว่าตัวเอง ผู้ที่ถูกดูถูกมักมีวิธีคิดและการดำเนินชีวิตที่ผิดแผกไปจากคนส่วนใหญ่ หรือไม่ก็มีสถานะทางสังคมต่ำต้อยทำให้โดนมองว่าเป็นอื่น เหมือนกับบุรุษอดที่โดนคนในสังคมดูถูกเพียงเพราะเธอเป็นคนผิวคล้ำ มีจริดจะก้าน และมีรสนิยมที่ชอบแต่งตัวสีฉูดฉาด จึงทำให้บุรุษอดถูกมองว่าเป็นผู้หญิงขายบริการ ดังตัวบทต่อไปนี้

“หญิงหนึ่งนุ่งกระโปรงย้วยบานยาวครึ่งน่องตาหมากรุกสีฉูดฉาด ตัดกับผิวคล้ำจัด เสื้อยัดรัดตัวสีหมากสุก โปกผมด้วยผ้าชีฟองบางสีฟ้า แว่นตาดำบังดวงตาซึ่งวาดขอบตาไว้เข้ม ริมฝีปากแดงจ้ำ ผิวหน้าเนียนด้วยเครื่องสำอาง เน้นสีเนื้อมน้ำตาล.....หลายคนที่เห็นหล่อนบ้างก็นึกว่าหล่อนเป็นหญิงต่างชาติแต่ไม่ใช่ฝรั่ง คงจะเป็นพวกแขกดำหรืออะไรทำนองนั้น บางคนแน่ใจว่าหล่อนเป็นคนไทยแต่เป็นไทยประเภทให้เช่า”

(โบตัน, 2543, น. 5-6)

ค่านิยมของคนสมัยก่อนมักมองผู้หญิงที่แต่งตัวฉูดฉาด แต่งเครื่องสำอางสีจัด ๆ ว่าเป็นผู้หญิงให้เช่า คนเหล่านี้จึงถูกตัดสินจากคนในสังคมด้วยความเชื่อเก่า ๆ เพียงเพราะบุรุษอดเกิดมาเป็นคนผิวดำ และชอบการแต่งตัวสีฉูดฉาด ก็ทำให้ถูกสังคมมองว่าเป็นผู้หญิงประเภทให้เช่า จึงทำให้บุรุษอดถูกกีดกันให้กลายเป็นอื่นและไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเช่นคนทั่วไป

1.2.2 การถูกเอารัดเอาเปรียบ

การเอารัดเอาเปรียบเป็นปัญหาที่พบเจอเป็นอย่างมากในสังคม ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นกับพวกแรงงานหรือคนชนบทที่เข้ามาหางานทำในเมืองหลวงที่มักจะถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบ

เพราะถูกมองว่าเป็นคนไร้การศึกษา ไร้ความรู้ เพราะมาจากถิ่นทุรกันดารซึ่งห่างไกลจากความเจริญ เช่น การที่บุญรอดถูกเจ้าแกล่เอาเรียดเอาเปรียบและถูกข่มขืน ดังตัวบทต่อไปนี้

“หนูเข้าเมืองมาสองสามปีแล้วค่ะ แต่ไม่ได้พบคุณครูเลยเพราะทำงานอยู่
หลังร้านเจ้าแกล่ ตลอดปี หนูเป็นลูกจ้างช่วยเขาล้างจานทำครัว พอได้เงินเดือน
ไปช่วยแม่บ้าง” บุญรอดหยุดเล่าแล้วสะอื้นฮัก

“แล้วทำไมหรือทำไมบุญรอดถึงชมชานมาหาครูในสภาพอย่างนี้”

“ที่แรกก็ไม่มีอะไร มาเมื่อต้นปีเมียเจ้าแกล่เขาไปคลอดลูกคนที่สี่ เจ้าแกล่เขามาหา
หนู” บุญรอดปล่อยโฮ ครूरพินสะดุ้งมองบุญรอด อย่างเวทนาเด็กสาวตัวมอม
อายุสิบหกสิบเจ็ดเท่านั้น เท่านั้นต้องมารองรับอารมณ์ความใคร่ของนายจ้าง
“หนูไม่ยอมเขาก็ทั้งตบทั้งเตะ หนูไม่เคยไปไหนมาไหนเลย อยู่แต่ในครัว หนูกลัว
เขาจะไล่หนูออก หนูอยากได้เงินเดือนไปช่วยแม่เลี้ยงน้อง”

(โบตัน, 2543, น. 14-15)

จากตัวบทจะเห็นได้ว่าชาวชนบทส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการเข้ามาทำงานในเมืองกรุง จะ
ทำให้ตนเองมีเงินมากขึ้นและทำให้มีชีวิตที่สบายขึ้น แต่ส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำงานในเมืองก็เป็นได้แค่
ลูกจ้างแรงงานหรือชนชั้นล่างที่ถูกนายจ้างเอาเปรียบ ถูกโกงค่าแรง ถูกทำร้าย ถูกกดขี่และการ
ที่บุญรอดถูกเจ้าแกล่ทำร้ายร่างกาย ข่มขืน ครั้นแล้วครั้งเล่าโดยไม่สามารถลุกขึ้นต่อสู้เพื่อความเป็น
ธรรมได้แสดงให้เห็นถึงส่วนหนึ่งของการเป็นชายขอบทางสังคมวัฒนธรรมอย่างชัดเจน

การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้นำมาให้เห็นลักษณะของบุญรอดที่เป็นตัวละครชายขอบทาง
สังคมและวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน บุคคลหรือหรือกลุ่มคนใดที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมที่
แตกต่างจากสังคมส่วนใหญ่ก็มักจะถูกกีดกันออกจากสังคม เหมือนกับตัวละครบุญรอดที่ถูกเอาเรียดเอา
เปรียบและถูกกีดกันออกจากสังคม เพียงแค่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหรือเพียงเกิดมาไม่ได้มีพร้อม
เหมือนผู้อื่น

จากการศึกษาลักษณะของตัวละครบุญรอดทำให้ได้เห็นภาพลักษณ์ของตัวละครชายขอบ
ทางภูมิศาสตร์และตัวละครชายขอบทางสังคมวัฒนธรรม ปัจจัยสำคัญของตัวละครชายขอบ คือ ตัว
ละครชายขอบส่วนใหญ่มักเกิดมาในครอบครัวที่ยากจน อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร มีสภาพแวดล้อม
ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกและห่างไกลความเจริญ การช่วยเหลือและการพัฒนาจากภาครัฐเข้า
ไม่ถึงทำให้คุณภาพชีวิตของตัวละครตกต่ำ ที่สำคัญจากการได้ศึกษาลักษณะของตัวละครชายขอบ
ทางสังคมวัฒนธรรมทำให้เห็นลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยทำให้บุญรอดถูกดูถูกเหยียด
หยามและถูกเอาเรียดเอาเปรียบจากสังคม

2. กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบให้ตัวละคร

ในงานวรรณกรรม การสร้างความเป็นอื่นคือ กลวิธีหรือเทคนิคในการที่ผู้เขียนสื่อไปถึงผู้อ่าน โดยนักเขียนแต่ละคน จะมีกลวิธีการเสนอแนวคิด หรือกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องเพื่อให้วรรณกรรม มีคุณค่า น่าสนใจ และสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน ชลธิรา สัตยารัตนา (2530, น. 177-178) อธิบายว่า เทคนิคหรือกลวิธี คือ สิ่งที่ผู้แต่งจงใจใช้เพื่อเสนองานเขียนของตนให้ปรากฏออกมาในรูปแบบหรือลักษณะต่าง ๆ เช่น การกำหนดโครงเรื่อง การลำดับเรื่องราว วิธีการดำเนินเรื่องจากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดจบ การกำหนดลักษณะตัวละคร การปล่อยตัวละคร การสร้างฉากหรือการกำหนดเวลา สถานที่ บรรยากาศ วิธีการเสนอแนวคิดหรือการวางจุดมุ่งหมายต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องของเทคนิคซึ่งถือว่าเป็นแนวการเขียนอย่างหนึ่ง ความหมายของกลวิธีหรือเทคนิคว่าสิ่งที่ผู้แต่งจงใจใช้เพื่อเสนองานเขียนของตนตามที่ปรากฏออกมาในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ การสร้างความเป็นอื่นจึงหมายถึงกระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อลดทอนคุณค่าของผู้อื่นให้แตกต่างหรือต่ำกว่าตัวเรา ความเป็นอื่นเป็นเทคนิคทางอำนาจที่ใช้เพื่อสถาปนาหรือเปิดพื้นที่ให้อำนาจเข้ามาจัดการกับสิ่งที่ถูกนิยามว่าเป็นคนอื่น ไม่ว่าจะใช้อำนาจนั้นจะเป็นในด้านลบหรือด้านบวกก็ตาม

กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบเป็นส่วนสำคัญที่ผู้เขียนใช้ในการนำเสนอภาพความเป็นชายขอบของ ตัวละครบุญรอด กลวิธีดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบของตัวละครผ่านโครงเรื่อง
- 2.2 กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบผ่านฉาก
- 2.3 กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบผ่านผู้เล่าเรื่อง
- 2.4 กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบผ่านบทสนทนาของตัวละคร

2.1 กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบของตัวละครผ่านโครงเรื่อง

โครงเรื่องเป็นการกำหนดแนวทางการเขียน การเรียบเรียงข้อมูล การจัดลำดับความคิด และการจัดลำดับหัวข้อ หลังจากที่ได้รวบรวมนำเสนอข้อมูล การเขียนโครงเรื่องจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในงานเขียน แต่ก็มีได้หมายความว่าผู้เขียนจะต้องเขียนตามโครงเรื่องที่วางไว้เสมอ เพราะเมื่อลงมือเขียนจริงอาจมีการปรับเปลี่ยนโครงได้ตามความเหมาะสม สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543, น. 102) ได้ให้ความหมายของโครงเรื่องหรือกลวิธีเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องให้ดำเนินต่อเนื่องเป็นเรื่องราวอย่างมีเหตุผลตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่องและทำให้เกิดความมุ่งหวังของผู้เขียน ผู้วิจัยพบการวางโครงเรื่อง การเป็นคนชายขอบ ดังต่อไปนี้

เรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดเป็นการนำเสนอเรื่องราวของบุญรอดเด็กหญิงเกิดมาในครอบครัวที่ยากจน อยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญนอกจากนี้ยังมีพี่สาวเป็นโสเภณี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บุญรอดเข้ามาหางานทำในเมืองหลวงเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัว แต่เมื่อเข้ามาทำงานในเมืองหลวงก็กลับถูกเจ้าแม่ก่อกวนข่มเหงและเอาเปรียบ จนต้องหนีไปอยู่กับคุณครูอรพินเมื่อบุญรอด

โตขึ้นก็ยังไม่วายที่จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงโสเภณี เนื่องจากบุญรอดนั้นเป็นคนมีจิตจะก้านแต่งตัวจัด แต่งหน้าจัดรวมทั้งยังมีพี่สาวเป็นโสเภณีบุญรอดนั้นจึงถูกเหมารวมว่าเป็นโสเภณีด้วยจึงทำให้บุญรอด ถูกกีดกันออกจากสังคม

ปมปัญหาของคนชายขอบในเรื่องนี้เป็นปัญหาความยากจนจึงส่งผลให้บุญรอดต้องเข้ามาทำงานในเมืองหลวง แต่เมื่อเข้ามาทำงานในเมืองหลวงเขาก็เจอปัญหาคือการโดนเอารัดเอาเปรียบ และถูกคนดูถูกกล่าวหาว่าเป็นโสเภณี

โครงเรื่องเสนอภาพชีวิตของคนชนบท ผู้เขียนทำให้เห็นถึงความลำบากยากจน และความลำบากยากจน เป็นปัญหาอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้ตัวละครนั้นขาดโอกาสในหลายอย่างไป อีกทั้งยัง สะท้อนปัญหาสังคมที่คนชนบทเมื่อเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงก็ต้องถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกดูถูกเหยียดหยาม และถูกกีดกันออกจากสังคมกลุ่มใหญ่ สรุปได้ว่าโครงเรื่องที่นำเสนอภาพชายขอบมีลักษณะ ดังนี้

2.1.1 การผูกเรื่อง

ผู้เขียนผูกเรื่องให้มีปมปัญหาลักษณะต่อไปนี้

- 1) ความยากจน ในวรรณกรรมเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดปัญหาที่พบเจอและเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องนั้นคือความยากจน เริ่มจากบุญรอดต้องดิ้นรนเพื่ออยู่รอดจากความอดอยาก ฐานะทางบ้านของเธอไม่ค่อยดีทำให้ขาดโอกาสหลาย ๆ อย่างในชีวิตไป
- 2) การถูกเหยียดหยามจากสังคม เมื่อบุญรอดต้องเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองกรุง บุญรอดถูกปฏิบัติต่างจากผู้อื่น เธอถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ถูกกดขี่ข่มเหง อีกทั้งเมื่อเธอโตขึ้นก็ยังถูกกีดกันออกจากสังคมส่วนใหญ่ ถูกสังคมดูถูกสารพัด และถูกตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงโสเภณี

2.1.2 บทบาทของตัวละครในเรื่อง ตัวละครบุญรอด เป็นตัวละครหญิงที่มีลักษณะเด่น คือ เป็นคนตรงไปตรงมามีความมุ่งมั่น อดทน ใฝ่ดี ชอบแต่งตัวแต่งหน้าสีฉูดฉาดมักถูกเข้าใจผิด และถูกเอารัดเอาเปรียบบ่อยครั้ง แต่บุญรอดก็สามารถเอาตัวรอดจากเรื่องราวต่าง ๆ ได้

2.1.3 การคลายปมปัญหา รูปแบบปัญหาของตัวละครนั้นคือความยากจนและการดูถูกจากสังคม ดังนั้นการคลายปมปัญหาของผู้เขียน จึงเขียนให้บุญรอดเป็นคนที่มุ่งมั่นเป็นคนที่เก่งฉลาดเลือก มีไหวพริบปฏิภาณที่ดี จะเห็นได้จากที่บุญรอดรู้จักการวางแผนชีวิต การหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ รู้จักการลงทุน และไม่ย่อท้อต่อความลำบาก จึงทำให้บุญรอดประสบความสำเร็จในชีวิต อีกทั้งบุญรอดยังสามารถลบคำดูถูกจากคนในสังคมที่กล่าวหาเธอว่าเป็นโสเภณี เนื่องจากบุญรอดได้แต่งงานกับชาวต่างชาติแต่บุญรอดก็แสดงให้เห็นว่าการที่เธอแต่งงานกับชาวต่างชาติไม่ได้แสดงว่าเธอจะเป็นโสเภณี แต่ทั้งคู่แต่งงานกันด้วยความรักและช่วยกันทำมาหากิน สุดท้ายสิ่งเหล่านี้ทำให้บุญรอดมีชีวิตที่ดีขึ้นและยังเป็นการพิสูจน์ตนเองว่าไม่ได้เป็นอย่างที่คนในสังคมกล่าวหา

2.2 กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบของตัวละครผ่านฉาก

ฉากในวรรณกรรมเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการและเกิดอารมณ์ร่วมกับเรื่องราวในวรรณกรรมรวมไปถึงสภาพแวดล้อมทั้งหมดของตัวละคร และความเชื่อ บรรยายภาพ วัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนภาพของตัวละครที่เป็นคนชายขอบได้ชัดเจน โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ฉากที่เป็นเวลา ฉากที่เป็นเวลา หมายถึง ระยะเวลาที่เหตุการณ์ในเรื่อง มีส่วนเชื่อมโยงและส่งผลกระทบท่อการดำเนินเรื่อง วรรณกรรมเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดเสนอภาพความเป็นชายขอบฉากที่เป็นเวลา ดังตัวบทต่อไปนี้

บุญรอดตื่นแต่ตีสามครึ่ง ทำงานเสร็จเรียบร้อยตอนใกล้สว่าง ปลุกบุญทำให้ตื่นนอนเตรียมเอาของไปส่ง บุญสินไปทำงาน หล่อนกลับเข้าไปจับเอาแรงก่อนจะทำงานอีกในตอนสาย งานของหล่อนมัดตัวจนแทบกระดิกไม่ได้ นาฬิกาปลุกจึงสำคัญมาก หล่อนตั้งนาฬิกาปลุกวันละหลายครั้ง บอกเวลาขนมสุกได้ที่หรือปลุกเตือนให้หล่อนตื่นนอนหลังจากงีบกลางวัน

(โบตัน, 2543, น. 107)

ฉากได้บรรยายถึงกิจวัตรประจำวันของบุญรอด ที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานอย่างหนักของบุญรอด และเวลาทุกนาที่มีค่าสำหรับเธอ

2.2.2 ฉากที่เป็นสภาพสังคมฉากได้บรรยายถึงชีวิตของตัวละครและสังคมที่ตัวละครอยู่ทำให้ได้เห็นการดูถูกเหยียดหยามกันในสังคม ตอนที่บุญรอดอาศัยอยู่ที่ตาคลี เธอแวดล้อมไปด้วยคนที่ประกอบอาชีพโสเภณี ทำให้เธอถูกเหมารวมว่าเธอเองก็ประกอบอาชีพนั้นเช่นเดียวกัน ดังตัวบทต่อไปนี้

เออ มันมาส่งจริง แต่กูไม่ได้ไปนอนกับมันมานี้หว่า กูไปทำธุระของกูจริง ๆ พอลงจากรถก็พบ มันเข้า มันก็ชวนกูขึ้นรถแล้วมาส่งถึงนี้ กูก็ไม่ได้นึกอะไรสบายดีเสียอีก แล้วก็ถามมันเรื่องฝากงาน ให้เองด้วย คนที่มันใจต่ำวะเห็นคนจน ๆ อย่างเราจะต้องขายตัวง่าย ๆ เสมอ ไม่มีนึกในแง่ดีบ้าง

(โบตัน, 2543, น. 97)

ฉากได้บรรยายถึงความอัดอั้นตันใจของตัวละครบุญรอด เพียงแค่เธอขึ้นรถไปกับฝรั่งก็กล่าวหาว่าเธอขายตัวและสะท้อนให้เห็นถึงความคิดของคนในสังคมที่มีต่อคนชายขอบในวรรณกรรมเรื่องนี้ว่าคนจนไม่สามารถทำงานอย่างอื่นได้นอกจากการเป็นโสเภณีทำให้เธอต้องตกอยู่ในสภาพของคนชายขอบ

2.3 กลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบผ่านผู้เล่าเรื่อง

กลวิธีการสร้างตัวละครชายขอบผ่านผู้บรรยายโดยตรงเป็นกลวิธีที่ผู้เขียนบรรยายให้เห็นถึงเหตุการณ์ของตัวละคร โดยให้ตัวละครเป็นผู้ดำเนินเรื่องการสร้างตัวละครเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักนิสัยของตัวละครและความคิดของผู้เขียนที่มีต่อเหตุการณ์ในเรื่องได้ชัดเจนขึ้น เช่น บรรยายถึงลักษณะนิสัยของตัวละครว่าเป็นคนที่ไม่ย่อท้อต่อความลำบาก หนักเอาเบาสู้ และจิตใจดี หรือบรรยายถึงลักษณะภายนอกของตัวละคร เช่น ตัวละครเป็นคนผิวคล้ำ ผอม และมีดวงตากลมโต เป็นต้น จากการศึกษานวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดทำให้ได้เห็นลักษณะของตัวละครโดยผ่านผู้เล่าเรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะนิสัย ผู้บรรยายได้บรรยายถึงลักษณะนิสัยของตัวละครบุญรอดว่าเป็นคนปากร้าย พุดจาโผงผาง กล้าได้กล้าเสีย และเป็นคนไม่ยอมคน ซึ่งลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากมาตรฐานของผู้หญิงที่เป็นแบบอย่างที่สังคมตั้งไว้ จึงทำให้บุญรอดถูกมองว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี แต่บุญรอดก็เป็นคนที่ขยัน ฉลาด มุ่งมั่น มีความทะเยอทะยาน กล้าที่จะพิสูจน์ตัวเองจนทำให้บุญรอดชนะความลำบากยากจนและประสบความสำเร็จในชีวิต

2.3.2 ลักษณะภายนอก ผู้บรรยายได้บรรยายถึงลักษณะภายนอกของบุญรอดว่าเป็นคนผิวคล้ำ ตาโต ตัวผอมสูง เนื่องจากบุญรอดเป็นคนผิวคล้ำทำให้บุญรอดถูกมองว่าเป็นคนสกปรกไม่ควรเข้าใกล้ และบุญรอดชอบแต่งตัวด้วยชุดสีฉูดฉาด แต่งหน้าจัดจ้าน ซึ่งตัดกับสีผิวที่คล้ำของเธอจนบางครั้งทำให้บุญรอดถูกคนในสังคมมองไปในทางที่ไม่ดี เพราะการแต่งตัวลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะการแต่งตัวของผู้หญิงทำงานกลางคืน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุญรอดเป็นคนชายขอบ

2.3.3 ลักษณะทางความคิด ผู้บรรยายได้บรรยายถึงลักษณะทางความคิดของบุญรอดว่าเป็นคนรอบครอบเป็นคนคิดบวกและมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองและบางครั้งการเชื่อมั่นในความคิดของตนเองทำให้บุญรอดถูกมองเป็นอื่น เนื่องจากสิ่งที่บุญรอดคิดที่จะทำแตกต่างจากสังคมส่วนใหญ่ เช่น การที่บุญรอดตัดสินใจที่จะแต่งงานกับชาวต่างชาติ เธอคิดว่าไม่ว่าชนชาติไหนก็สามารถใช้ชีวิตและสร้างครอบครัวด้วยกันได้ ขอเพียงแต่ช่วยกันทำมาหากินและซื่อสัตย์ต่อความรักของกันและกัน และความคิดที่ล้ำสมัยของบุญรอดซึ่งในสมัยนั้นยังไม่มีที่ยอมรับในสังคมจึงทำให้บุญรอดถูกมองเป็นคนชายขอบ

จากลักษณะดังกล่าวข้างต้นทำให้เห็นความชัดเจนในด้านความเป็นชายขอบของตัวละครมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านลักษณะนิสัยลักษณะภายนอก และลักษณะทางความคิดที่สะท้อนให้เห็นชีวิตของตัวละครที่เป็นชายขอบที่มักถูกดูถูก ถูกแบ่งแยกและถูกกีดกันออกจากสังคมใหญ่

2.4 กลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบผ่านบทสนทนาของตัวละคร

การสร้างภาพคนชายขอบจากบทสนทนาของตัวละครผ่านตัวละครจะเห็นได้ถึงนิสัยและรู้จักตัวละครที่เป็นชายขอบผ่านพฤติกรรมอาจสื่อสารผ่านการบรรยายการกระทำหรือบทสนทนายระหว่างตัวละครในเรื่อง ซึ่งอยู่ในฐานะทางสังคมที่เหมือนหรือต่างกัน

2.4.1 บทสนทนายระหว่างตัวละครชายขอบ

บทสนทนาของตัวละครที่เป็นคนชายขอบเหมือนกันจะทำให้ผู้อ่านได้เห็นทัศนคติของคนชายขอบที่มีต่อตนเองหรือกลุ่มของตนเอง เช่น ตอนที่บุญรอดสนทนากับบุญทำเรื่องบุญรอดตัดสินใจคบกับโรเบิร์ตสามีชาวต่างชาติของเธอ ดังตัวบทต่อไปนี้

“พี่กลัวคนเขาวัวพี่เป็นเมียเขาแล้วทำไมคบตาหัวเหม่งนั่นล่ะ” บุญทำ
สงสัย “ทำท่าสนทนมนจนคุณป้อมเขาระแวง”

“พี่ไม่ได้กลัวใครเขาวัวพี่เป็นเมียเขาหรือว่าจะเป็นหรือ พี่กลัวใครเขาจะเห็นว่าเราจะไม่มันไปได้ดีกว่าอาชีพเมียเขาอาชีพกุลิณะสิ เราจะต้องไปได้ดีกว่านั้นไม่ใช่หรือ จะได้มาหัวเราะเยาะหรือทำคอแข็งใส่คุณป้อมได้มั่ง แต่ที่จริงก็ไม่สำคัญหรอก สำคัญว่าเราภูมิใจในตัวเองมากกว่า”

(โบตัน, 2543, น. 72)

บทสนทนาของบุญรอดและบุญทำสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และสะท้อนถึงความตระหนักรู้ของคนชายขอบว่าถูกคนส่วนใหญ่ในสังคมมองว่าตนต่ำต้อยและไร้ความสามารถสำหรับบุญรอดเพียงเพราะเธอมีสามีเป็นชาวต่างชาติก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นโสเภณี แต่ผู้เขียนยังเสนอให้เห็นถึงความอดทนและความพยายามของบุญรอดที่จะผลักดันตนเองให้มีชีวิตที่ดีขึ้น

2.4.2 บทสนทนายระหว่างตัวละครที่ไม่ใช่ชายขอบ

บทสนทนาของตัวละครที่ไม่ได้เป็นชายขอบที่พูดถึงตัวละครชายขอบทำให้เราเห็นความคิดของคนในสังคมที่มีต่อคนชายขอบ โดยบทสนทนาของตัวละครเหล่านั้นมักสะท้อนให้เห็นถึงการไม่ให้เกียรติและดูถูกเหยียดหยามตัวละครชายขอบ เช่น บทสนทนาของกิตติและโรเบิร์ตที่คุยกันในเรื่องที่กิตติยุยงให้โรเบิร์ตทาบตามบุญรอดให้มาเป็นเมียเขา ดังตัวบทต่อไปนี้

กิตติหนุ่มปากเปราะขยับเก้าอี้ไปใกล้โรเบิร์ต

“ไม่เท่าไรหรือน่า ลองทาบดูสิ” กิตติฝรั่งหนุ่มใหญ่ “พี่สาวก็พวกพี่ตี้มแหละมีลูกหัวแดงคนหัวหยิกดำเป็นนิโกรคน อาจจะไม่แพงหน่อยเพราะไม่ใช่อาชีพ แต่ถ้าได้ซักหกเจ็ดพันกินอยู่ด้วยกันก็ไม่แน่ว่าหอรบจ้างยัยป้อมจอมติดจะได้สักเท่าไรพันกว่าสองพันอย่างมากเหนื่อยด้วย ต้องเลี้ยงน้องตั้งหลายคน มีอะไรจะไม่ตาโตเมื่อเห็นเงิน” “ฮือ กิตติก็ ผู้หญิงบางคนก็ซื้อด้วยเงินไม่ได้”

“นายช่างพูดตรงข้ามกับนายช่างวิลส์เลย ขานั่นเขาไม่เชื่อหรือกว่าผู้
หญิงไทยคนไหนซื้อด้วยเงินไม่ได้แม้แต่คนที่มีการศึกษาดี ๆ ทำทางยังขายบุญ
รอด แล้วก็ครอบครัวญาติพี่น้องอย่างนี้มีหรือ จะไม่เอาเพียงแต่ยังไม่จุใจเท่า
นั่นเอง”

(โบทัน, 2543, น. 59-60)

บทสนทนาของกิตติและโรเบิร์ตทำให้เห็นถึงทัศนคติของตัวละครชายชาวฝรั่งเศสและชายไทยที่มี
ต่อบุญรอดและหญิงไทยว่าเป็นผู้หญิงที่ไร้ศักดิ์ศรีและซื้อได้ด้วยเงิน เพียงแค่เห็นบุญรอดมีเพื่อน
หรือคนใกล้ชิดเป็นพวกโสเภณีก็ตัดสินว่าบุญรอดเป็นผู้หญิงหาเงินสามารถใช้เงินซื้อได้ และยังสะท้อน
ให้เห็นถึงการไม่ให้เกียรติเพศหญิง คิดว่าถ้ามีเงินก็สามารถซื้อผู้หญิงพวกนั้นได้โดยไม่สนใจถึงศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์

2.4.3 บทสนทนาระหว่างตัวละครชายชอบกับตัวละครที่ไม่ใช่ชายชอบ

บทสนทนาลักษณะนี้ทำให้เห็นถึงพฤติกรรมและบทสนทนาระหว่างสองตัวละคร
โดยที่ตัวละครหนึ่งอยู่ในฐานะคนชายชอบและอีกตัวละครไม่ได้อยู่ในฐานะของคนชายชอบ กลวิธีนี้
แสดงให้เห็นถึงมุมมองที่แตกต่างกันทางด้านสังคม

บทสนทนาจากนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นซื้อบุญรอดสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมการ
รับสละไถ่เข้ามาอยู่ในครอบครัวเนื่องจากการรับสละไถ่เข้ามาอยู่ในครอบครัวจะต้องได้รับการยอมรับ
จากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในบ้านก่อน ในสมัยอดีตจึงต้องรู้ถึงหัวนอนปลายเท้า หน้าที่การงาน หรือ
แม้กระทั่งอดีตที่ผ่านมา หากรู้ถึงเรื่องที่ไม่ดีก็จะไม่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม จะเห็นได้จากบท
สนทนาของบุญรอดและครูอรพิน ดังตัวบทต่อไปนี้

“บุญรอดพูดอะไรอย่างนั้นล่ะจ๊ะ ขนาดแม่มายเขายังแต่งงานใหม่ได้เลย
ไม่เห็นจะมีอะไร เขายังอยู่กันจนตายจากจนแก่จนเฒ่า มันไม่ใช่เรื่องคอขาดบาด
ตายถึงขั้นที่เรอว่าเลยนะ” ครูอรพินพูดอย่างเป็นกลางเต็มที่ “บุญรอดพูดอย่าง
นั้นก็หยามน้ำใจผู้ชายไทยเสียหมดเมือง”

“ไม่ใช่ค่ะ ครู หนูไม่ได้หยามแต่ผู้ชายไทยในแวดวงที่หนูรู้จักคุณเคยที่หนู
คบหาสมาคมและอาจจะได้มาเป็นคู่เขาคือคะ ถึงจะไม่ถือเรื่องมายเพราะเป็น
เรื่องที่เปิดเผยแต่เขาก็อาจจะทำทำรังเกียจเมื่อรู้ว่าหนูมีความหลังที่ไม่เปิดเผย
และอาจจะเลยเถิดไปถึงขั้นที่ว่าหนูเคยเป็นอย่างที่บุญล่ำด้วยเลยก็ได้ ครอบครัว
เขาอาจจะรังเกียจหนูมันมีพิษพันธุไม่ดี พี่สาวเป็นอีตัว มีหลานหัวแดงหัวดำ”
บุญรอดหัวเราะเสียงขึ้นเมื่อพูดประโยคสุดท้ายออกมาว่า “ต่อให้พ่อแม่เขาเห็น
หนูดีเขาก็ยังไม่อยากได้หนูเป็นสละไถ่แน่ ๆ” ครูอรพินสะดุ้งเมื่อบุญรอดพูดแทง

ใจดำเธอเข้าพอดีแม้แต่ครูอรพินเองก็เถอะเธอก็ไม่อยากได้บุญรอดเป็นสะใภ้
เหมือนกันและเธอก็รู้จักบุญรอดดีกว่าคนอื่น ๆ ด้วยซ้ำ”

(โบทัน, 2543, น. 169)

จากบทสนทนาของครูอรพินและบุญรอดสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในการรับสะใภ้ของคนใน
สังคม ถึงแม้ว่าบุญรอดจะเป็นคนดี แต่ชาติกำเนิดนั้นไม่ดี มีความหลังที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ มีตำหนิ
ไม่มีความบริสุทธิ์ ก็ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และด้วยการนำเสนอดังกล่าวทำให้บุญรอด
ถูกมองไม่ดีจากสังคมส่วนใหญ่แม้กระทั่งครูอรพินเองที่เป็นคนใกล้ชิดกับบุญรอดมากที่สุดถึงแม้จะรู้
ว่าบุญรอดเป็นคนดีแต่ก็ยังไม่สามารถรับอดีตของบุญรอดได้เช่นกัน

จากการศึกษาทฤษฎีการสร้างความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอดทำให้ได้รับรู้เรื่องราว
ของคนชายขอบสามารถตีความได้จากการแสดงออกของตัวละครผ่านพฤติกรรมและบทสนทนาของ
คนที่เป็นชายขอบและไม่เป็นชายขอบหรือแม้กระทั่งการสนทนาของคนชายขอบกับคนที่ไม่เป็นชาย
ขอบทำให้เราได้เห็นมุมมองและลักษณะความรู้สึกนึกคิดของตัวละครได้อย่างชัดเจนและยังได้เห็นถึง
ปัญหาหลาย ๆ อย่าง เช่น การเอาไรต์เอาเปรียบการถูกดูถูกเหยียดหยาม หรือไม่ได้รับการยอมรับ
จากคนในสังคม และยังทำให้ผู้อ่านเห็นถึงทัศนคติของคนภายนอกที่มีต่อคนชายขอบอีกด้วย

3. ภาพความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด

3.1 บุคลิกภาพภายนอก

นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพภายนอกที่ไม่ดี จึงทำให้
คนในสังคมมองคนเหล่านี้เป็นคนชายขอบ เหมือนกับบุญรอดที่เธอเกิดมาเป็นคนผิวดำจึงทำให้ถูก
มองว่าเป็นคนสกปรก ดังตัวบทต่อไปนี้

เมื่อจินต์เห็นบุญรอดเข้าในวันแรกก็ทำหน้าแบ่ กระซิบถามแม่ว่า

“มันสกปรกหรือเปล่าแม่ ตัวดำดำ”

หนูมน้อย 12 ขวบย่นจมูก

“ให้เลี้ยงน้องเตี้ยวน้องจะแย”

(โบทัน, 2543, น. 19)

จากตัวบทแสดงให้เห็นว่า บุญรอดเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะผิวดำทำให้ดูไม่สวยงาม
ผู้คนมองเธอเป็นสิ่งสกปรกไม่ควรเข้าใกล้ เหตุผลนี้ทำให้บุญรอดเป็นตัวละครที่ถูกเหยียดหยาม ถูก
มองเป็นอื่นจากคนในสังคมหรือจากคนใกล้ชิดตัวที่มองมาอย่างเช่นคุณจินต์ เป็นต้น

3.2 สภาพแวดล้อม

นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีและการเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีก็จะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดีไปด้วย เหมือนกับบุญรอดที่ได้เข้าไปอยู่กับพวกผู้หญิงให้เข้า จึงทำให้บุญรอดถูกมองว่าเป็นพวกเดียวกับผู้หญิงเหล่านั้น ดังบทความต่อไปนี้

“หนูไปเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมด้วยค่ะ ครู เรียนกับกลุ่มในฐานทัพนั้น แหะเขาได้รับสอนรายบุคคลตอนนี้หนูพูดได้ซึกคล่องแล้ว เสียอย่างเดียว” บุญรอดชะงักไม่เล่าต่อ ครูอรพินจึงซักไซ้ เสียอะไรหรือ รอด “ลูกศิษย์ครูมวณะ เป็นพวกผู้หญิงพรรคนั้นเป็นส่วนใหญ่ หนูเลยวางตัวลำบากหน่อย แต่งตัวต้องระวัง เขาอาชีพให้เข้ากัน หนูเลยพลอยถูกมองเป็นพวกนั้นไปด้วย แต่ช่างเถอะ คนแถวนั้นรู้จักหนูทั้งนั้น ไม่มีใครคิดอะไรนอกจากพวกฝรั่งที่ไม่มีมารยาทบางคนพูดมาก หนูเลยด่าซะสบ”

(โบตัน, 2543, น. 46-47)

จากตัวบทแสดงให้เห็นถึงปัญหาการดูถูกเหยียดหยามและการไม่ให้เกียรติกันของคนในสังคมทั้งที่ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์นั้นก็เท่าเทียมกันทุกคน บุญรอดต้องอยู่ใกล้กับพวกผู้หญิงหากินก็ไม่ควรกล่าวหาว่าเธอเป็นพวกเดียวกับผู้หญิงเหล่านั้นหรือทำอาชีพโสเภณีอย่างเดียวกัน การที่บุญรอดอยู่ใกล้ผู้หญิงเหล่านั้นก็เพียงเพราะเธอต้องเรียนห้องเดียวกันเท่านั้นเอง

3.3 อาชีพ

นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดได้นำเสนอภาพชีวิตการเป็นลูกจ้างที่ถูกกดขี่ข่มเหงและถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ดังตัวบทต่อไปนี้

“อะไรกัน บุญรอด เธอเป็นลูกจ้างเขาได้ไม่ถึงสองร้อยบาทรี” ครูอรพินตกใจ “ได้ร้อยเดียวเท่านั้น แต่แม่มาเอากล่องหน้าไปทุกหกเดือนตอนหลังนี้เขาให้มั่งไม่มั่ง แม่มาเอากล่องหน้าเขาก็ไม่ให้ บอกว่าจะให้ตอนปลายเดือน ยิงตอนหนูเป็นเมียแล้วแล้วยังไม่ให้ใหญ่ แล้วหนูทวงเขาเขาก็ตบเอา”

ครูอรพินร้องโธ่เอื้อยอยู่ในใจ ค่าแรงงานและค่าตัวของบุญรอดเดือนละร้อยเดียวเท่านั้นซื้อข้าวสารได้ไม่ถึงสองถัง “หนูรู้หรือเปล่าว่าคนอื่นเขาเป็นลูกจ้างอย่างนี้ได้เงินเดือนกันเท่าไร” “หนูไม่ทราบค่ะแต่ข้างบ้านเขาได้สามร้อยกินอยู่เหมือนกัน หนูได้ยินว่ามีคนเขาได้กินสี่ห้าร้อยหรือคะ” “ถูกแล้วสองร้อยนั้นก็ต่ำกว่าอัตราทั่วไปอยู่แล้วถ้าทำครัวเก่งก็อาจจะได้หกเจ็ดร้อย เขาได้กันเป็นพัน ก็มีถ้าเก่งจริง ๆ แต่อย่างรอดเป็นลูกมือก็แค่ สองร้อยกว่าสามร้อย ถ้า

งานมาก นายจ้างมีลูกหลายคน ก็สามร่อยกว่า นายจ้างเก่าของหนูนะเขาให้
ค่าแรงหนูต่ำมาก

(โบทัน, 2543, น. 17)

จากตัวบททำให้เห็นถึงการกดค่าแรงของนายจ้างทำให้ตัวละครอย่างบุญรอดไม่ได้รับความ
เป็นธรรมเท่าที่ควร จึงทำให้บุญรอดนั้นมีความลำบากในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเนื่องจากได้ค่าแรง
น้อย มีหนี้ช้ำยังถูกทำร้ายร่างกาย ถูกกดขี่ข่มเหงเหมือนกับสัตว์เดรัจฉาน สิ่งเหล่านี้ทำให้ตัวละคร
บุญรอดเป็นตัวละครชายขอบของสังคม

จากการศึกษาทำให้ได้เห็นภาพลักษณ์ของความเป็นชายของหลายอย่างไม่ว่าจะเป็น
บุคลิกภาพภายนอก สภาพแวดล้อม และอาชีพ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ได้เห็นปัญหาอีกหลายอย่าง
เช่น การถูกกดขี่จากนายจ้าง การผิดแผกไปจากสังคม การถูกดูถูกเหยียดหยามจากคนรอบข้างหรือ
คนในสังคม และทำให้ได้เห็นภาพความเป็นชายขอบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การโต้กลับของตัวละครชายขอบ

การโต้กลับ หมายถึง การที่ตัวละครถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม
ไม่มีฐานะเท่าเทียมของตัวละคร จึงทำให้ตัวละครเหล่านี้คิดวิธีทำปรับตัวหรือได้อธิบายสิ่งที่ตัวเอง
เป็น มีสิทธิและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่น ๆ มีความเป็นคนเท่ากัน จากการศึกษานวนิยายเรื่องผู้หญิง
คนนั้นชื่อบุญรอด ตัวละคร บุญรอดไม่ได้ยอมเป็นฝ่ายถูกกระทำแต่ฝ่ายเดียว แต่บุญรอดก็พยายาม
ที่จะทำให้สังคมเข้าใจเธอมากขึ้นและพยายามที่จะลบล้างความสับสนประมาทต่าง ๆ ที่ทำให้ บุญรอด
ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งประเด็นที่จะศึกษาคือการโต้กลับโดยการอธิบาย การโต้กลับโดยการ
ผลักดันให้ตัวเองสูงขึ้น และการโต้กลับโดยการต่อว่า

4.1 การโต้กลับโดยการอธิบาย

กระบวนการโต้กลับโดยการอธิบาย หมายถึง การที่ตัวละครแสดงออกให้ผู้อื่นเข้าใจถึง
เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือเป็นการแสดงให้ผู้อื่นได้รับรู้สิ่งที่ตนเองเป็นในทางที่ถูกต้อง

นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด สะท้อนให้เห็นทัศนคติของตัวละครชายขอบผ่าน
กระบวนการโต้กลับโดยการอธิบาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงจุดยืนของตัวเองหรือแก้ไขมุมมองของผู้อื่นที่
มีต่อตนเองให้ดีขึ้น ดังตัวบทต่อไปนี้

“หนูรู้อะไรเยอะแยะ แล้วหนูคิดจะดำเนินชีวิตของตัวเองยังไง อยากมี
เงินอย่าง บุญล้ำได้แต่งตัวสวยๆ เดินเที่ยว ไม่ต้องทำงานหนักอะไรแต่พ่อแก่ตัว
ไปหรือเจ็บป่วยก็หมดทางทำมาหากิน”

“ไม่เอาห rokok ค่ะ หนูบอกแม่ว่าหนูจะต้องเก่ง เป็นที่พึ่งของแม่และน้อง ๆ ได้แต่ไม่ใช่วิธีเดียวกับบุญล่ำมันคงไม่คงทนถาวรหนูอยากมีอาชีพที่แน่นอนอย่าง ครูก็เป็นครูอย่างบ้านโน้นก็เป็นช่างตัดเสื้อทำร้านอาหารทำโรงงานเป็นเจ้าแกเอง ไม่ใช่เจ้าแกเนี่ยนะคะ”

“เธอเป็นผู้หญิง เธอต้องเป็นเจ้าแกเนี่ยวันยังค่ำ กลายเพศเป็นเจ้าแกไปไม่ได้หรอก”

“หนูหมายถึงว่าเป็นเจ้าของจริง ๆ นะคะ ไม่ใช่แค่เมียเจ้าของเพราะแค่เป็นเมียเจ้าของวันหนึ่งอาจเลิกได้ ไม่เป็นหลักได้จริง”

(โศก, 2543, น. 26)

จากตัวบทจะเห็นได้ว่า ตัวละครบุญรอดนั้นได้อธิบายให้ครูอรพินฟังถึงความคิดของเธอที่แสดงให้เห็นถึงการมองว่าอาชีพผู้หญิงหากินมันไม่ยั่งยืนและเป็นอาชีพที่ไม่ดี ควรรับราชการหรือทำงานสุจริตดีกว่า และบุญรอดไม่เพียงแต่ที่จะมีความคิดที่จะทำงานสุจริตแต่หวังจะเป็นเจ้าคนนายคนด้วย ซึ่งสิ่งนี้ทำให้เห็นถึงการโต้กลับโดยการอธิบายของบุญรอด

4.2 การโต้กลับโดยการต่อว่า

การโต้กลับด้วยการต่อว่า คือ เมื่อตัวละครถูกกระทำไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ จนเกินจุดที่จะรับได้ ตัวละครก็จะใช้การโต้กลับ โดยการต่อว่าเพื่อทวงถามเหตุผลต่อผู้ที่ทำให้ตนไม่พอใจ หรือใช้ถ้อยคำต่อว่าผู้อื่นด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย

คนชายขอบนั้นก็มิมีสิทธิความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับทุกคนในสังคม และความอดทนก็มีจำกัดเช่นกัน เมื่อตัวละครเหล่านี้ถูกกล่าวหาหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม ก็จะคิดหาวิธีเพื่อที่จะรับมือกับคนในสังคมในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดเสนอภาพของตัวละครที่ใช้การโต้กลับโดยการต่อว่าเพื่อปกป้องตัวเอง ดังตัวบทต่อไปนี้

เพื่อนเก่าจากบ้านเดิมบางคนเคยแอบกระซิบถามบุญรอดว่า

“ถามจริงเหอะวะ อีรอด เอ็งยุ่งกะพวกฝากรังที่สนามบินมั้งรีปาวะ เงินดีไหม”

“อีเวรตะไล บุญรอดด่าเข้าให้ ภูเขาอาหารเว้ย ไม่ได้ขายตัว”

(โศก, 2543, น. 54)

จากบทความจะเห็นได้ว่าตัวละครบุญรอดนั้นถูกคนในสังคมกล่าวหาว่าเป็นผู้หญิงหากินจนเธอนั้นหมดความอดทน เธอจึงได้ต่อว่าผู้คนเหล่านั้นด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย เพื่อเป็นการโต้กลับในสิ่งที่ตัวเองไม่ได้เป็น

4.3 การไต่กลับโดยการผลักดันให้ตัวเองสูงขึ้น

การไต่กลับโดยการผลักดันตัวเองให้สูงขึ้น คือ เมื่อตัวละครมีเหตุการณ์กระทบจิตใจที่ทำให้รู้สึกท้อแท้ หรือถูกดูถูกเหยียดหยามจากสังคม ตัวละครก็จะคิดหาวิธีไต่กลับโดยการพยายามทำให้ตัวเองสูงขึ้นจากที่เป็นอยู่

การผลักดันตัวเองให้สูงขึ้นเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้คนขายขอบใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น ซึ่งปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ตัวบทต่อไปนี้

บุญรอดตัดสินใจเด็ดขาดไปจากบ้านของครูผู้มีพระคุณหลังจากเกิดเรื่องเงินตำพาวีสุดาไปขายทะเลไม่นานนัก

“หนูไปทำงานในสนามบินตาคลี หนูจะเป็นผู้จัดการร้านให้คุณป้อมเขา คุณป้อมเขาดูแลการเงิน หนูดูแลการครัวและรับแขกด้วยแต่ไม่ต้องลงมือเองค่อยๆ”

“ก็เท่ากับเป็นพนักงานต้อนรับนะสิ หรือหัวหน้าผู้หญิงเสิร์ฟเป็นอาชีพให้บริการนะ บุญรอดต้องระวังเนื้อระวังตัวคิดให้ดี ๆ ก่อนนะจ๊ะ” ครูอรพินเตือน

“หนูเคยไปดูแลแล้วค่ะ ครู เป็นร้านอาหารธรรมดาค่อนข้างดีไม่ใช่พวกร้านที่ให้คามบันเทิงอย่างบาร์หรือผับอะไรพวกนั้นหรอกค่ะ แต่ก็ต้องมีคนคอยดูแลรับแขกเหมือนกันเพื่อให้แขกเข้าร้าน เพื่อให้ฝรั่งเข้าร้านนะค่ะครูไม่ใช่แขก”

“บุญรอดคิดให้ดีก็แล้วกัน ถ้าคิดจะว่าจะไปดีครูก็ไม่ถ่วงเธอไว้หรอก แต่ถ้าไม่แน่ใจอย่าลืมนะว่าบ้านครู ต้อนรับเธอเสมอไม่ว่าจะเป็นบ้านที่นี้หรือว่าที่กรุงเทพฯ”

แต่บุญรอดไม่กลับมาอยู่กับครูอีก เพียงแต่มาเยี่ยมเป็นครั้งคราว หล่อนดูสวยขึ้น กริยาดีขึ้น แม้จะแต่งตัวดูฉลาดเหมือนเดิม

(โบตัน, 2543, น. 45)

จากตัวบทแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ของบุญรอดที่พยายามออกมาหางานสุจริตทำ เพื่อให้เธอมีฐานะทางสังคมที่ดีขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นกว่าที่ตนเองเป็นอยู่ สิ่งเหล่านี้ทำให้บุญรอดได้มีสถานะเท่าเทียมกับคนในสังคม

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าเมื่อตัวละครขายขอบนั้นถูกระทำ ตัวละครเหล่านี้จะหาวิธีเพื่อให้ตนเองได้อยู่ในสังคมอย่างเท่าเทียม ตัวละครขายขอบเหล่านี้จะมีวิธีการไต่กลับในแบบฉบับของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการไต่กลับโดยการอธิบาย การต่อกลับโดยการผลักดันให้ตนเองยังสูงขึ้น และการไต่กลับโดยการต่อว่า

สรุปผลการวิจัย

วิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด จากนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ของโบตัน ผลการศึกษาจากการที่ได้ศึกษาความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอดจากนวนิยายผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ของโบตัน ผู้วิจัยได้พบสิ่งที่ทำให้ตัวละครบุญรอดเป็นตัวละครชายขอบ 4 ลักษณะดังนี้

ลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด ผู้วิจัยพบลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด 2 ลักษณะ คือ ลักษณะความเป็นชายขอบทางภูมิศาสตร์ และลักษณะความเป็นชายขอบทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งในด้านลักษณะความเป็นชายขอบด้านภูมิศาสตร์นำเสนอภาพด้านการเกษตร เพราะด้านนี้มีผลกระทบต่อตัวละครมากที่สุดเนื่องจากตัวละครบุญรอดเกิดมาให้ครอบครัวที่ยากจน และอยู่พื้นที่ทุรกันดาร บุญรอดมีอาชีพทำนาเป็นหลัก และสาเหตุที่ทำให้ชีวิตบุญรอดลำบากคือการที่ฝนแล้งทำให้นาของบุญรอดล่ม อีกทั้งยังอยู่ห่างไกลความเจริญทำให้ระบบชลประทานเข้าไม่ถึงจึงทำให้บุญรอดไม่มีน้ำทำนา และเป็นลักษณะความเป็นชายขอบทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งด้านนี้จะนำเสนอภาพชนชั้นล่าง การถูกเอารัดเอาเปรียบ การถูกกดขี่ และการถูกทำร้ายร่างกายที่ตัวละครบุญรอดถูกกระทำ แสดงให้เห็นว่าส่วนหนึ่งของการเป็นชายขอบเกิดจากการเอารัดเอาเปรียบทางสังคม อีกทั้งยังมีการดูถูกจากสังคม เพียงแค่บุญรอดมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่ยึดติดกับค่านิยมเก่า ๆ ก็ถูกสังคมมองว่าเป็นอื่น สิ่งเหล่านี้ทำให้บุญรอดต้องอยู่ในสังคมด้วยความยากลำบาก และทำให้บุญรอดกลายเป็นตัวละครชายขอบ

กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบให้ตัวละคร ผู้วิจัยพบกลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบให้ตัวละคร 4 ประเภท ได้แก่ 1) กลวิธีการสร้างความเป็นชายขอบผ่านโครงเรื่องทำให้ได้เห็นถึงปัญหาของคนชายขอบ ทั้งความยากจน การถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกกีดกันออกจากสังคม และทำให้เห็นถึงบทบาทของตัวละครบุญรอดว่ามีความมุ่งมั่น อดทน และใฝ่ดี สิ่งเหล่านี้ทำให้บุญรอดเอาตัวรอดจากสิ่งต่าง ๆ ได้ สุดท้ายการคลี่คลายปมปัญหาผู้เขียนได้เขียนให้บุญรอดฝ่าฝืนกับอุปสรรคความยากจน จนทำให้ชีวิตของบุญรอดดีขึ้นและสามารถเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ 2) กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบผ่านฉาก ทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงฉากและบรรยากาศในการดำเนินเรื่อง และทำให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ตัวละครกลายเป็นชายตัวละครชายขอบ เช่น ฉากที่แสดงบรรยากาศ ฉากที่เป็นเวลา ฉากที่แสดงถึงสภาพสังคม 3) กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบของตัวละครผ่านผู้เล่าเรื่อง ทำให้ได้เห็นภาพความเป็นชายขอบผ่านผู้เล่าเรื่อง ได้เห็นบทบาทต่าง ๆ ของตัวละคร ไม่ว่าจะเป็นลักษณะนิสัย ลักษณะภายนอก และลักษณะความคิดของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักตัวละครในความเป็นชายขอบได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น 4) กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบผ่านบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ได้เห็นถึงบทบาทของตัวละครในเรื่องทั้งที่อยู่ในฐานะเดียวกันหรือแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เห็นถึงความเป็นชายขอบของตัวละครได้ชัดเจน

ภาพความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด จากการศึกษานวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ผู้วิจัยพบภาพความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด 3 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพภายนอก สภาพแวดล้อม และอาชีพ ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงภาพลักษณ์ของตัวละครหลาย ๆ ด้าน รวมไปถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละครบุญรอด เช่น การถูกกดขี่จากนายจ้าง การถูกเหยียดหยามจากคนรอบข้างในสังคม สิ่งเหล่านี้ทำให้บุญรอดใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างยากลำบาก

การโต้กลับของตัวละครชายขอบ จากการศึกษานวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ผู้วิจัยพบการโต้กลับของตัวละครบุญรอด ทั้งหมด 3 วิธี คือ การโต้กลับโดยการอธิบาย การโต้กลับโดยการต่อว่า และการโต้กลับโดยการผลักดันให้ตัวเองสูงขึ้น ทำให้ได้เห็นถึงกลวิธีที่คนชายขอบสร้างมาเพื่อป้องกันตนเองจากสังคม เนื่องจากคนชายขอบถูกกีดกันออกจากสังคม ถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี ไม่เข้าพวก และถูกมองว่าเป็นอื่น คนชายขอบจึงคิดวิธีที่จะบอกถึงตัวตนของตนเองว่าไม่ได้เป็นอย่างที่ผู้คนในสังคมตัดสิน

อภิปรายผล

ความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอดในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด เป็นการวิเคราะห์ความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอดที่นำเสนอให้เห็นถึงเรื่องราวของคนชายขอบ แสดงให้เห็นถึงบทบาทของตัวละครชายขอบ และเปรียบเสมือนโลกจำลองในการเรียนรู้ของผู้อ่าน การนำเสนอเรื่องราวของคนชายขอบในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้คนในสังคม

ลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด ได้สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของตัวละครชายขอบที่เน้นให้เห็นถึงปัญหาของคนชายขอบที่มีความยากจน อยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ และถูกกีดกันออกจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ชูศักดิ์ วิทยาภัก (2541) กล่าวไว้ในหนังสือ **สังคมศาสตร์กับการศึกษาคนชายขอบ** ว่าคนชายขอบ คือผู้ที่อยู่ในฐานะกลุ่มที่มีส่วนแบ่งในพื้นที่ทางสังคมน้อย ไม่มีทั้งอำนาจ และความรู้ คนเหล่านี้นักถูกมองว่ามีวิธีการดำรงชีวิตแค่งชีพเพียงเท่านั้น จากข้อความข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้แต่งได้สร้างลักษณะตัวละครบุญรอดให้มีลักษณะเป็นตัวละครชายขอบอาจเพื่อเป็นการนำเสนอภาพของคนชายขอบที่ยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมโดยผ่านนวนิยายเรื่องนี้อย่างมีนัยยะสำคัญ

กลวิธีสร้างความเป็นชายขอบให้ตัวละคร นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ผู้เขียนมีกลวิธีสร้างความเป็นชายขอบให้ตัวละครโดยผ่านโครงเรื่อง ผ่านฉาก ผ่านผู้เล่าเรื่อง และบทสนทนา โดยผู้แต่งได้สร้างตัวละครบุญรอดให้เป็นผู้หญิงผู้ชีวิต มีความปากเพียรและพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการสู้ชีวิตของบุญรอดนั้นประกอบจากการมีความยากจน การขาดโอกาส ถูกเอารัดเอาเปรียบและไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ลักษณะเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่ทำให้ตัวละครบุญรอดจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมบางประการของตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาและให้ผ่านพ้นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรขวัญ ทองเถาว์ (2554)

ได้ศึกษาเรื่องภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชน กล่าวไว้ว่า ด้านกลวิธีการนำเสนอภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชนมี 3 ประเภท คือ กลวิธีการนำเสนอภาพชายขอบผ่านโครงเรื่อง กลวิธีการนำเสนอภาพคนชายขอบผ่านตัวละคร โดยการบรรยายของผู้เขียนโดยตรง และการสร้างตัวละครคนชายขอบจากบทบาทในเรื่อง กลวิธีสุดท้ายคือการนำเสนอภาพคนชายขอบผ่านฉากและบรรยากาศ ได้แก่ ฉากที่เป็นสถานที่ ฉากที่เป็นเวลา และฉากที่เป็นวิถีชีวิตสภาพสังคม ซึ่งกลวิธีเหล่านี้จะทำให้งานประพันธ์มีความเป็นจริงมากขึ้น และทำให้ผู้ที่ได้อ่านได้รับถึงสุนทรียรมณ์อย่างครบครัน ทั้งอารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง เศร้า และสนุกสนาน กลวิธีเหล่านี้ได้ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด โดยผ่านตัวละครบุญรอดไว้อย่างชัดเจนทำให้เห็นถึงความคิดและความรู้สึกของคนชายขอบ

ภาพความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด ที่ตัวละครบุญรอดเกิดมามีผิวคล้ำ รูปร่างหน้าตาไม่สละสลวย อีกทั้งยังทำให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่ตัวละครบุญรอดได้อาศัยอยู่และยังสะท้อนภาพชีวิตของตัวละครชายขอบที่เข้ามาหางานทำในเมืองหลวง ทำให้เห็นถึงการถูกกดค่าแรง ถูกเอารัดเอาเปรียบ และไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร ซึ่งลักษณะที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด มีความสอดคล้องกับลักษณะความเป็นชายขอบในวรรณกรรมชายขอบเป็นส่วนใหญ่ ดังที่ มิ่งมนัสชน จังหาร (2560) ได้ศึกษาเรื่อง **ความเป็นชายขอบและการสร้างความเป็นอื่นของตัวละครในเรื่องสั้นรางวัลอินทร์วอร์ด** ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาภาพของตัวละครชายขอบปรากฏว่าส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่ยากจน หรือเป็นผู้ใช้แรงงาน ตัวละครเหล่านี้ทำงานหนัก มีรายได้น้อย ต้องต่อสู้ดิ้นรนกับอุปสรรคต่าง ๆ เป็นลูกจ้างและแรงงานชั้นล่างของกระบวนการผลิต อีกทั้งยังไม่สามารถยกสถานะของตัวเองขึ้นมาได้ และถูกกดทับด้วยวาทกรรมทางเศรษฐกิจทำให้ไม่มีอำนาจปากเสียง หรือต่อรองและโต้ตอบสิ่งใดได้

การโต้กลับของตัวละครชายขอบ เนื่องจากคนชายขอบเป็นคนที่ไม่มีอำนาจ ถูกอำนาจที่อยู่เหนือกว่ากดทับถูกกีดกันออกจากสังคมใหญ่ ถูกมองว่าเป็นส่วนที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้น ๆ คนชายขอบจึงคิดวิธีที่จะโต้กลับ เพื่อป้องกันตนเองจากคนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ วารุณี แสงกาญจนวนิช (2546) ได้ศึกษาเรื่อง **ชีวิตไร้ตัวตนของกะเทยเปลี่ยนเพศ** ได้กล่าวไว้ว่า จากการศึกษาชีวิตของกะเทยเปลี่ยนเพศ ภาพที่สะท้อนจากการดำรงอยู่แบบไร้ตัวตนนั้นแสดงให้เห็นถึงอำนาจที่น้อยนิดของอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่าง ส่งผลให้ถูกกดขี่จากวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคม และกลายเป็นว่าต้องอาศัยอยู่ในสภาวะชายขอบ แต่ก็ยังไม่ตกขอบเลยทีเดียว เนื่องจากกะเทยเปลี่ยนเพศส่วนหนึ่งก็พยายามขัดขึ้น ต่อสู้ด้วยอำนาจที่มีอยู่เพียงน้อยนิด เพื่อช่วงชิงพื้นที่ทางสังคมให้กับตนเอง โดยการสร้างความหมายใหม่ให้กับตนเองไม่ให้ตกเป็นผู้ถูกกระทำอย่างที่ผ่านมา เช่นเดียวกับตัวละครบุญรอด ที่ภายในเรื่องมีการโต้กลับต่อสังคมและพยายามผลักดันในตนเองออกจากความเป็นอยู่ที่ตกต่ำเพื่อให้ตนเองมีสถานะสูงขึ้นจากเดิม

การศึกษาเรื่องความเป็นชายขอบในนวนิยายเรื่อง ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ของโบตัน นอกจากจะพบผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์แล้ว สิ่งสำคัญที่พบก็คือสาเหตุของการเป็นชายขอบ หรือการที่ถูกมองว่าเป็นคนอื่น เกิดจากความแตกต่างจากสังคมและวัฒนธรรม และเกิดจากการ ผลประโยชน์จากอีกฝ่ายหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงเรื่องมนุษยธรรม สิทธิมนุษยธรรม หรือความเท่าเทียมกัน ซึ่งสาเหตุเหล่านี้คือจิตใต้สำนึกของมนุษย์ที่มีสถานภาพเหนือกว่ามักจะชอบเอารัดเอาเปรียบและ ดูถูกเหยียดหยามผู้ที่มีสถานภาพด้อยกว่าตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้ที่ถูกกระทำว่าจะมีผลกระทบ เพียงใด ดังนั้นการที่ตัวละครบุญรอดถูกสร้างให้มีลักษณะให้เป็นตัวละครชายขอบนั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้แต่งมีจุดประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นว่าคนชายขอบตระหนักในศักดิ์ศรีที่ตนเองมีอยู่ และกล้าที่ลุกขึ้นมา ต่อสู้เพื่อที่ปกป้องสิทธิและศักดิ์ศรีของตนในฐานะมนุษย์คนหนึ่งในสังคม และเพื่อกระตุ้นจิตสำนึก ของผู้อ่านให้เกิดสำนึกว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมศักดิ์ศรี ควรเห็นใจและให้เกียรติกันในฐานะเพื่อน มนุษย์ร่วมสังคม เพื่อเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมที่มีประชาธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุด

นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด ผู้เขียนมีมุมมองการเล่าเรื่องโดยให้ผู้เล่าเป็นพระเจ้า จึงทำให้เห็นมุมมอง ของคนนอกที่มองคนชายขอบว่าเป็นกลุ่มคนที่ไม่น่ายอมรับ เป็นพวกแปลก แยก ไม่ควรค่าแก่การคบค้าสมาคม และสมควรถูกกีดกันให้ออกจากสังคม นอกจากนี้ยังทำให้เห็น มุมมองชีวิตของคนชายขอบว่าในชีวิตต้องพบแต่ความยากลำบาก ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ส่วนใหญ่ อีกทั้งยังได้เห็นถึงความคิดของคนชายขอบที่พยายามอธิบายตัวตนของตนเองให้คนนอก ได้รับรู้ว่าคนชายขอบก็มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับคนทั่วไป นวนิยายเรื่องผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอดได้นำเสนอภาพของตัวละครชายขอบที่ลุกขึ้นมาเล่าเรื่องของตนเองให้คนในสังคมได้ฟัง และนวนิยายเรื่องนี้ยังเป็นนวนิยายที่มีลักษณะสร้างสรรค์สังคม จึงทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจกลุ่มคนชายขอบใน สังคมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะความเป็นชายขอบของตัวละครบุญรอด ผู้วิจัยพบว่ามีสิ่ง ที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาวิจัยต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาภาพคนชายขอบผ่านตัวละครในการ์ตูน เพื่อทำให้เห็นมุมมองในมิติตัวละครอื่น ๆ
2. ศึกษาความเป็นชายขอบที่สื่อผ่านออกมาผ่านบทเพลง เพื่อเพิ่มความหลากหลายในด้าน

ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิรา สัตยวัฒน์. (2530). ผจญภัยร้อยเรียง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.
ชูศักดิ์ วิทยากค์. (2541). สังคมศาสตร์กับการศึกษาคนชายขอบ. สังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ภัทรขวัญ ทองเถาว์. (2554). ภาพคนชายขอบในวรรณกรรมเยาวชน. (ปริญญาานิพนธ์).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
มิ่งมนัสชน จังหาร.(2560). ความเป็นชายขอบและการสร้างความเป็นอื่นของตัวละครในเรื่องสั้น
รางวัล นายอินทร์อะวอร์ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, มหาสารคาม.
วารุณี แสงกาจนวนิช.(2546). ชีวิตไร้ตัวตนของกระเทยเปลี่ยนเพศ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
สายทิพย์ นุกูลกิจ.(2543). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เอส. อาร์ .พรินติ้ง
แมสโปรดักส์.
สุภา สิริสิงห. (2543). ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด. กรุงเทพฯ: สวีรียาสาส์น.
สุรัชย์ หวันแก้ว. (2546). กระบวนการกลายเป็นชายขอบ. คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ. สาขา
สังคมวิทยา. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
สุรียา สมุทคุปต์ และ พัฒนา กิติอาษา. (2542). คนชายขอบ: ชีวิต และชุมชนของแรงงานในญี่ปุ่น
ในมานุษยวิทยากับโลกาภิวัตน์. สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม และ วิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี, นครราชสีมา.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

การเตรียมต้นฉบับ

การเตรียมต้นฉบับบทความ กำหนดให้พิมพ์ด้วยกระดาษ ขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว โดยกำหนดให้เว้นระยะขอบหน้ากระดาษทางด้านซ้าย 3.5 เซนติเมตร ด้านบน ด้านขวา และด้านล่าง 2.5 เซนติเมตร ความยาวของแต่ละบทความจำนวนไม่น้อยกว่า 10 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง) พิมพ์ด้วยอักษร TH SarabunPSK ระบุชื่อเรื่องที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งระบุชื่อ – นามสกุล ตำแหน่ง และสถานที่ปฏิบัติงาน/สถาบันการศึกษาของเจ้าของบทความ ทั้งนี้มีรายละเอียดของต้นฉบับบทความในแต่ละประเภท ดังนี้

บทความวิจัย

1. บทความวิจัย ต้องมีองค์ประกอบของบทความ ซึ่งเรียงตามลำดับดังนี้
 - 1.1 ชื่อเรื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยชื่อภาษาไทยให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 22 point ส่วนชื่อภาษาอังกฤษให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 18 point
 - 1.2 ชื่อเจ้าของบทความ (ถ้ามีผู้เขียนร่วม ให้ระบุด้วย) พร้อมระบุตำแหน่งงาน และสถานศึกษา/หน่วยงาน ที่เจ้าของบทความสังกัด พิมพ์ด้วยอักษรตัวปกติ ขนาด 14 point
 - 1.3 บทคัดย่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวประมาณ 300 คำ โดยในแต่ละตอนของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้องมีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3 – 5 คำ
 - 1.4 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย บทนำ (ครอบคลุมความสำคัญ และที่มาของปัญหา การวิจัย) วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล/ทดลอง วิธีดำเนินการวิจัย/ทดลอง) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้
 - 1.5 เอกสารอ้างอิง ให้รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่เจ้าของบทความใช้อ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น มาจัดเรียงรายการตามลำดับตัวอักษรชื่อผู้แต่งในรูปแบบของบรรณานุกรม
2. การอ้างอิงในส่วนเนื้อหาของเนื้อหา ให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA style
3. ในส่วนที่เป็นหัวข้อใหญ่ ให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 18 point และหัวข้อย่อยให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 16 point และในส่วนที่เป็นเนื้อหา ให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวปกติ ขนาด 16 point

4. หากผู้ส่งบทความไม่ปฏิบัติตามรูปแบบการพิมพ์ที่ได้กำหนดขึ้นข้อหนึ่งข้อใด กองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสาร ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

บทความวิชาการ

1. บทความวิชาการ ต้องมีองค์ประกอบของบทความ ซึ่งเรียงตามลำดับดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยชื่อภาษาไทยให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 22 point ส่วนชื่อภาษาอังกฤษให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 18 point

1.2 ชื่อเจ้าของบทความ (ถ้ามีผู้เขียนร่วม ให้ระบุด้วย) พร้อมระบุตำแหน่งงาน และสถานศึกษา/หน่วยงาน ที่เจ้าของบทความสังกัด พิมพ์ด้วยอักษรตัวปกติ ขนาด 14 point

1.3 บทคัดย่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวประมาณ 300 คำ โดยในแต่ละตอนของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ต้องมีคำสำคัญ (Keywords) ประมาณ 3 – 5 คำ

1.4 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย บทนำ ประเด็นการนำเสนอ และบทสรุป

1.5 เอกสารอ้างอิง ให้รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่เจ้าของบทความใช้อ้างอิงที่ปรากฏเฉพาะในบทความเท่านั้น มาจัดเรียงรายการตามลำดับตัวอักษรชื่อผู้แต่งในรูปแบบของบรรณานุกรม

2. การอ้างอิงในส่วนเนื้อหาของเนื้อหา ให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA style

3. ในส่วนที่เป็นหัวข้อใหญ่ ให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 18 point และหัวข้อย่อยให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวหนา ขนาด 16 point และในส่วนที่เป็นเนื้อหา ให้พิมพ์ด้วยอักษรตัวปกติ ขนาด 16 point

4. หากผู้ส่งบทความไม่ปฏิบัติตามรูปแบบการพิมพ์ที่ได้กำหนดขึ้นข้อหนึ่งข้อใด กองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสาร ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น

การส่งต้นฉบับบทความ

ขั้นตอนการส่งต้นฉบับบทความ เจ้าของบทความจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. เขียนรายละเอียดการขอส่งต้นฉบับบทความในแบบฟอร์มนำส่ง (ว01) ซึ่งสามารถติดต่อขอรับด้วยตนเองได้ที่สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี หรือสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่ www.grad.rbru.ac.th

2. ตรวจสอบความถูกต้องและความเรียบร้อยของต้นฉบับบทความ จากนั้นส่งต้นฉบับบทความที่พิมพ์ออกมาเป็นเอกสาร จำนวน 1 ฉบับ และที่บันทึกเป็นไฟล์ Word ลงในแผ่น CD จำนวน 1 แผ่น พร้อมทั้งแบบฟอร์มนำส่ง (ว01) จำนวน 1 ฉบับ มายังงานวารสาร คณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เลขที่ 41 หมู่ที่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000
วงเล็บมุมซองว่า “ส่งต้นฉบับบทความ” โดยยึดถือวันประทับตราไปรษณีย์เป็นสำคัญ ในกรณีที่
ส่งผ่านระบบออนไลน์ ให้บันทึกเป็นไฟล์ Word และไฟล์ PDF พร้อมทั้งแนบแบบฟอร์มนำส่ง (ว01) และส่ง
มาที่ www.journal.grad.rbru.ac.th

รูปแบบการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

1.1 การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ

รูปแบบ	ตัวอย่าง
1. ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์)	1. นาวา วารี (2555)
2. ชื่อผู้แต่ง/(ปีที่พิมพ์,/เลขหน้า)	2. วนา ราตรี (2555, น. 16)

1.2 การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ

รูปแบบ	ตัวอย่าง
1. (ชื่อผู้แต่ง,/ปีที่พิมพ์)	1. (ข้อฟ้า ใบระกา, 2560)
2. (ชื่อผู้แต่ง,/ปีที่พิมพ์,/เลขหน้า)	2. (รจนา พาลี, 2555, น. 23 - 24)

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

2. การลงรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม

2.1 ประเภทหนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน/คำสอน

รูปแบบ
ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง./ (ครั้งที่พิมพ์)/เมืองที่พิมพ์:/ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์.
ตัวอย่าง
ข้อฟ้า ใบระกา. (2545). หลักการเขียน. กรุงเทพฯ: สมบูรณ์บุ๊คส์.
เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท. (2553). เอกสารคำสอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2545). กฎหมายมหาชน เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
กิตติ ทองลงยา. (2542). นก. ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 68-113). กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
Magee, J. & Kramer, J. (2006). Concurrency state models & java programs. West Sussex,UK:

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

2.2 ประเภทบทความในเอกสารประกอบการสัมมนา/การประชุมทางวิชาการ

รูปแบบ

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อเอกสาร.// (หมายเลขหน้าบทความ).// หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
จัดการประชุมหรือสัมมนา.

ตัวอย่าง

เด่นชัย เจริญบุญญาฤทธิ. (2547). มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ข้าวหอมมะลิไทย.

เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ข้างของกลุ่มเกษตรกร จังหวัด

ฉะเชิงเทรา ณ ห้องเพทาย โรงแรมแกรนด์รอยัล พลาซ่า อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. สำนักงาน
อุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

งามชื่น คงเสรี. (2537). ศักยภาพพันธุ์ข้าวไทยสู่การแปรรูป. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ครั้งที่ 32 สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ศักยภาพข้าวไทยทิศทางใหม่สู่อุตสาหกรรม. (น. 5 – 17).

คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Fitzroy, Felix R. and Kraft, Kornelius. (1991). Firm Size, Growth and Innovation: Some Evidence

From West Germany. In *Innovation and Technological Change: An International*

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

2.3 ประเภทบทความในวารสาร

รูปแบบ

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร, ปีที่/ (ฉบับที่),/ เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ทิพย์สุตา ตั้งตระกูล. (2558). ภาษาของดอกไม้. *แม่โจ้ปริทัศน์*, 16 (5), 5-12.

วิโรจน์ เรื่องประเทืองสุข ชัยวัฒน์ กันหารี และเพชร รักถนอม. (2561). อุปกรณ์แยกฝุ่นไซโคลนสำหรับ

การศึกษาในห้องปฏิบัติการ. *บัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี*, 1 (1), 85-98.

Lauden, K. C., Travel, C. G., & Anderson, J. (1998). Appropriate information technology.

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

2.4 ประเภทสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์

รูปแบบ

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์ หรือ ผลิต, /วัน/เดือน).// ชื่อเรื่อง.// รายละเอียดทางการพิมพ์ (ถ้ามี).// เข้าถึงได้จาก:/
//////// แหล่งสารสนเทศ.// (วันที่ค้นข้อมูล: /วัน/เดือน/ปี).

ตัวอย่าง

รจนา ประสานพานิช. (2544). เทคนิคการค้นคืนสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์. เข้าถึงได้จาก: http://bucc4.buu.ac.th/Bachelor/lesson4_web44.pdf (วันที่ค้นข้อมูล: 11 มิถุนายน 2544).

การควบคุมน้ำหนักด้วยผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ. (2542). เข้าถึงได้จาก: <http://www.geocictes.com/Hotsprings/Sauna/7666> (วันที่ค้นข้อมูล: 24 เมษายน 2542).

Designing your site for WEBTV. (1999, March 10). *Web Site Journal*, 2 (10). Available:

รูปแบบ

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์.// ผู้รับผิดชอบการพิมพ์.

ตัวอย่าง

พินิจ ทิพย์มณี. (2553). การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตายของประเทศไทย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Chitnomrath, T. (2011). A study of factors regarding firm characteristics that affect financing Decisions of public companies listed on the stock exchange of Thailand (Research report). Bangkok: Dhurakii Pundit University.

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

2.6 ประเภทวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ และสารนิพนธ์

รูปแบบ

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ หรือสารนิพนธ์.// ระดับวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์.// ชื่อสาขา/คณะ/ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

ศิริพร พรหมนา. (2561). การพัฒนาชุดกิจกรรมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ประชา คิตดี. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอเกาะกูด จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Thawilwadee Bureekul. (1998). Major Factors Affecting Industrial Hazardous waste Policy Implementation in Central Thailand. Doctoral dissertation, National Institute of

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

2.7 ประเภทราชกิจจานุเบกษา

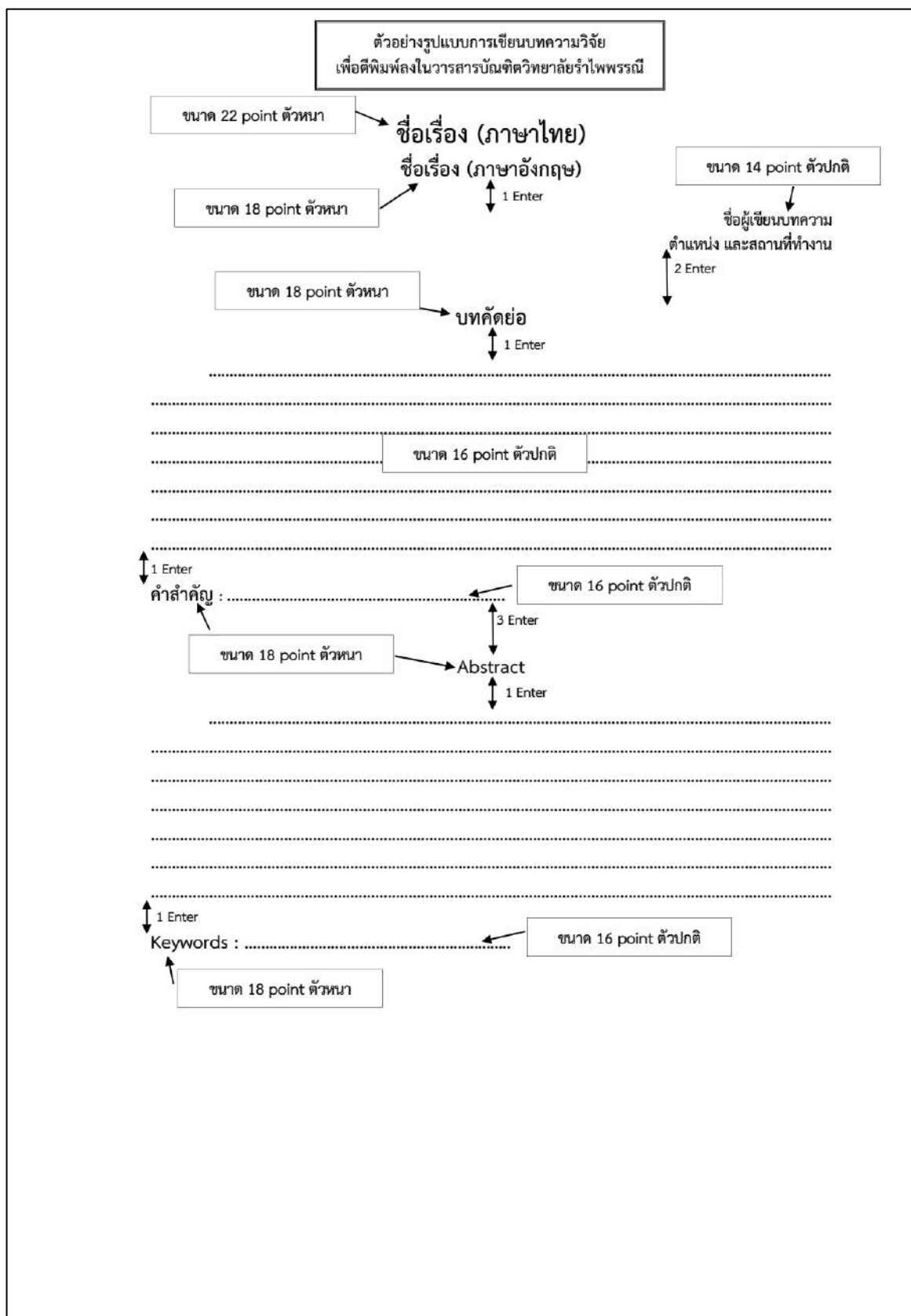
รูปแบบ

ชื่อกฎหมาย/(ปี, วัน/เดือน).ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม/ตอนที่//หน้าที่ดีพิมพ์.

ตัวอย่าง

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พุทธศักราช 2533 (2533, 29 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 107 ตอนที่ 131. หน้า 1-20

หมายเหตุ เครื่องหมาย / หมายถึง เว้นวรรค 1 ระยะ (เคาะ)

ขนาด 18 point ตัวหนา

บทนำ

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

วัตถุประสงค์การวิจัย

ขนาด 18 point ตัวหนา

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

แนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิด

ขนาด 18 point ตัวหนา

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

วิธีดำเนินการวิจัย

ขนาด 18 point ตัวหนา

ขนาด 16 point ตัวปกติ

ขนาด 18 point ตัวหนา

ผลการวิจัย

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

ขนาด 18 point ตัวหนา

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

ขนาด 18 point ตัวหนา

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ขนาด 16 point ตัวปกติ

2 Enter

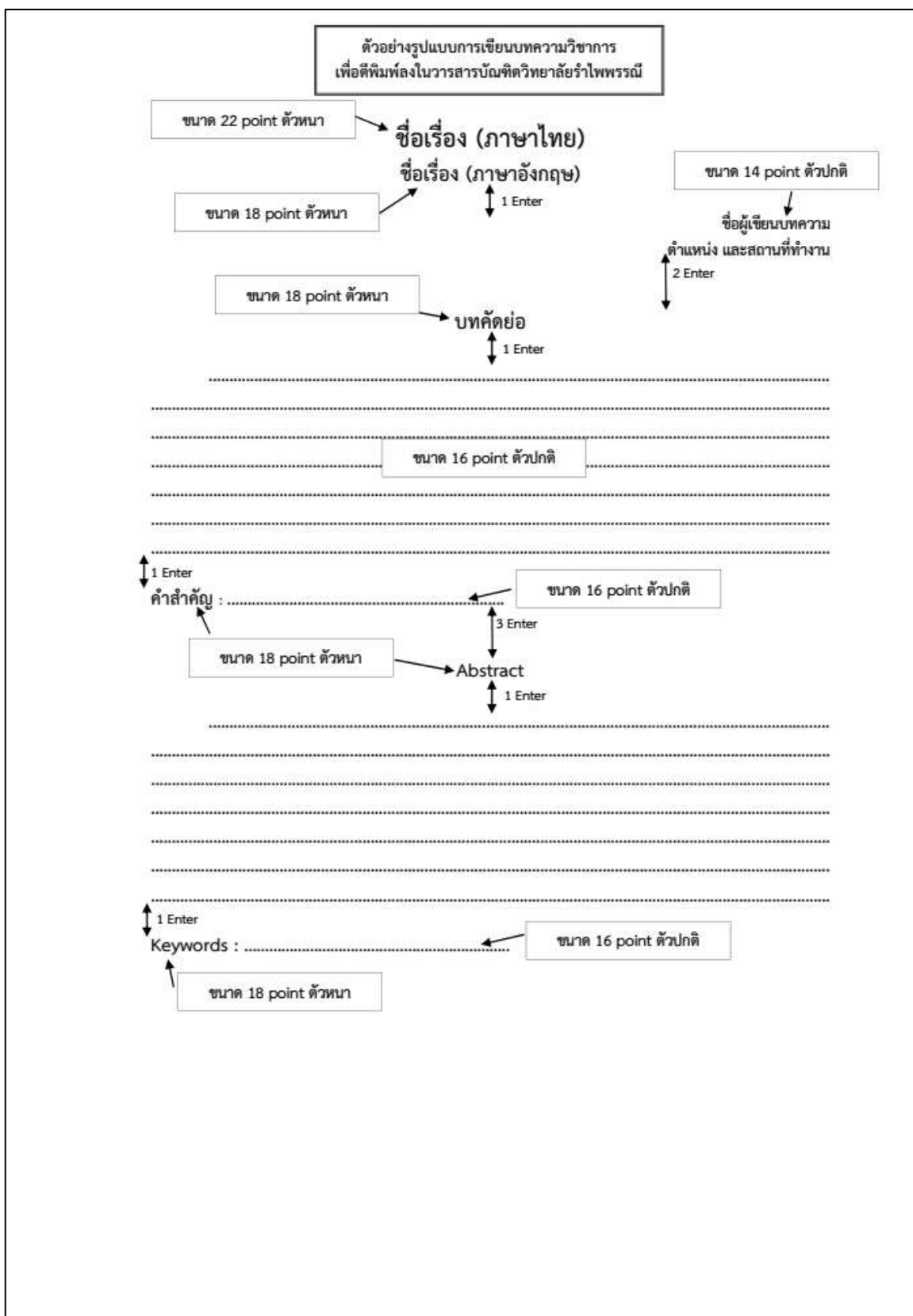
ขนาด 18 point ตัวหนา

เอกสารอ้างอิง

1 Enter

ขนาด 16 point

ตามรูปแบบของการลงบรรณานุกรม

ขนาด 18 point ตัวหนา

บทนำ

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

หัวข้อเรื่อง/ประเด็นการนำเสนอ

ขนาด 18 point ตัวหนา

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

หัวข้อเรื่อง/ประเด็นการนำเสนอ

ขนาด 18 point ตัวหนา

ขนาด 16 point ตัวปกติ

1 Enter

บทสรุป

ขนาด 18 point ตัวหนา

ขนาด 16 point ตัวปกติ

ขนาด 18 point ตัวหนา

เอกสารอ้างอิง

1 Enter

ขนาด 16 point

ตามรูปแบบของการลงบรรณานุกรม

กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัยรำไพพรรณี
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
41 หมู่ที่ 5 ถนนรักศักดิ์ชุม ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี 22000 โทร 081 374 3100

